

Dariusz Sieczkowski

Czeskie teksty prasowe

Rok 2010 w Polsce

Zbiór fragmentów autentycznych tekstów
prasowych o wydarzeniach w Polsce

Wydawnictwo „Darlex”
www.darlex.pl

Oświęcim 2011

PRZEDMOWA

Zbiór tekstów prasowych „Rok 2010 w Polsce” jest pierwszą publikacją z przygotowywanej serii zbiorów fragmentów autentycznych czeskich tekstów prasowych.

Inspiracją do stworzenia takiego zbioru były studia autora na Uniwersytecie Masaryka w Brnie oraz rozmowy z Polakami studiującymi język czeski na prestiżowych polskich uczelniach. Wnioski płynące z moich obserwacji jednoznacznie wskazują na to, że studia filologiczne w obecnej formie to całkowita strata czasu i niszczenie osobowości studenta. Nauczanie języka sprowadza się do wkuwania tabelek odmian, uczenia się z bajek lub poezji. Studenci nie mają pojęcia o wydarzeniach na świecie, ewentualna ich wiedza sprowadza się do modnych sloganów lub wiadomości z portali plotkarskich. Chlubnym wyjątkiem jest tutaj Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, gdzie zajęcia były bardzo zróżnicowane i lektoraty obejmowały najróżniejsze tematy .

Po pięciu latach studiów na prestiżowych uczelniach studenci nie znają nawet podstawowego słownictwa z zakresu polityki, biznesu, bezpieczeństwa publicznego itp. tematów. Postanowiłem więc napisać serię publikacji, które pomogą w samodzielnej analizie fragmentów autentycznych tekstów prasowych. Pierwsza z serii poświęcona jest informacjom o wydarzeniach w Polsce pojawiających się w czeskiej prasie. W roku 2010 bez dwóch zdań najważniejsza jest katastrofa w Smoleńsku. Czeskojęzyczne media, po latach naśmiewania się z braci Kaczyńskich, uparcie forsują tezę, że to śp. Prezydent, załoga lub generał Błasik spowodowali katastrofę. Nie mnie oceniać wiarygodność tych tez, lecz warto zwrócić uwagę na tendencyjność mediów w dobieraniu tematów, rozmówców i wyrażaniu opinii. To media tworzą rzeczywistość i media mówią ludziom, co mają myśleć. A 99% osób bezkrytycznie to wszystko przyjmuje.

Zawartość tej publikacji to krótsze lub dłuższe fragmenty artykułów o Polsce pojawiających się w 2010 roku na internetowych wydaniach czeskich dzienników. Wiadomości dobierałem w taki sposób, żeby pojawiało się w nich jak najwięcej słownictwa pomijanego na studiach filologicznych. Zbiór nie wyczerpuje tematu.

Przy czeskich słowach podałem tylko tłumaczenia najlepiej pasujące do konkretnego tekstu, w rzeczywistości niektóre słowa mogą mieć nawet kilkanaście znaczeń w zależności od kontekstu. Przy tekstach wprowadzałem kosmetyczne poprawki tylko wtedy, kiedy było to niezbędne. Za błędy stylistyczne czeskich redaktorów nie odpowiadam, podobnie jak ewentualne błędy w tłumaczeniu artykułów przez czeskie redakcje.

Celem publikacji nie jest zastąpienie lektury czeskojęzycznej prasy. Fragmenty artykułów zostały zamieszczone tylko i wyłącznie w celach edukacyjnych, przede wszystkim w celu wzbogacenia słownictwa studentów języka czeskiego w Polsce.

Dariusz Sieczkowski
dsieczkowski@mail.az

„Jeśli chce pan napisać słownik czesko-polski, to musi pan znać język prasłowiański” – doktor Roman Madecki (Uniwersytet Masaryka w Brnie) podczas egzaminu wstępnego na studia doktoranckie.

SPIS TREŚCI:

1. KATASTROFA W SMOLEŃSKU	4
2. POWODZIE	12
3. POLITYKA	14
4. SPOŁECZEŃSTWO	21
5. KRONIKA KRYMINALNA	31
6. WOJSKO	47
7. GOSPODARKA	50
8. CIEKAWOSTKI	67

1. TRAGEDIA W SMOLEŃSKU

1. Polský prezident Kaczyński zemřel při letecké katastrofě

Polský prezident Lech Kaczyński (60) v sobotu ráno zemřel při **leteckém neštěstí**. Jeho **letadlo havarovalo** při **přistání** na ruském letišti Smolensk. V **mlze** zavadilo o stromy, spadlo, rozbilo se na několik částí a začalo hořet. Podle ruských úřadů zemřelo 132 lidí, polské ministerstvo zahraničí potvrdilo 89 obětí. Neštěstí se stalo asi dva kilometry od letiště Severnyj. Letadlo se pokusilo **přistát** celkem čtyřikrát, kvůli **mlze** se mu to ale nepovedlo, pilot to tedy zkoušel znova. Podle informací **zpravodaje** České televize dostal pilot letadla doporučení **přistát** v běloruském Minsku nebo v Moskvě, rozhodl se ale zkusit **přistát** znovu, ačkoliv letiště bylo právě kvůli **mlze** uzavřeno. "Při přistávání letadlo s největší pravděpodobností zavadilo o stromy a začalo hořet," řekl polským médiím mluvčí ministerstva zahraničí Piotr Paskowski. Podle svědků letěl **stroj** nízko nad zemí a byl **nakloněný** doleva. Křídlem zavadil o **strom** a pak **narazil do země**, vyryl v ní hluboký **příkop**, pak se letadlo **roztříštilo** a začalo hořet. Jeden ze záchranářů prý říkal, že nemá smysl posílat sanitky. Prezident letěl do Ruska uctít oběti katyňského **masakru**, byl na **palubě** i se svou ženou. Podle informací polských deníků záchranáři vynášejí z **trosek letadla** oběti. Celý prostor je uzavřený a nikdo se k němu nesmí přiblížit. Tupolev TU-154 je třímotorový **dopravní letoun** sovětské výroby. Prototyp vzlétl v roce 1968, od roku 1972 se **stroje** dostaly do běžného provozu. Donedávna je provozovala i česká armáda a svého času létaly i ve vládní letce. **Stáří stroje** ale zřejmě nehrálo při nehodě roli. Velmi pravděpodobně za ni může právě **počasí** a postup **posádky**, která chtěla na letišti i přes **mlhu přistát**. (novinky.cz)

letecké neštěstí – katastrofa lotnicza
letadlo havarovalo – samolot się rozbił
přistání – lądowanie
mlha – mgła
zpravodaj – wysłannik
přistát – wylądować
nakloněný – przechylony
strom (m.) – drzewo (n.)
narazit do země – uderzyć w ziemię
příkop – rów, tu: dół, lej

roztříštit se – roztrzaskać
masakr (m.) – masakra (f.)
paluba (f.) – pokład (m.)
trosky letadla – szczątki samolotu
dopravní letoun – samolot transportowy
stáří (n.) – starość (f.), wiek (m.)
stroj (m.) – maszyna (f.)
počasí (n.) – pogoda (f.)
posádka – załoga

2. Lech Kaczyński: dětská herecká hvězda, bojovník s korupcí i prezident

Lech Aleksander Kaczyński se narodil 18. června 1949 a jeho život ukončila tragická nehoda letadla 10. dubna 2010. V letech 2002 až 2005 byl **primátorem** Varšavy. V prosinci roku 2005 pak po úspěšné kandidatuře na **post** prezidenta Polska **slavnostně** složil přísahu a byl v čele státu až do tragické nehody leteckého vládního speciálu v ruském Smolensku. (...) Koncem 80. let dvacátého **století** bylo **hnutí** Solidarita znovu legalizováno a Kaczyński se stal aktivním poradcem Lecha Wałęsy. V březnu a dubnu 1989 se pak podílel na důležitých **jednáních** u **kulatého stolu**. V červnu 1989 byl zvolen senátorem a v tomto **postu** setrval dva roky. Roku 1991 byl zvolen do parlamentu. V letech 1992 až 1995 Kaczyński vedl polský **Nejvyšší kontrolní úřad**. Kaczyński **o sobě dal** znovu **vědět** v červnu 2000, kdy se stal ministrem spravedlnosti a získal si mezi lidmi velkou **popularitu** svým **nekompromisním** bojem proti korupci. V tomto postu však **setrval** pouze jeden rok. Roku 2001 tak založil se svým bratrem konzervativní **politickou stranu** Prawo i Sprawiedliwość (Právo a Spravedlnost) a do roku 2003 byl jejím **předsedou**. V roce 2010 stojí v jejím čele stále jeho bratr Jarosław. V roce 2002 byl Lech Kaczyński jasnou většinou zvolen jako **primátor** Varšavy. Kaczyński se však zapsal do historie města i značně kontroverzně v letech 2004 a 2005, kdy zakázal homosexuální **průvody** známé jako Parada Růwnosti. Oficiálním **důvodem** sice bylo to, že organizátoři neposkytli městu dostatečné podklady k akci, ale sám Kaczyński uvedl, že by **průvod** jen propagoval "homosexuální životní styl". Evropský soud pro lidská práva později roku 2007 **shledal** Polsko reprezentované Lechem Kaczyńským **vinným** z porušování **shromažďovací svobody**. (novinky.cz)

herecký – aktorski
primátor – prezydent (miasta)
post (m.) – stanowisko (n.)
slavnostně – uroczystie
století (n.) – wiek (m.)
hnutí (n.) – ruch (m.)
jednání – negocjacje
kulatý stůl – okrągły stół
Nejvyšší kontrolní úřad – Najwyższa Izba Kontroli
dát o sobě vědět – dać znać o sobie

popularita – popularność
nekompromisní – bezkompromisowy
setrvat – wytrwać
politická strana - partia polityczna
předseda – przewodniczący
průvod – marsz
důvod – powód
shledat vinným – uznać winnym
shromažďovací svoboda – wolność zgromadzeń

3. Tragédie, šok i účast rodinám obětí - světoví státníci kondolují Polsku

Vrcholní představitelé evropských zemí **vyjadřují** v kondolencích **soustrast** Polákům i rodinám obětí letecké nehody, při níž v sobotu zahynul polský prezident Lech Kaczyński a dalších 131 lidí. **Soustrast** polskému národu jménem Evropské unie tlumočil Miguel Ángel Moratinos, ministr zahraničí Španělska jako předsednické země EU. "Tváří v tvář této tragédii chci **vyjádřit** solidaritu s polským lidem," uvedl ministr a dodal, že nynější chvíle **smutku** jsou těžké pro každého Poláka i **Evropana**. **Soustrast** polskému **národu** vyjádřil i papež Benedikt XVI., který uvedl, že jej smrt Kaczyňského a jeho doprovodu naplnila hlubokým **zármutkem**. Ruský prezident Dmitrij Medvěděv v soustrastném telegramu zaslaném maršálkovi polského Sejmu Bronislawu Komorowskému, který nyní převzal vedení země, vyjádřil pocity "hlubokého šoku a **účasti**". **Ujistil** Komorowského, že osobně **nařídil** pečlivé vyšetření události "v plné a těsné spolupráci s polskou stranou". **Soustrast** polskému vedení **vyjádřil** slovenský premiér Robert Fico. Ministr zahraničí Slovenska Miroslav Lajčák se v souvislosti s tragédií spojil s polským kolegou Radoslawem Sikorským, aby mu **vyjádřil** hlubokou **úcast**: "Je to obrovská tragédie, která **zasáhla** nás všechny. Slovensko jako soused a dobrý přítel stojí v této těžké chvíli při polském národu," řekl Sikorskému Lajčák. (novinky.cz)

úcast (f.) – tu: współczucie (n.), kondolencje (f.pl.)

státník – polityk

kondolovat – składać kondolencje

vrcholní – czołowy, najwyższy

soustrast (f.) – współczucie (n.)

vyjádřit – wyrazić

smutek (m.) – żałoba (f.)

Evropan – Europejczyk

doprovod – świta, orszak

zármutek – smutek

ujstit - zapewnić

nařídít – zarządzić

zasáhnout – dotknąć (o tragedii)

4. Na místě tragédie se sešli polský premiér Donald Tusk s Vladimírem Putinem

Do Smolenska přiletěli v sobotu večer polský premiér Donald Tusk i jeho ruský protějšek Vladimir Putin, který polskému premiérovi vyjádřil soustrast. S Tuskem se telefonicky spojil i prezident Medvěděv. Je to snad nejtragičtější událost v **poválečných** dějinách našeho státu," prohlásil ještě v Polsku premiér Donald Tusk po **mimořádném zasedání** vlády. Poté, co se dopoledne **zprávu** o smrti prezidenta dozvěděl, plakal. Polsko vyhlásilo týdenní **státní smutek**, v neděli v poledne navíc uctí památku **obětí dvěmi minutami ticha**. Rusko, na jehož území se tragédie stala, **vyhlásilo státní smutek** na pondělí 12 dubna. Celá země je **ochromená**, mnozí lidé si stále nepřipouštějí **rozsah tragédie**. K prezidentskému paláci v srdci Varšavy se začaly scházet tisíce lidí. Před vchodem do sídla hlavy státu kladou květiny, věnce, zapalují svíčky, podepisují se do **kondolenční knihy**. Zpívají národní písně, modlí se, mnozí mají v očích slzy. Jiní zírají před sebe a snaží se **pochopit**, co se stalo. "Je to pro nás národní tragédie, je to šok, s nímž se ještě nedokážeme **vyrovnat**," řekla ČTK Renata. Paralelu s událostmi před 70 lety vyjádřil i americký prezident Barack Obama. "Skutečnost, že tito lidé zahynuli jako vůdci silného a **svobodného** Polska při cestě za připomínkou devastujícího masakru z druhé světové války, je zkouškou síly polského lidu. Tato síla zajistí, že Polsko překoná hloubku této neuvěřitelné tragédie, a že odkaz vůdců, kteří dnes zahynuli, bude osvětlovat cestu Polska a celého světa k lidskému **pokroku**," uvedl Obama. Delegace letěla uctít památku zastřelených polských **důstojníků** v kатыňském lese v roce 1940. **Zločin** provedla ruská tajná policie NKVD. **Důstojníci** padli do sovětského **zajetí** v rámci **dělení Polska** mezi nacistické Německo a Sovětský svaz v září 1939 na základě **paktu Molotov-Ribbentrop o neútočení** mezi oběma **velmocemi**. NKVD v Katyni i na jiných místech na jaře 1940 **postřelila** na 22 000 Poláků, kromě **důstojníků** také **intelektuály** nebo policisty. Sovětský svaz z **masakru** až do roku 1990 **obviňoval** nacistické Německo. (novinky.cz)

sejít se – spotkać się

poválečný – powojenny

dějiny – historia

mimořádné zasedání – nadzwyczajne posiedzenie

zpráva – wiadomość

státní smutek – żałoba narodowa

dvě minuty ticha – dwie minuty ciszy

vyhlásit – ogłosić

ochromený – sparaliżowany

rozsah tragédie – rozmiar tragedii

kondolenční kniha – księga kondolencyjna

pochopit – zrozumieć

vyrovnat se – pogodzić się

svobodný – wolny

pokrok – postęp

důstojník – oficer

zločin (m.) – zbrodnia (f.)

zajetí (n.) – niewola (f.)

dělení Polska – rozbiór Polski

pakt o neútočení – pakt o nieagresji

velmoc (f.) – mocarstwo (f.)

postřelit – rozstrzelać

intelektuál – intelektualista

masakr (m.) – masakra (f.)

obviňovat (z čeho?) – oskarżać (o co?)

5. Do Moskvy přiletělo letadlo s ostatky obětí letecké katastrofy

Na ruské letiště Domodedovo přiletěl v sobotu večer transportní **virtulník** MI-26 s **pozůstatky** části obětí sobotní letecké katastrofy u západoruského Smolenska. Při pádu vojenské speciálu TU-154 zemřel ráno polský prezident Lech Kaczyński a další členové polského vedení. Do Moskvy míří i **pozůstalí**, kteří musí těla identifikovat. Podle ruského ministra pro mimořádné situace byla na místě neštěstí nalezena těla všech obětí. Druhou část ostatků by měl do Moskvy **přepravit** další letoun ještě během noci. V letadle zemřelo 96 lidí, 88 cestujících a osm členů posádky. Příčina katastrofy není jasná, pilot ale přistával v husté mlze a podle ruských úřadů **nedbal výzev**, aby letadlo otočil a letěl k přistání do Minsku. "Musíme udělat vše, aby byly v co nejkratší **lhůtě objasněny** příčiny tragédie," prohlásil ruský premiér Vladimir Putin na **poradě** operativního štábu na místě neštěstí. Šéf vlády rovněž nařídil **poskytnout** veškerou **pomoc pozůstalým**, kteří začínají přilétat do Moskvy k identifikaci obětí. **Veškeré náklady** spojené s tímto pobytem uhradí moskevské úřady. "Musíme udělat vše, abychom minimalizovali morální škody spojené s touto strašnou tragédií," dodal. (novinky.cz)

virtulník - śmigłowiec

pozůstatky – zwłoki

pozůstalí – członkowie rodzin zmarłych

přepravit – przewieźć

nedbát výzev – nie stosować się do wezwań/poleceń

lhůta (f.) – termin (m.)

objasnit – wyjaśnić

porada – narada

poskytnout pomoc – udzielić pomocy

veškeré náklady – wszelkie koszty

6. Polsko se zahalilo do smutku, lidé drželi dvě minuty ticha

Polsko se po sobotní tragické letecké nehodě u ruského Smolenska, při níž zahynul prezident a řada dalších osobností, **zahalilo do smutku**. V poledne se na dvě minuty spustily sirény a rozezněly se **zvony**. Lidé drželi dvě minuty ticha a věnovali vzpomínku obětem. V zemi platí od sobotního podvečera týdenní státní smutek. Po dobu trvání státního smutku byly **zrušeny** veškeré **kulturní** a sportovní **akce**. Lidé před prezidentským palácem podepisují kondolenční listiny. **Vlajky** v zemi jsou staženy na půl **žerdi** a doplněny černou **stuhou**. Po celém Polsku se také **konají** mše za oběti neštěstí. Z věže kostela svaté Marie na hlavním náměstí v Krakově v poledne mimořádně nezazněla **znělka** hraná každou hodinu. Lidé podle výpovědí svědků, kteří jsou v centru Varšavy, mlčí, slyšet jsou jen jejich kroky. "Ten smutek je **nakažlivý**," citovala ČTK jednoho z nich. Atmosféru dotváří i **sychnavé počasí**. Polská média se nevěnují prakticky jiným tématům. V polských **televizích běží** fotografie obětí, rozhlas **vysílá vesměs smutnou hudbu** a vysílány jsou také **přenosy** ze mší. Většina polských **zpravodajských** webů má na znamení smutku pouze černobílé stránky. Vyšla také **zvláštní vydání** novin. (novinky.cz)

zahalit se do smutku – okryć się żałobą

zvon – dzwon

zrušit – odwołać

kulturní akce – impreza kulturalna

vlajka – flaga

žerd' (f.) – maszt (m.)

stuha – wstęga

konat se – odbywać się

znělka – tu: hejnał

nakažlivý – zaraźliwy

sychnavé počasí – słota

běžet v televizi – lecieć w telewizji

vysílat – nadawać, emitować

vesměs – przeważnie

smutná hudba – muzyka żałobna

přenos (m.) – transmisja (f.)

zpravodajský – informacyjny

zvláštní vydání – wydanie specjalne

7. Ostatky polského prezidenta jsou už ve Varšavě, ulice pokryly květiny

Letoun převážející tělo polského prezidenta Lecha Kaczyńskiego z ruského Smolensku přistálo krátce po 15:00 SELČ ve Varšavě na letišti Okencie. Na místě přilet očekávali **příbuzní** a politické špičky země, stejně jako davy lidí. Varšavané se už od poledne shromažďovali na trase, kudy byla **rakev** s ostatky prezidenta převážena, a **podél** cest kladli květy. Přímo na letišti se se svým bratrem přišel **rozloučit** jeho bratr Jaroslaw a Marta Kaczyńská, dcera prezidentského páru, která v jeden den přišla o otce i matku. Na letišti se po vynesení **rakve** z letadla konala **smuteční mše** za prezidenta i dalších 95 lidí, kteří v sobotu zahynuli při katastrofě v ruském Smolensku. "Smutek, žal a **bolest** nyní cítí celá naše **vlast** a **krajané** na všech kontinentech," zaznělo v jejím úvodu z úst arcibiskupa Józefa Kowalczyka. **Truhla** s ostatky Kaczyńskiego byla převezena do prezidentského paláce a poté bude umístěna v **kapli**, do níž bude mít **přístup** jen prezidentova rodina. **Rozloučit se** s Kaczyńským však budou moci později i obyčejní lidé. (novinky.cz)

příbuzný – krewny

rakev – trumna

podél – wzdłuż

rozloučit se – pożegnać się

smuteční mše – msza żałobna

bolest (f.) – ból (m.)

vlast – ojczyzna

krajan – rodak

truhla – trumna

kaple – kaplica

přístup – dostęp

8. Polsko pohřbilo prezidenta s chotí. Spočinuli na Wawelu vedle králů

Polsko se rozloučilo s prezidentem Lechem Kaczyńským a jeho ženou Mariou. Po **zádušní mši** v Mariánském kostele v Krakově prošel **smuteční průvod** městem na **hrad Wawel**, kde manželé **spočinuli** v kryptě **katedrály**. Na pohřeb přijelo kvůli paralyzované letecké dopravě mnohem méně zahraničních delegací, než se očekávalo. Na **hrad Wawel** dorazily rakve s těly manželů Lecha a Marii Kaczyńských po páté hodině odpolední. Trasu **lemovaly** tisíce Poláků, někteří zpívali polskou **hymnu**. Další volali: Děkujeme, děkujeme. Místy se ozýval **potlesk**. Když se **procesí** přiblížilo k **hradu**, začal **odbíjet** zvon Zygmunta. Ten je slyšet pouze při nejvýznamnějších **svátcích** a mimořádných **událostech**. Dnes ale ohlašoval **loučení** s polskou hlavou státu hned několikrát. Kardinál Stanisław Dziwisz v úvodní řeči během mše v Mariánském kostele zmínil sblížení Rusů a Poláků a zacitoval z řeči, kterou měl Lech Kaczyński **přednést** v Katyni. **Obrátil se** i na prezidenta Medveděva: "Před 70. lety Katyně **rozžehнала** dva národy. A skrývání pravdy o nevinné prolité krvi nedovolilo, aby se sblížily. Tragédie, která se stala před osmi dny, vyvolala i mnoho dobrého. Sympatie a **podpora**, jaké se nám dostává od Rusů, oživuje naději na sblížení a **usmíření** našich dvou slovanských národů." V ulicích historického centra Krakova **truchlily** davy lidí, podle serveru listu Gazeta Wyborcza **dorazilo** až 150 tisíc Poláků. Platila přísná bezpečnostní opatření, město střežilo na pět tisíc policistů, v pohotovosti byly i **protiteroristické jednotky**. Na Starý rynek **v blízkosti** Mariánského kostela, kde se na **velkoplošných obrazovkách** promítala zádušní mše, se dostalo jen 10 tisíc **řadových** Poláků. "Ostatní jsou v **postranních ulicích** a nedaleké **čtvrti**," popsala reportérka MF DNES. Aby se truhlíci dostali do blízkosti katedrály, potřebovali **vstupenky**, které včera zadarmo rozdával krakovský magistrát. Vzhledem k tomu, že byl o ně obrovský zájem, našli se **podnikavci**, kteří se je posléze pokusili zpeněžit na internetu. Kvůli mraku **vulkanického prachu**, který stále paralyzuje nebe nad Evropou, na pohřeb nepřijela většina státníků. Někteří lídři se zato snažili do Krakova dostat, jak se dalo. Nejbližší sousedé Polska, včetně českého prezidenta Václava Klause, vyrazili po zemi. Autem přijel třeba ukrajinský exprezident Viktor Juščenko a stejně dorazil rumunský prezident Traian Basescu. Přicestoval i marocký premiér, jenž se na cestu vydal malou cennou, která letěla pod mrakem **sopečného** popela. Německý prezident Horst Koehler přiletěl **helikoptérou**. **Uložení** ostatků manželů Kaczyńských do krypty wawelské katedrály vyvolalo v Polsku kontroverze. Mnozí si **kladou otázku**, zda zásluhy prezidenta byly takové, aby byl pohřben na tak historicky významném místě, a zda by neměl být pohřben ve Varšavě, kde se narodil a kde byl primátorem. Včera se Poláci loučili se všemi oběťmi letecké tragédie u ruského Smolenska, kde kromě prezidentského páru zahynulo dalších 94 polských osobností. V 8:56 byly všechny zvony v zemi a **houkaly sirény**. V poledne drželo Polsko minutu ticha a ve Varšavě se konala obrovská **tryzna**. (idnes.cz)

chot' - małżonka
zádušní mše – msza zaduszná
smuteční průvod – kondukt żałobny
hrad – zamek
spočinout – spocząć
katedrála – katedra
lemovat – otaczać
hymna (f.) – hymn (m.)
potlesk (f.) – brawa (n.pl)
procesí (n.) – procesja (f.)
odbíjet – bić (o dzwonie)
svátek (m.) – święto (n.)
událost (f.) – wydarzenie
loučení – pożegnanie
přednést – wygłosić
obrátit se (na koho?) – zwrócić się (do kogo?)
rozžehnout – rozpalić, tu: poróżnić
podpora (f.) – wsparcie (n.)
usmíření - pojednanie

truchlit – smuć się
dorazit – dotrzeć
protiteroristická jednotka – brygada antyterrorystyczna
v blízkosti – w pobliżu
velkoplošná obrazovka – telebim
řadový – tu: zwykły, zwyczajny
postranní ulice – boczne ulice
čtvrť – dzielnica
vstupenka – bilet wstępu
podnikavec – przedsiębiorczy człowiek
vulkanický prach – pył wulkaniczny
sopečný – wulkaniczny
helikoptéra (f.) – helikopter (m.)
uložení – złożenie
klást si otázku – zadawać sobie pytanie
houkaly sirény – wyły syreny
tryzna – stypa

9. Tupolev s polským prezidentem letěl nízkou a špatným směrem

Tupolev s polským prezidentem Lechem Kaczyńským, který v sobotu havaroval v Rusku, letěl podle ruských **vyšetřovatelů** příliš nízkou a špatným **směrem**. **Technickou závadu vyloučí**, i když jeden ze svědků uvedl, že stroj měl divný zvuk. Igor Fomin, který slyšel blížící se tupolev, řekl agentuře RIA Novosti: „Měl divný zvuk, takový nepravidelný. Často slyším, jak přistávají letadla, protože pracuji nedaleko letiště. Obvykle když jde letoun na přistání, hučí rovnoměrně, a tady byl zvuk přerývaný, jako by motor 'střílel'.“ Ruské úřady ale tvrdí, že stroj neměl technické problémy. Letadlo havarovalo půl kilometru před **přistávací dráhou**. Experti již zkoumají **data z černých skříněk**. I když z jedné vypadla cívka, **záznamy** nejsou **poškozené**. Ruský ministr dopravy Igor Levitin sdělil, že **nahrávka** komunikace v kabině a pilota s věží je uspokojivá. „Jsou tu všechny šance, že získáme věrohodné informace o letu.“ **Výstrahy o nepříznivých** meteorologických **podmínkách** byly předány včas a posádka je dostala,“ řekl místopředseda ruské vlády Sergej Ivanov na dnešní poradě předsednictva vlády. Podle expertů zatím ani **záznam** rozhovorů v kabině a ani jiná **data** nenásvědčují tomu, že by stroj měl technické problémy. Piloti podle nich porušili letové předpisy. Přesto, že byla **dohlednost** v husté mlze jen 400 metrů a byla by potřeba tisíc metrů, rozhodli se přistát ve Smolensku, který nepřijímal, místo toho, aby letěli do Minsku. V pondělí by mělo skončit zkoumání **úlomků** na místě nehody. Všechny nalezené části by měly být převezeny do leteckého **závodu** ve Smolensku, kde budou poskládány dohromady. (novinky.cz)

vyšetřovatel – prokurator
směr – kierunek
technická závada – awaria
vyloučit – wykluczyć
motor – silnik
přistávací dráha – pas startowy
data – dane
černá skříňka – czarna skrzynka
záznam (m.) – nagranie (n.)

poškozený – uszkodzony
nahrávka (f.) – nagranie (n.)
výstraha (f.) – ostrzeżenie (n.)
nepříznivé podmínky – niesprzyjające warunki
předat – przekazać
dohlednost – widoczność
úloмок – fragment (samolotu)
závod – zakład

10. První dámu Polska identifikovali až podle prstýnku

Mariu Kaczyńskou (66), manželku polského prezidenta Lecha Kaczyńského, **identifikovali** až podle **prstýnku** s **vyrytými** iniciálami. V okamžiku havárie totiž neseděla společně s prezidentem, ale v **zadní** části letadla. Sousedé Kaczyńských ze čtyřpatrového domu na varšavském **sídlišti** Powisle vzpomínají na **první pár** země pochvalně jako na „takové **obyčejné lidi**“. „Paní Maria **milovala** nákupy v **obchodech** na **sídlišti** a prezident pomáhal jiným nosit **kanystry** s vodou,“ řekl listu Życie Warszawy jeden ze sousedů v domě, kde Kaczyńští žili čtyři roky předtím, než **přesídli** do prezidentského paláce. Maria **stěhování** do prezidentského paláce údajně dlouho odkládala. Na **sídlišti** se jí líbilo více: jejími kamarádkami byly paní z **trafiky** i prodavačka v **zelenině**. Jako první dáma se však projevovala velmi **samostatně**. Při zahraničních cestách údajně pomáhala její **znalost** angličtiny a francouzštiny. Ani po boku prezidenta se netajila svými **názory**: když se jednalo o tom, zda zapsat do **ústavy** zákaz přerušování těhotenství, otevřeně se postavila proti. Protože **zastávala** liberálnější **názory**, vystupovala také **ve prospěch** některých ekologických **skupin**. Za svůj postoj k **interrupci** si vysloužila otevřené útoky nacionalistické a katolické **rozhlasové stanice** Radio Maryja. Polská média jí **přičítala** **uklidňující vliv** na manžela. Ten na rozdíl od svého agresivnějšího a konfrontačního vyhledávajícího svobodného bratra Jaroslawa dokázal občas smířlivěji dospět ke kompromisu. (novinky.cz)

identifikovat - zidentyfikować
prstýnek (m.) – obrączka (f.)
vyrytý – wygrawerowany
zadní – tylny
sídliště – osiedle
první pár – pierwsza para
obyčejný člověk – zwyczajny człowiek
milovat – kochać
obchod – sklep
kanystr – kanister
přesídli – przeprowadzić się
stěhování (n.) – przeprowadzka (f.)
trafika (f.) – kiosk (m.)
zelenina – sklep warzywny, warzywniak

samostatně – samodzielnie
znalost – znajomość
názor (m.) – zdanie (n.), pogląd (m.)
ústava – konstytucja
zastávat názor – wyznawać pogląd
ve prospěch – na korzyść
skupina – grupa
postoj (m.) – stanowisko (n.)
interrupce – aborcja
rozhlasová stanice – rozgłośnia radiowa
přičítat – przypisywać
uklidňující – uspokajający
vliv – wpływ
dokázat – potrafić

11. Prezidentský tupolev pilotoval velitel polského letectva, tvrdí ruský expert

Ruský expert Viktor Timoškín na základě nedávné zprávy, že v době havárie byl v kabině polského prezidentského speciálu **velitel** polských **vzdušných sil** generál Andrzej Blasik, **dospěl k závěru**, že stroj mohl pilotovat právě on. Uvedl to ve středu pro list Komsomolská pravda. List Izvestija uvádí, že z vyjádření polského zástupce v ruské **vyšetřovací komisi** Edmunda Klicha plyne, že už pár minut před katastrofou bylo jasné, že meteorologická situace je mimořádně nepříznivá. „**Podmínky přistání** byly extrémně těžké, na což zřejmě posádka upozornila vysoké důstojníky na palubě,“ citoval list. Vzápětí poté přišel do kabiny **velitel** polského letectva Blasik. Plukovník Viktor Timoškín, který pracoval na ruském ministerstvu obrany jako expert pro otázky **bezpečnosti** letů, řekl listu Komsomolská pravda, že letadlo mohl pilotovat právě generál Blasik. „O tom, že někdo nepatřící k posádce mohl pilotovat letadlo, **hovoříme** už delší dobu. Dnes zůstává k zodpovězení několik zásadních otázek. Nevíme, zda **velitel** polského **letectva** ještě aktivně létal a zda měl zkušenosti s pilotováním Tu-154,“ uvedl Timoškín pro list. Expert dále uvedl, že za nejpravděpodobnější považuje verzi, podle níž katastrofu nezpůsobila posádka, ale vysocí politici na palubě letadla, kteří prosazovali svoji **vůli**. „U nás zahynuli při leteckých nehodách čtyři gubernátoři. Vždy **přikazovali** pilotům, co mají dělat,“ sdělil Timoškín. (novinky.cz)

velitel – dowódca

letectvo – lotnictwo

vzdušné síly – siły powietrzne

dospět k závěru – dojść do wniosku

vyšetřovací komise – komisja śledcza

podmínky přistání – warunki do lądowania

bezpečnost (f.) – bezpieczeństwo (n.)

hovořit – mówić

vůle – wola

přikazovat – nakazywać

12. Posádka polského letadla nebyla tak zkušená, jak se tvrdilo

Posádka prezidentského speciálu Tu-154, ve kterém 10. dubna ve Smolensku zahynul polský prezident Lech Kaczyński s dalšími 95 lidmi, nebyla tak **zkušená**, jak se **dosud** tvrdilo. Navíc žádný z jejích členů neměl certifikát způsobilosti vést komunikaci s **řídící věží** v ruštině. Napsal to v sobotu polský deník Rzeczpospolita. Za fatálního počasí, na špatně **vybaveném** letišti v ruském Smolensku přistávala posádka ve **složení**, v němž letěla teprve podruhé. Poprvé spolu letěli ve druhé polovině ledna na Haiti. Vezli humanitární pomoc do země postižené **zemětřesením**. Velitel letu Arkadiusz Protasiuk **složil zkoušky** na prvního pilota Tu-154 před necelými dvěma lety a jako kapitán tupolevu **měl nalétaných** jen 445 hodin. Druhý pilot Robert Grzywina měl ještě menší zkušenosti. Ve vzduchu v této funkci **strávil** jen 194 hodin. Technik Andrzej Michalek **měl nalétáno** 330 hodin a navigátor Artur Zientek - zodpovědný za komunikaci letadla s **řídící věží** - jen 60 hodin. (novinky.cz)

zkušený – doświadczony

dosud – do tej pory

řídící věž – wieża kontroli lotów

vybavený – wyposażony

složení (n.) – skład (m.)

zemětřesení – trzęsienie ziemi

složil zkoušky – zdać egzaminy

mít nalétáno – mieć nalot

strávit – spędzić

13. Polští vojenští piloti si často zahrávali se smrtí

Hodinu před katastrofou polského prezidentského speciálu Tu-154, v němž 10. dubna zahynul prezident Lech Kaczyński s 95členným doprovodem, **hrubě porušila** letecké **předpisy** i posádka stroje Jak-40, která vezla do Smolenska polské novináře. Porušování **přísných** zásad polskými vojenskými piloty a **zahrávání si se smrtí** však nebylo ojedinělé, napsala sobotní Rzeczpospolita. Na piloty 36. speciálního leteckého pluku, kteří přepravovali nejvyšší polské představitele, včetně tragického letu prezidentského speciálu do Smolenska, přicházely už dříve **stížnosti** z různých částí světa. Polský list také uvedl, že letos v březnu velitel vzdušných sil generál Andrzej Blasik letěl v Jak-40 do vojenského útvaru v Krzesine u Poznaně. "Před letištěm narazil na sněhovou bouřku, v níž se, podle zásad vzdušných sil, nesmí přistávat. Ignoroval ji však. A jaké ho postihly sankce? Žádné. O takovémto hazardování se hovořilo jako o **hrdinských** činech," řekl deníku vojenský pilot Robert Zawada. (novinky.cz)

zahrávat si se smrtí – igrać ze śmiercią

hrubě – poważnie

porušit předpisy – łamać przepisy

přísný – surowy

stížnost – skarga

hrdinský – bohaterski

14. Nešťastná rodina se modlí za mrtvou Justynu (†25)

Do města Bialystok bylo převezeno tělo tragicky zesnulé **letušky** Justyny Moniuszko (†25), jedné z nejmladších obětí zřícení polského prezidentského letadla. Rakev zabalená do polské vlajky byla převezena do kostela Svatého Maximiliana Marii Kolbe. Na místo přišli Justyně **vzdát hold** členové rodiny a stovky obyvatel Bialystoku. Rakev nejdříve spočívala na katafalku před kostelem. **Čestnou stráž** u ní drželi příslušníci **armády** a **pohraniční stráže**. Po obřadu rakev s ostatky Justyny odvezli pracovníci **pohřební služby**. V úterý bude pohřbena na bialystockém městském **hřbitově**. Justyna Moniuszko pocházela z Bialystoku, kde vychodila **základní školu** a **střední školu**. Létání milovala. Byla členkou místního **leteckého klubu** a ráda **skákala s padákem** a létala s **větroněm**. V současnosti studovala leteckou techniku na Varšavském **vysokém učení technickém**, kde ji zanedlouho čekala **obhajoba diplomové práce**. **Krásná** Justyna v roce 2006 dokonce vyhrála titul miss této školy. (blesk.cz)

letuška – stewardesa

vzdát hold – oddać hołd

čestná stráž – warta honorowa

armáda – armia

pohraniční stráž – straż graniczna

pohřební služba – zakład pogrzebowy

hřbitov – cmentarz

základní škola – szkoła podstawowa

střední škola – szkoła średnia

letecký klub – aeroklub

skákat s padákem – skakać na spadochronie

větroň – szybowiec

vysoké učení technické – politechnika

obhajoba diplomové práce – obrona pracy

dplomowej

krásná – piękna

15. Natočil pád polského letadla: Zaplatil za to životem?

Byly to první **záběry** z místra tragické havárie polského vládního letounu u ruského Smolensku. Jejich autor teď mrtvý. Byl zavražděn, spekulují média. Obyvatel ruského Smolensku, který ještě před příchodem **záchranářů** **natočil** havarované polské letadlo, v němž zahynul i polský prezident Lech Kaczyński, je podle amerického portálu The Testament News mrtev. Podle blogu jistý Andrej Mendierej zemřel v nemocnici v Kyjevě na Ukrajině na následky bodných poranění. Údajně ho neznámý **útočník** pobodal nožem na ulici. Když raněného Mendiereje převezli **záchranáři** do nemocnice, tak ho **vrah** prý opět našel. Neznámý pachatel ho odpojil od **přístojů** a ještě několikrát bodl nožem. Na tomto blogu se lze dále dočíst také to, že na internetu byly původně dvě videonahrávky, ale jedna z nich byla velmi rychle **odstraněna**. Zdroj se opírá o to, že nikdo dodnes nedokázal **vysvětlit**, co se stalo s těly pilotů. Kokpit letadla totiž prý zůstal **poměrně zachovalý**. (blesk.cz)

natočit – nakręcić, sfilmować

záběr – zdjęcie, ujęcie

záchranář – ratownik

útočník – napastnik

vrah – morderca

přístroj – urządzenie (podtrzymujące życie)

odstranit – usunąć

vysvětlit – wyjaśnić

poměrně – stosunkowo (tu: ~ dobrze)

zachovalý – zachowany (w całości)

16. Zmizel mobil polského prezidenta: Mají ho Rusové?

Rusové Polákům **vrátili** 122 **mobilních telefonů**, které byly nalezeny na místě činu. Ty nejdůležitější ale **chybí**. A to včetně telefonu polského prezidenta, přístroj, z něhož Lech Kaczyński na cestách vyřizoval důležité telefonáty. Polské služby je nemají. Rusko na toto téma mlčí. Poláci postrádají tři satelitní telefony. „Snažíme se je vypátrat, také s použitím speciálních služeb,“ řekl v polské televizi generální prokurátor Andrzej Seremet (51). Pátrání po prezidentském telefonu stále pokračuje. Při tak velkém **nárazu** a roztržení letadla se mohlo stát, že telefon odletěl do několikametrové **vzdálenosti** od místa dopadu, nebo byly troskami letadla zaryty pod zem. To by byla ta lepší varianta. Ta druhá, která visí ve vzduchu, je možnost, že prezidentův satelitní telefon má ruská strana. Poláci se obávají, aby se Rusku nedostaly do rukou **důvěrné informace**, včetně **obsahu** SMS zpráv. „Je možné, že se ruské tajné služby už o ně začaly zajímat,“ potvrzuje Dr. Krzysztof Liedel, odborník na bezpečnost při Národní akademii obrany. Polské vyšetřovací týmy pohřešují celkem tři satelitní telefony. „Jeden byl v kokpitu letadla, druhý v prezidentském salónu a třetí v salonku za ním,“ vysvětlil jeden z pilotů, který s prezidentským tupolevem TU-154 létal. Právě satelitním telefonem asi půl hodiny před katastrofou mluvil prezident Kaczyński se svým bratrem Jaroslavem. Mezitím se na internetu znovu rozhořela vášnivá diskuse o videu, které **očití svědci** natočili hned po pádu letadla. Spekulace, že členové ruské tajné služby postříleli na místě katastrofy Poláky, kteří nehodu údajně přežili, neutichají... (blesk.cz)

vrátit – zwrócić

mobilní telefon – telefon komórkowy

chybět – brakować

náraz (m.) – uderzenie (n.)

vzdálenost – odległość

důvěrné informace – poufne informacje

obsah (m.) – treść (f.)

očitý svědek – naoczny świadek

17. Polsko: deník reportéra

Sobota 10. 4. **Sedím u stolu** v obývacím pokoji, je něco po desáté, dopisuji poslední **řádky** zprávy pro „lidovkový“ internetový server a pomalu mi začíná docházet, že z tohoto víkendu asi nebude nic. Začínají chodit první **esemesky** a telefonáty od polských přátel. Padlo to na ně, jsou otřeseni, **stěží** zadržují slzy. „Víš, neměla jsem ho ráda, ale taková smrt, tolik lidí...“ Nemohu říci, že by to něco udělalo se mnou, když dvacet let píšete o světových událostech, tak se vlastně skoro pořád přehrabujete hromadami **mrtvol**. Nemiluji to, obzvláště nesnáším zemětřesení a **letecké havárie**. Pořád stejné. Pořád stejné děsné.

Neděle 11. 4. Dvě minuty ticha. Příliš dlouho čtu při ranní kávě zvláštní vydání Gazety Wyborczy s děsivým tablem stovky fotografií na první stránce, takže na největší varšavské náměstí Pilsudského přichází **udýchaný** pár minut před polednem. Varšava není na chození pěšky. Je to **neskutečný pohled**, když se lidé najednou **zastaví**. Dvě minuty jsou hrozně krátké. Není to žádné ticho, houkají sirény, **houkačky** policejních aut, zvony v tom novodobém „tichu“ nejsou slyšet. Ve tři hodiny přilétá letadlo s tělem prezidenta Lecha Kaczyňského. Tisíce lidí v ulicích, kudy jede, květy na asfaltu. „Prezident se vrací do vlasti.“ Obraz bolestně smutné dcery Marie, klečící v slzách před rakví. Ruská televize pouští Wajdovu Katyň. Sedm stránek Lidových novin jen o katastrofě. Píšu, píšu a píšu. Večeře s varšavským kamarádem. „Komorowski už úřaduje jako nový prezident. To je nechutné,“ říká. „Polský stát funguje,“ nazývají to v televizi.

Úterý 13. 4. **Krize**. Odpoledne **se přistihnu** při tom, že se už nemůžu dívat na televizi, poslouchat rádio, číst noviny. Všude smrt. Smuteční zasedání Sejmu. Pohřební **kolona** s rakví první dámy. Obrovské davy před prezidentským palácem. Mnohahodinová **fronta** na návštěvu kaple s prezidentovou rakví. **Svíce** musejí být uspořádány a **oploceny**, aby se dalo kolem paláce vůbec projít a aby nevypukl požár. Mrtví v mé hlavě: stovka lidí, stovka **osudů**, mladé letušky, tátové děti, ženy v nejlepších letech. Telefonát se **šéfredaktorem**. Zůstávám do sobotního pohřbu. Fotograf odjíždí zítra vlakem. Má **rande**. Závídím mu. **Obojí**. Večer v Krakově demonstrace proti Kaczyňského pochování na Wawelu. „Skutečně hoden králů?“ je na jednom transparentu.

Pátek 16. 4. Łazienky. Jdu **nádherným** královským parkem za přáteli do Gazety Wyborczy. **Ochočené** veverky, pávi, zámek. Gazeta Wyborcza. Skvělé noviny. **Nádherná** redakce. „Bojím se, že to může být zlé,“ říká mi polská novinářská legenda, **šéfredaktor** Adam Michnik, když na sebe narazíme na chodbě redakce. Myslí tím to, že by se Jaroslaw Kaczynski na vlně náhlých sympatií k tragicky zahynulému prezidentovi stal novou hlavou státu. Lecha podporovalo 20 % Poláků, Jaroslawa ještě méně. Ale kolik to může být teď? Přijíždí nový fotograf –Viktor. Vlakem. Jdeme pro akreditace. Jeden stolek, tři hodiny fronty. Peklo.

Neděle 18. 4. Půl páté. Duchovní, desítky kněží, kardinál, **čestná jednotka**. Vojenská hudba hraje **smuteční pochod**. Všechno deset metrů ode mě. Něco, co jsem ještě v životě na vlastní oči neviděl. Dva hummery táhnou dělové lafety a na nich rakve prezidenta a jeho ženy. Bratr Jaroslaw, dcera Marta s vnučkou a manželem. Zase potlesk, les fotoaparátů. Politici, s premiérem Tuskem a maršálkem Komorowským v čele. Kolona pomalu jede, často se zastaví. Za půl hodiny **dorazí** na hrad Wawel. Píšu a píšu, Viktor posílá fotky z Wawelu, v osm je hotovo, **balíme**, jedeme. Poslední polské zprávy, které slyším, než u Těšína zase naskočí Radiožurnál se svou otřesnou hudbou. Hudbou, která mi přesto po tom týdnu zní jako rajske pohlazení. (lidovky.cz)

sedět u stolu – siedzieć przy stole

řádek – linijka, wiersz

esemeska – sms

stěží – ledwo, z trudem

mrtvola – zwłoki

letecká havárie – katastrofa lotnicza

děsný – przerażający

udýchaný – zziąjany

neskutečný pohled – niesamowity widok

zastavit se – zatrzymać się

houkačka – kogut (pojazdu uprzywilejowanego)

krize (f.) – kryzys (m.)

přistihnout se – przyłapać się, złapać się

kolona – kolumna

fronta (na co?) – kolejka (za czym?)

svíce – tu: znicz

oploceny - ogrodzony

osud – los

šéfredaktor – redaktor naczelny

rande (n.) – randka (f.)

obojí - jedno i drugie

nádherný – wspaniały

ochočený – oswojony

čestná jednotka – kompania honorowa

smuteční pochod – marsz żałobny

dorazit – dotrzeć

balit – pakować

2. POWODZIE

1. Domy v Polsku už byly pod vodou, ale úřady tvrdily, že povodně nehrozí

Polsko již několik týdnů sužují rozsáhlé **povodně** a lidé si začínají stěžovat na špatný **postup** vlády. V době, kdy voda již **zaplavovala** vesnice a města, **úřady** informovaly o tom, že **povodně** nehrozí. Mrtvých je již 16. Média v Polsku píšou o tom, že ministerstvo vnitra předminulý víkend **podcenilo** informace o intenzivních deštích na jihu země. V neděli, kdy řeky už na některých místech vystoupaly na úroveň stavu ohrožení a voda začala zaplavovat domy a silnice, ministerstvo vydalo tiskovou zprávu, že Polsku **záplavy** nehrozí. **Záplavy** si vyžádaly už 16 lidských životů. Do **říčky** Kurówka u **ústí** do Visly ve městě Pulawy na jihovýchod od Varšavy v úterý **spadla** 13letá dívka. Hasičům se sice podařilo **vytáhnout** ji z vody, po převozu do nemocnice ale dívka zemřela. Vláda na **opravu** domů poničených povodní **vyčlení** z **rozpočtové rezervy** dvě miliardy zlotých (12,3 miliardy korun).

Povodňová vlna na Visle nadále **postupuje** k severu, což zklidňuje situaci ve střední části Polska. Visla nyní dělá největší starosti záchranářům ve městě Tczew, ležícím asi 40 kilometrů od **ústí** řeky do Baltu. **Hladina** tam stále stoupá. Policie varovala **povodňové turisty**, aby nechodili na protizáplavové **hráze**, jinak jim hrozí **pokuta**. Na jihu Polska v místech, kde voda ustoupila, začal **úklid**. Leckde ale voda klesá jen pomalu, mnoho domů je stále zaplavených, řada silnic je neprůjezdná a nadále trvají komplikace na železnicích. Lidem chybí čistící prostředky, pitná voda, potraviny, dětské **plenky**, **deka** a **spacáky**. Začalo několik **sbírek** na pomoc obětem povodní. V pátek asi 150 dětí ze zaplavených oblastí ve Slezsku odjede do bezpečí k Mazurským jezerům, kde zůstanou až do konce školního roku. **Hladina** Visly ve Varšavě stále ještě neklesla pod 650 centimetrů, tedy pod stav ohrožení. I v úterý zůstaly preventivně zavřené školy, **školky** a **jesle** v místech, která by případně mohla zaplavit voda po protržení některé z hrází. Nadále platí také omezení v dopravě na pravém břehu Visly. Primátorka Hanna Gronkiewiczová-Waltzová upozornila, že i když voda opadá, situace není stabilní, protože protipovodňové **hráze** jsou promočené. (novinky.cz)

úřady – władze

povodeň – powódź

postup (m.) – postępowanie (n.)

zaplavovat – zalewać

podcenit – zlekceważyć

záplava – powódź

ústí - ujście

spadnout do říčky – wpaść do rzeczki

vytáhnout – wyciągnąć

oprava – tu: remont

vyčlenit – tu: przeznaczyć

rozpočtová rezerva – rezerwa budżetowa

povodňová vlna – fala powodziowa

postupovat – przesuwać się

hladina (f.) – poziom (m.)

hráz (f.) – wał (m.)

pokuta (f.) – mandat (m.)

úklid (m.) – sprzątanie (n.), porządki (m.pl.)

plenky – pieluchy

deka (f.) – koc (m.)

spacák – śpiwór

sbírka – kwesta

školka (f.) – przedszkole (n.)

jesle (pl.t.) – żłobek (m.)

Uwaga:

povodňový turista – osoba chodząca po wałach w celu przyglądania się lub robienia zdjęć wezbranej rzece

2. Počet obětí záplav v Polsku stoupl na deset, Visla hrozí Varšavě

Na deset stoupl podle pátečních zpráv v Polsku počet obětí záplav. Hladina Visly ve Varšavě sice stoupala, ale podle německé tiskové agentury DPA hlavní město **pohromě** uniklo. Tisíce lidí by se musely evakuovat pouze v případě, že by hráze nevydržely nebo silně **prosakovaly**. Polský premiér Donald Tusk uvedl v pátek v Sejmu, že na některých místech je situace horší než v roce 1997. **Slíbil** i pomoc: "Nikdo z těch, kdož utrpěli škody, nezůstane bez pomoci. Ti, kteří nebyli **pojištěni**, dostanou pomoc od státu." "Povodním se nedá **předejít**, ale dá se před nimi chránit. Pro to je však třeba něco udělat," řekl v televizi TVN24 hydrolog Janus Żelaziński. Několik měsíců po povodních z roku 1997 nejvyšší kontrolní úřad vládě **doporučil**, aby připravila komplexní plán protipovodňové ochrany pro celou zemi. "I když jsme to **opakovali**, plán nevznikl do dneška," podotkl mluvčí úřadu Paweł Biedziak. Podle NIK měl stát investovat do údržby protipovodňové infrastruktury, nicméně kontroly ukázaly, že se tak neděje a že v roce 2004 **objem peněz** na tento **účel** dokonce klesl. (novinky.cz)

pohroma – klęska, katastrofa

prosakovat – przesiąkać

slíbit – obiecać

pojištěný – ubezpieczony

předejít – zapobiec

doporučit – zalecić, polecić

připravit – przygotować

opakovat – powtórzyć

objem peněz – suma środków pieniężnych

účel – cel

3. Visla zaplavila Krakov. Politici se hádají, kdo za to může

V noci z úterý na středu **překonala** Visla v polském Krakově povodňové hráze a zaplavila několik ulic. Obyvatelé byli z centra evakuováni připravenými autobusy. Záplavy v Krakově se již stačily stát předmětem předvolebního boje. Hladina Visly v Krakově v noci vystoupala ke značce 957 centimetrů, což je nejvyšší stav za posledních 40 let. Dva krakovské mosty jsou uzavřené. Uprostřed záplav se strhla mezi politiky **hádk**a o to, kdo za protržené hráze v Krakově může, píše server rp.pl. Počet obětí povodní v Polsku stoupl nejméně na šest. Naposledy voda vydala ve Slezsku tělo 67letého muže. Lidé v zaplavených oblastech se těžce vyrovnávají se stresem. V Bieruni **rozzuřený** muž napadl policejní auto poté, co ho policisté odmítli pustit na **silnici** k zaplavené Osvětimi. Voda stále **ohrožuje** muzeum holokaustu v bývalém koncentračním táboře Osvětim - Birkenau. Včera zaměstnanci muzea vynášeli exponáty do horních pater věžeňských budov, aby je zachránili před stoupající vodou. Stovky lidí se podílely na **stavbě** valu, který má muzeum ochránit před velkou vodou. (idnes.cz)

hádat se – klócić się
překonat – tu: przerwać
Bieruň (f.) – Bieruń (m.)
rozzuřený – rozwścieczony

silnice – droga
ohrožovat (co?) – zagrażać (czemu?)
stavba – budowa

4. Povodně v Polsku: Lidé zachraňují, co se dá

Polsko se stále **potýká** s nejhrošími povodněmi za posledních 130 let, které si vyžádaly už 16 mrtvých. Poslední **obětí** se v úterý stala dívka (†13), která spadla do řeky jihovýchodně od Varšavy. **Záchranáři, vojáci, hasiči, dobrovolníci** i obyčejní lidé se snaží zachránit, co se dá. **Prvořadé** jsou lidské životy, hned po nich životy zvířat. Spousta hospodářského **skotu** zahynula, protože jejich **majitelé** byli evakuováni. Záchranářům práci komplikují **bobři**, kteří likvidují protipovodňové hráze. Úřady proto povolily jejich **odstřel** u **rozvodněných řek**. Charitativní organizace po celém Polsku **pořádají** sbírky na pomoc obětem povodní. Nicméně třeba pracovníci krakovského Caritasu si stěžují na to, že mnoho lidí sbírku využilo k tomu, aby se **zbavili** starých, nepotřebných **věcí**. Někdo přinesl třicet let starou **pračku**, **špinavé** deky nebo starý **gauč**, v pobočce Červeného kříže se mezi "dary" objevila nábytková stěna z 80. let. "Obětem povodní **se zhroutil svět** a nemohou začínat od začátku v **děravých** povlacích," připomněla Józefa Grodecká, ředitelka městského centra sociální pomoci v Krakově. Současné záplavy v Polsku byly způsobeny před necelými dvěma týdny intenzivními **srážkami** na jihu země. Hydrolog Adam Jacewicz v deníku Gazeta Wyborcza řekl, že na některých místech **napršelo** tolik vody, kolik tam běžně spadne za celý měsíc. (blesk.cz)

potýkat se – borykać się
obět' – ofiara
záchranář – ratownik
voják – żołnierz
hasič – strażak
dobrovolník – ochotnik, wolontariusz
prvořadý – na pierwszym miejscu
skot – bydło rogate
spousta – mnóstwo
majitel – właściciel
bobr – bóbr
odstřel – odstrzał

rozvodněná řeka – wezbrana rzeka
pořádat – organizować
zbavit se – pozbyć się
věc – rzecz
pračka – pralka
špinavý – brudny
gauč – tapczan
zhroutil se mu svět – zawalił mu się świat
děravý – dziurawy
srážky – opady
napršet – napadać, spaść (o deszczu)

5. Visla zalévá další polské vesnice, ohroženy jsou volby prezidenta

Několik protipovodňových hrází u Visly v úterý nevydrželo nápor vody, která zaplavuje další vesnice. Na povodně se opět připravuje Varšava, kde hladina dosahovala 715 centimetrů. Za jediný den se vzdula o 70 centimetrů. Není vyloučené, že v polském hlavním městě řeka **dosáhne** ještě vyšší **úrovně** než v květnu, kdy vystoupila na 780 centimetrů. Panují obavy, že povodně ohrozí prezidentské volby. Dramatická je situace ve vsi Wilków, která byla před několika týdny zalita z 90 procent. V noci **praskla hráz** u jednoho z **přítoků** Visly, a do obce tak přitéká voda z několika stran. Některé obce postižené povodní podle středního vydání listu Dziennik-Gazeta Prawna varují, že nevědí, jestli 20. června **dokážou uspořádat** předčasné prezidentské volby. Ve Wilkóvě jsou pod vodou tři z osmi **volebních místností**. "Utopily se urny, kabinky pro hlasování," říká jeden zaměstnanec **obecního úřadu**. (novinky.cz)

není vyloučené – nie jest wykluczone, niewykluczone
dosáhnout úrovně – osiągnąć poziom
praskla hráz – pękł wał
přítok – dopływ

obec – gmina
dokázat – dać radę
uspořádat – zorganizować, tu: przeprowadzić
volební místnost – lokal wyborczy
obecní úřad – urząd gminy

3. POLITYKA

1. Lisabonská smlouva by neměla být považována za ústavu, řekl Kaczyński

Polsko a Česká republika by měly **usilovat** o to, aby Evropská unie byla demokratičtější a nerozhodovaly v ní jen France a Německo. Před čtvrtletní **státní návštěvou** České republiky to řekl polský prezident Lech Kaczyński. **Míni** nadále bojovat, aby se **Lisabonská smlouva** nestala **ústavou**. Problém **Lisabonské smlouvy** je podle Kaczyńského nadále aktuální. "Je třeba bojovat proti tomu, aby byla považována za **ústavu**, protože ta se spojuje se státem a Evropská unie státem není," řekl polský prezident.

"Tu aristokratickou republiku, kterou je Evropská unie, je třeba trochu zdemokratizovat," dodal polský prezident. O tom, co se v sedmadvacítce děje, rozhoduje podle něho hlavně Německo a Francie, k nimž se občas **připojuje** Británie. "Skutečné rozhodování by **se** mělo dále **vyvinout**," prohlásil Kaczyński. Kaczyńského a jeho český **protějšek** Václava Klause spojuje skeptický pohled na Evropskou unii. Oba politici **se stavěli** proti přijetí **Lisabonské smlouvy** reformující EU a odkládali svůj podpis pod tímto dokumentem. Kaczyński později odmítavé stanovisko změnil a smlouvu po **souhlasu** Irů v jejich druhém referendu podepsal. (novinky.cz)

Lisabonská smlouva – Traktat Lizboński

ústava – konstytucja

usilovat (o co?) - starać się (o co?), dążyć (do czego?)

státní návštěva – oficjalna wizyta

míniť – zamierzać

připojovat se – przyłączać się

vyvinout se – tu: rozvíjet se

protějšek – odpowiednik

stavět se (proti čemu?) – przeciwstawiać się (czemu?)

souhlas (m.) - zgoda (f.)

2. Naděje Kaczyńského na zvolení prezidentem roste

Jaroslav Kaczyński, bratr nedávno tragicky zemřelého polského prezidenta, má stále šanci, že nejvyšší úřad po svém **dvojčeti** Lechovi přebere. Za poslední týden mu vzrostla **podpora** o několik procent. V **preferencích** ovšem nadále zaostává za předsedou parlamentu a úřadující hlavou státu Bronislawem Komorowskim. Zatímco minulý týden bývalého premiéra Jaroslava Kaczyńského podporovalo pro první **kolo voleb** 30 procent a pro druhé 34 procent lidí, nyní je jich 34 a 41 procent. Komorowski naopak ztratil v případě druhého kola, a to jeden **procentní bod**. Ostatní kandidáti mají **podporu** pět a méně procent **voličů**.

V Polsku se konají **předčasné** prezidentské **volby** poté, co 10. dubna u Smolenska havarovalo letadlo s prezidentským párem a dalšími předními osobnostmi politického a společenského života. Nehodu nikdo z cestujících nepřežil.

Volby se uskuteční 20. června. V případě, že žádný z kandidátů nezíská nadpoloviční počet hlasů, proběhne 4. července druhé kolo. Komorowski je kandidátem vládní Občanské platformy. (novinky.cz)

dvojče (n.) - bliźniak (m.)

podpora (f.) - poparcie (n.)

preferance – sondaže

procentní bod – punkt procentowy

volič – wyborca

předčasné volby – przedterminowe wybory

kolo voleb – tura wyborów

3. Kaczyński demonstruje sílu, sebral 1,7 milionu podpisů

Polská opoziční strana Právo a spravedlnost **sesbírala** pod prezidentskou kandidaturu svého **předsedy** Jaroslava Kaczyńského 1,7 milionu podpisů. Bratr prezidenta Lecha Kaczyńského, který zahynul při letecké nehodě u Smolenska, trumfnil favorita voleb Bronislawa Komorowského se 770 tisíci podpisy.

"My jsme ve shromažďování podpisů **nesoutěžili**," řekl šéf **volebního štábu** kandidáta Občanské platformy Sławomir Nowak. **Předseda dolní komory** parlamentu Komorowski se ujal prezidentských **pravomocí** po smrti Lecha Kaczyńského 10. dubna. Státisíce podpisů podporující Kaczyńského kandidaturu jsou ale především demonstrativním aktem. K registraci do voleb stačí 100 tisíc podpisů. **Archy** s podpisy musejí **volební štáby** jednotlivých prezidentských kandidátů **předat** do dnešní půlnoci **státní volební komisi**. Poláci budou vybírat novou **hlavu státu** 20. června. Původně se volby měly konat na podzim, kvůli tragické smrti prezidenta Lecha Kaczyńského při leteckém neštěstí se ale musejí **uskutečnit** dříve. Jaroslav Kaczyński dnes poprvé od leteckého neštěstí promluvil na veřejnosti. Poděkoval všem, kdo shromažďovali podpisy na jeho podporu. "Jsem přesvědčen o tom, že nás spojuje víra, že Polsko má právo **snít** o tom, že bude silné, že se s ním bude ve světě **počítat**, že bude spravedlivé a že bude **hrdé**," řekl. Na setkání s tiskem mu ale novináři nemohli **klást otázky** a k **začínající** volební kampani se nijak nevyjádřil. (idnes.cz)

sesbírat – zebrać, nazbierać

předseda – przewodniczący

soutěžít – rywalizować

volební štáb – sztab wyborczy

dolní komora – dolna izba

pravomoce – kompetencje

arch – arkusz

předat – przekazać

státní volební komise – Państwowa Komisja Wyborcza

hlava státu – głowa państwa

uskutečnit se – odbyć się

snít – marzyć

počítat s někým – liczyć się z kimś

hrdé – dumny

klást otázky – zadawać pytania

začínající – rozpoczynający się

4. Kandidáti na prezidenta

Bronislaw KOMOROWSKI (57 let): kandidát liberální Občanské platformy premiéra Donalda Tuska. Je šéfem dolní komory polského parlamentu a od smrti Lecha Kaczyňského i **prozatímní** hlavou státu. Podle **průzkumů veřejného mínění** má zatím největší podporu.

Jaroslav KACZYŃSKI (60 let): bratr-dvojče **zesnulého** prezidenta Lecha Kaczyňského, předseda sociálně-konzervativní strany Právo a spravedlnost. Byl polským premiérem.

Grzegorz NAPIERALSKI (36 let): předseda Svazu demokratické levice a poslanec. Tato bývalá **vládní strana** při smolenské katastrofě ztratila svého původního kandidáta Jerzyho Szmajdzinského.

Waldemar PAWLAK (50 let): předseda a poslanec Polské lidové strany, která je koaličním partnerem Občanské platformy. Je polským vicepremiérem a ministrem **hospodářství**. Bývalý premiér. (idnes.cz)

prozatímní – tymczasowy

vládní strana – partia rządząca

průzkum veřejného mínění – badanie opinii publicznej **hospodářství (n.)** - gospodarka (f.)

zesnulý – zmarły

5. Kaczyński v předvolební debatě bodoval. Vyhraje i prezidentské volby?

Jaroslav Kaczyński hrál v předvolební debatě úplně jinou ligu," uznali experti výkon **uchazeče** o post hlavy státu. **Porazí** bratr zesnulého prezidenta favorita Komorowského i v nedělním druhém kole prezidentských voleb? Jako otec pěti dětí vím, že všechno je otázkou volby. Musíte zvažovat, komu koupit boty na zimu, komu **kolo** na jaro," přesvědčoval Poláky v předvolební televizní debatě favorit Bronislaw Komorowski, že je dobrý hospodář. Dobrý **budoucí** prezident. Jaroslav Kaczyński, zesměšňovaný, že žije s matkou, **se** jen **pousmál**. Pak Komorowskému k velké rodině pogrataloval a **nasadil brýle** s tmavou **obroučkou**. Nos zabořil do jakýchsi **lejster**. "Hlasoval jste proti zvyšování **platů** učitelům, proti 20 milionům na zlepšení **podmínek** v dětských domovech... Doma jste možná spravedlivý, ale k polské **společnosti** nejste," sejmul maršálka sejmu Komorowského Kaczyński. Vše přednesl pro něj s nebývalým **klidem**. **Marně** se maršálek snažil úder vrátit, když volal, že Kaczyński jen **slibuje** a peníze nerozdává nikdy. Komorowski, který po tragické smrti prezidenta Lecha Kaczyňského u Smolensku převzal provizorně pravomoci hlavy státu, s ničím novým do debaty nepřišel. Jen toporně "kopíroval", co už řekl, **dokola omílal**, že chce Polsko **"spojovat, nikoli dělit"**. Polský **příběh** o tom, jak **nenáviděného** Jaroslawa, kterého voliči smetli předčasně z **premiérského křesla**, najednou ten samý **dav** vynáší k nebesům, má až biblickou dimenzi. Ale pořad není tak **čitankový**, jak by se mohlo **zdát**. U voličů vede pořad, byť těsně, Komorowski. 41 versus 37 procent. A opravdová pointa přijde až v neděli. Jaroslav Kaczyński, dvojče tragicky zesnulého prezidenta Lecha Kaczyňského, zažívá po **pádu vzestup**. V roce 2007, po roce premiérování, jej Poláci **sesadili**. Nyní má šanci usednout na místo svého zemřelého bratra. Do křesla prezidentského. Volby budou v neděli. (idnes.cz)

bodovat – tu: zwyciężyć

uchazeč – tu: kandydat

porazit – pokonać

kolo (n.) – rower (m.)

budoucí – przyszły

pousmát se – uśmiechnąć się

nasadit brýle – założyć okulary

obroučka – oprawka

lejstro (n.) – papier (m.)(urzędowy)

plat (m.) - pensja (f.), płaca (f.)

podmínky (f.pl.) – warunki (m.pl.)

společnost (f.) - społeczeństwo (n.)

klid – spokój

marně – bezskutecznie

slibovat – obiecywać

omílat dokola – wałkować, powtarzać w kółko

spojovat – łączyć

příběh (m.) - historia (f.)

nenáviděný – zniechędzone

premiérské křeslo – fotel premiera

dav – tłum

čitankový – tu: podręcznikowy

zdát se – wydawać się

vzestup a pád – wzlot i upadek

sesadit – pozbawić urzędu

6. Poláci volí prezidenta, Kaczyński mírně ztrácí

Podle odhadů agentury GfK se voleb zúčastní okolo 54 procent oprávněných voličů. Do 13:00 hodin **odvolilo** více než 8 milionů voličů, což je účast 26,6 procenta. V prvním kole před dvěma týdny mělo v tuto dobu odvoleno 3,2 procenta voličů méně. Kromě tří předsedů **volebních místností**, kteří se dostavili v podnapilém stavu a bylo nutné je **nahradit**, volby dosud probíhají bez problémů. Volební právo má v Polsku 30,6 miliónu občanů. Prvního kola 20. června se zúčastnilo 16,8 miliónu, což představuje 55 procent. Komorowski je považován za **umírněného**, proevropsky a reformně orientovaného politika s **voličskou základnou** především ve středních až velkých městech. Kaczyński je politikem anachronickým, s **velmocenskými představami**, který oslovuje voliče hlavně z **venkova** a menších měst - nespokojeně se současným vývojem v zemi. (novinky.cz)

odvolit – oddać głos

volební účast – frekwencja wyborcza

volební místnost – lokal wyborczy

nahradit – zastąpić

umírněný – umiarkowany

voličská základna – elektorat

velmocenský – mocarstwowo

představa (f.) - wyobrazenie (n.)

venkov (m.) - wieś (f.)

7. Polským prezidentem bude Komorowski, Kaczyński neuspěl

Po **sečtení** všech **hlasů** ve druhém kole prezidentských voleb Státní volební komise v pondělí oznámila, že novým prezidentem se stal kandidát Občanské platformy Bronislaw Komorowski (58), který získal 53,01 procenta hlasů. Kandidát opozičního Práva a spravedlnosti Jaroslav Kaczyński (61), dvojče zesnulého prezidenta, získal 46,99 procenta hlasů. **Volební účast** překročila 55,3 procenta. Podle Státní volební komise Komorowského volilo 8,9 miliónu Poláků a Kaczyńského 7,9 miliónu. **Sčítání** v noci na pondělí **doprovázelo drama**, když po vyhodnocení hlasů z 51,5 procenta **volebních okrsků** vedl Kaczyński se ziskem 50,4 procenta nad Komorowským, který měl 49,6 procenta. (novinky.cz)

sečtení hlasů – przeliczenie głosów
volební účast – frekwencja wyborcza
sčítání – liczenie
doprovázet – towarzyszyć

drama (n.) - dramát (m.)
volební okrsek – okręg wyborczy

8. Prezidentského slibu Komorowského se Kaczyński neúčastnil

Bratr tragicky zesnulého polského prezidenta Lecha Kaczyńského Jaroslav se v pátek neúčastnil inaugurace nové polské hlavy státu, kterou se stal Bronislaw Komorowski. Nepřišli na ni ani další poslanci strany Právo a spravedlnost. Lech Kaczyński zahynul spolu s dalšími 95 lidmi při havárii **vládního** tupolevu, který se 10. dubna zřítil u Smolenska. Voliči rozhodli, že jeho **nástupcem** se stane Bronislaw Komorowski. Jaroslav Kaczyński odešel těsně poražen. Nepřišel ani na inauguraci Komorowského. **Zdůvodnil** to nevhodným **chováním** vlády Donalda Tuska i samotného Komorowského k osobě zesnulého. Vinil vládu, že nechce vyšetřit všechny aspekty pádu letadla a že je jeho smrtí nepřímo vinna, protože nekoupila nová letadla. Další poslanci Práva a spravedlnosti, kteří nepřišli, to **zdůvodnili** tím, že Komorowski není jejich prezidentem, a proto nevidí **důvod** účastnit se jeho **přísahy** ve Varšavě před členy Národního shromáždění. Komorowski přitom ještě před **slibem** uvedl, že je pro to, aby byl Lech Kaczyński i další **důstojně** uctěni. V prezidentském paláci zřejmě bude umístěna **pamětní deska** s jejich jmény. (novinky.cz)

prezidentský slib – zaprzysiężenie prezydenta
vládní – rządowy
nástupce – następcą
chování – zachowanie
zdůvodnit – uzasadnić

důvod - powód
přísaha – przysięga
důstojně – godnie
pamětní deska – tablica pamiątkowa

9. Na polských kandidátkách bude 35 % žen

Na volebních **kandidátkách** politických stran v Polsku bude muset být v budoucnu nejméně 35 procent žen. Rozhodla o tom včera dolní komora polského parlamentu. Novelu **volebního zákona**, jejímž cílem je zvýšit **podíl** žen v politice, bude muset ještě **schválit** Senát a podepsat prezident. Sejm se problematikou účasti zástupkyň „**něžného pohlaví**“ **zabýval** z iniciativy ženských organizací, které ale chtěly rovné **zastoupení** obou pohlaví. Jejich **požadavek podpořilo** 120 tisíc lidí. Nicméně poslanci **podíl** snížili na 35 procent. Povinné 35procentní **zastoupení** platí i pro pány. **Zákonodárci** také odmítli **určit**, kolik žen se má objevit na předních místech kandidátek. „**Mám radost**, že jsme udělali aspoň tolik,“ řekl v reakci na schválení zákona premiér Donald Tusk z liberální Občanské platformy. (lidovky.cz)

kandidátka – lista kandydatów
strana – partia
volební zákon – ordynacja wyborcza
podíl – udział
schválit – uchwalić
zástupkyně – przedstawicielka
něžné pohlaví – płeć piękną

zabývat se – zajmować się
zastoupení (n.) – reprezentacja (f.)
požadavek (m.) - żądanie (n.)
podpořit – poprzeć
zákonodárce – ustawodawca
určit – określić
mít radost – cieszyć się

10. PALATA: Šance 'českého' Polska

Polsko je nikdy nedělilo jen na levici a pravici, ale také na Polsko nacionalistické a konzervativní a Polsko otevřené světu, liberální a z mého pohledu **moderní**, měnící tuto ještě nedávno **chudou** evropskou zemi ve **skutečnou** evropskou **velmoc**. A v neposlední řadě v zemi, která je víc podobná Česku, než Rusku, z něhož přes všechen protiruský **náboj** čerpalo nacionalistické a konzervativní Polsko bratří Kaczyńských velkou část svých ideí. To nám bližší Polsko má nyní velkou šanci. Prezidentem se v neděli nestal Jaroslav Kaczyński, který mohl v příštích pěti letech blokovat všechny **důležité** reformy vlády - podobně jako to celou dobu dělal jeho ve Smolensku zahynulý bratr Lech. (lidovky.cz)

moderní – nowoczesny
chudý – biedny
skutečný – tu: prawdziwy

velmoc (f.) - mocarstwo (n.)
náboj – ładunek
důležitý - ważny

11. Nevěřte karikaturám Lecha Kaczyńskiego

* LN Politické elity na Západě se prezidentu Kaczyńskému dlouho **posmívaly**, teď o něm mluví jen dobře. Je to pieta? Nebo ho opravdu začínají ex post **oceňovat**?

Myslím, že v některých případech je v tom jistý **pocit viny**. Kaczyńského různí lidé často **uráželi**. **Zesměšňovali** jeho osobně i jeho politiku, především pojetí **suverenity**. Tím mimochodem **neuráželi** jen jeho, ale velkou část Polska a jeho dějinný **odkaz**. Navíc nic podobného se ještě nikdy nestalo. Tedy – mnohokrát už se stalo, že tragicky zahynul nějaký státník, ale ještě nikdy nezahynula najednou tak velká skupina vedoucích osob. Řekl bych, že ta tragédie z minulého týdne pomůže jak historickému **odkazu** Lecha Kaczyńského, tak i **povědomí** o historickém **významu** Katyně. V Polsku i v **cizině**.

* LN V Polsku snad o **významu** Katyně nikdo **nepochybuje**.

Budete se divit, ale před dvěma lety v jednom **průzkumu** 40 procent Poláků v kategorii 18 až 40 let přesně nevědělo, kdo v Katyni zabíjel koho. Hodně lidí odpovídalo, že tam Němci zabíjeli Poláky, někteří si dokonce mysleli, že v Katyni Poláci povraždili Židy. To je mimochodem výsledkem **veřejné debaty** v posledních dvaceti letech, ústup od tradičního výkladu, v němž bylo Polsko obětí, k výkladu Poláků jako když už ne **pachatelů**, tak určitě spolupachatelů v jediném opravdu důležitém **zločinu** 20. století, totiž v holocaustu. Ve skutečnosti přitom za války kromě tří milionů polských Židů zahynuly také tři miliony etnických Poláků.

* LN A Kremlu se podařilo rozdělit polskou politickou scénu.

Jistě. Co je ale nejsmutnější: sedmého dubna, když tam byl Tusk, Rusové po bezpečnostní stránce všechno připravili naprosto skvěle, zřejmě proto, že Tusk přistával společně s nejdůležitějším ruským politikem Vladimírem Putinem. Udělala se zvláštní **bezpečnostní opatření**, například proti mlze, na letišti namontovali **přídavné** reflektory. O tři dny později, kdy na stejném letišti přistával polský prezident, už ta **bezpečnostní opatření** nedělali. Samozřejmě ne kvůli tomu, aby zabili Kaczyńského. Stejně ale od nich bylo sprosté, že ta zařízení po Putinově odletu zase odstranili. Chtěli tím asi Kaczyńského odkázat do patřičných mezí.

* LN Byl Lech Kaczyński nacionalista? Tu **pověst** si vysloužil hlavně za svou politiku **vůči** Německu.

Myslím, že nebyl. On jen chtěl, aby se při vážení historické viny nezapomínalo na proporce. Nejvíc **zločinů** na polských Němcích například spáchali vojáci **Rudé armády**, kritizovat Rusko se dnes Němcům ovšem nechce. Kritizovat Polsko nebo Českou republiku není tak politicky nákladné. A prezident se měl na pozoru i **vůči** německému pojetí evropské integrace. To ale nebyl žádný nacionalismus, to bylo normální **hájení** principu **suverenity**.

* LN Václav Klaus se **dovolává přátelství** s Lechem Kaczyńským. Právem?

Právě pojetí **suverenity** a opozice vůči federalizaci Evropy je naprosto spojovalo. **Lišili** se v **pohledu** na Putinovo Rusko. A váš prezident je agnostik. Kaczyński byl ovšem ten typ katolíka, který katolictví nepojímal **vylučovacím** způsobem. Právo na suverenitu a specifický způsob **vlastenectví** pro něj byly důležitější.

Andrzej Nowak - přední polský historik (1960) žije v Krakově, kde řídí kulturněpolitickou revue Arcana. Napsal důležitý přehled polských dějin Kronika Polski. Nowak se specializuje na historii polských vztahů s východní Evropou, vývoj představ o vlastenectví a na Rusko. Je ženatý, má dvě děti. (lidovky.cz)

posmívat se (komu?) - śmiać się (z kogoś)
oceňovat – doceniać
pocit viny – poczucie winy
zesměšňovat – ośmieszać
urážet – obrażać
suverenita - suwerenność
odkaz (m.) – spuścizna (f.)
povědomí (n.)(o čem?) - świadomość (f.) (czego?)
cizina – zagranica
význam (m.) - znaczenie (n.)
pochybovat - wątpić
průzkum – sondaż
veřejná debata – debata publiczna
pachatel – sprawca

zločin (m.) - zbrodnia (f.)
bezpečnostní opatření – środki bezpieczeństwa
přídavný – dodatkowy
pověst – opinia, reputacja
vůči (komu?) - wobec (kogo?)
Rudá armáda – Armia Czerwona
hájení (n.) - obrona (f.)
dovolávat se – powoływać się
přátelství (n.) - przyjaźń (f.)
pohled (m.) - spojrzienie (n.)
lišit se – różnić się
vylučovací - wykluczający
vlastenectví (n.) - patriotyzm (m.)
právě – właśnie

12. První ministr zahraničí svobodného Polska zemřel

Ve věku 83 let včera zemřel první polský postkomunistický **ministr zahraničí** Krzysztof Skubiszewski. Skubiszewski, expert na mezinárodní právo, se stal v září 1989 **ministrem zahraničí** v polské postkomunistické vládě premiéra Tadeusze Mazowieckého. Místní média o něm píší, že budoval zahraniční politiku **svobodného Polska od nuly**. Skubiszewskému jsou **přičítány** velké **zásluhy** na polsko-německém **smíření**. V roce 1991 za Polsko podepsal dokument, kterým byla rozpuštěna **Varšavská smlouva**. Skubiszewski **post** šéfa diplomacie **zastával** v době, kdy se rozpadal **Sovětský svaz** a Polsku na jeho východní hranici přibýlí tři noví sousedé – Litva, Bělorusko a Ukrajina. Začátkem 90. let také Polsko začalo **vyjednávat** o svém budoucím **vstupu do NATO** a Evropské unie. Do NATO Polsko, stejně jako Česko, **vstoupilo** v roce 1999, členy EU se obě země staly před necelými šesti lety. Skubiszewski si ministerský post udržel v následujících třech vládách až do roku 1993. Krzysztof Skubiszewski vystudoval univerzitu v Poznani. **Zveřejnil** řadu prací o mezinárodním právu. Řada univerzit mu **udělila čestné** tituly. Byl také držitelem nejvyššího polského **vyznamenání** – **Řádu bílého orla**. (lidovky.cz)

ministr zahraničí – minister spraw zagranicznych
svobodný – wolny
od nuly – od zera
přičítat zásluhy – przypisywać zasługi
smíření – pojednanie
Varšavská smlouva – Układ Warszawski
zastávat post – piastować stanowisko
Sovětský svaz – Związek Radziecki

vyjednávat – negocjować
vstup do NATO – wejście do NATO
vstoupit – wejść
zveřejnit – opublikować
udělit – przyznać
čestný – honorowy
vyznamenání – odznaczenie
Řád bílého orla – Order Orła Białego

13. V Polsku vznikla nová „antiklerikální“ strana

Moderní Polsko se jmenuje nová politická strana, jejíž **zakládající sjezd** se včera konal v polské metropoli za účasti nejméně 4000 **příznivců**. S **výzvou** k založení nového politického **uskupení** přišel liberální poslanec Janusz Palikot a cílem strany bude mimo jiné oddělit **církev** od státu. „Je zapotřebí skoncovat s imperialismem katolické **církve**“ v Polsku, prohlásil Palikot. Chce také **prosazovat** zrovnoprávnění homosexuálních párů, které „musejí mít stejná práva jako páry heterosexuální v otázkách **daňových** i **dědických**. Není žádného důvodu je finančně **trestat**“. „**Výuka katechismu** musí **zmizet** ze škol. Je třeba ukončit dotace státu církvi,“ zdůraznil. „Kdy **konečně** uvidíme aspoň jeden státní ceremoniál bez velkých **břich** biskupů?“ Devadesát procent Poláků se přitom hlásí ke katolicismu. „**Zlobivé dítě** polské politiky“ šestačtyřicetiletý Janusz Palikot oznámil, že začátkem prosince odejde z řad vládnoucí Občanské platformy. Podle průzkumů může nová strana zatím počítat s podporou čtyř procent Poláků. (lidovky.cz)

zakládající – założycielski
sjezd – zjazd
příznivec – zwolennik, sympatyk
výzva (f.) - wezwanie (n.)
uskupení (n.) – tu: partia (f.)
církev (f.) – Kościół (m.)
prosazovat - forswać
daňový – podatkowy

dědický – spadkowy
trestat – karać
výuka katechismu (błąd) – nauka religii
zmizet – zniknąć
konečně – w końcu
břicho (n.) - brzuch (m.)
zlobivé dítě – niesforne dziecko

14. V Polsku zatklí čečenského vůdce

V Polsku byl zadržen exilový čečenský vůdce Achmed Zakajev, který ve čtvrtek přicestoval do Polska na Světový kongres čečenského národa. Rusko žádá jeho vydání, je ale nepravděpodobné, že jeho žádosti Varšava vyhověla. Rusko ale na vydání trvá. Na Zakajeva, který byl mluvčím zabitého čečenského vůdce Aslana Maschadova, vydalo Rusko mezinárodní zatykač. Podezřívá jej, že se účastnil teroristických akcí a podílel se na vraždách a únosech. Exilový vůdce Čečenců, který dostal v roce 2003 azyl v Británii, obvinění odmítá. Polská generální prokuratura ve středu informovala, že Zakajevovi hrozí v Polsku zatčení. Polský premiér Donald Tusk ve čtvrtek v Bruselu řekl, že kvůli tomu, že na Zakajeva byl vydán zatykač, budou muset polští prokurátoři zahájit proces jeho vydání do Moskvy. Naznačil, že vydán asi nebude. Ve hře jsou nyní podle Kosačova tři varianty - buď bude Zakajev vyhoštěn do Británie, kde trvale žije, nebo bude vydán Rusku, případně bude propuštěn pro nedostatek důkazů. Zakajev byl v Polsku už několikrát, jeho návštěva ale ještě nikdy nevyvolala takový rozruch jako nyní. (novinky.cz)

exilový – na wygnaniu
vyhovět žádosti – spełnić prośbę/wniosek
vůdce – przywódca
vražda (f.) - zabójstwo (n.), morderstwo (n.)
únos (m.) - porwanie (n.)

odmítat obvinění – odpierać zarzuty
varianta (f.) - wariant (m.)
vyhostit – wydalić, deportować
pro nedostatek důkazů – z braku dowodów
rozruch (m.) - poruszenie (n.)

15. To nejdůležitější o panu K.

VPolsku vznikla nová strana s názvem Polska jest najważniejsza (Polsko je nejdůležitější). Tak znělo volební heslo Jaroslawa Kaczyńskiego v posledních prezidentských volbách. Kandidát národně-konzervativní strany Právo a spravedlnost (PiS), jinak též prezes, **prohrál** volby **o vlásek**, což všichni shodně považovali za **obrovský úspěch**. Podle jeho protivníků zvítězilo Polsko, neboť uniklo kaczyńskizaci země. Podle jeho příznivců bylo 45 procent hlasů, které získal, **úžasným úspěchem**.

Prezes je jen jeden. Tedy dva Když v Polsku řeknete prezes, každému je okamžitě jasné, o kom mluvíte. Stejně populární je také říkat mu „Jarosław“. I tehdy každý ví, že jde o Kaczyńskiego, a ne například o Jaroslawa Iwaszkiewicze, vynikajícího **básníka** a prozaika, za komunismu dlouholetého prezese **spolku spisovatelů**. Také jemu se říkalo Jarosław a každý (spisovatel) věděl, o koho jde. „Jarosław“ přiklepával byty, stipendia, granty, **dokázal** sehnat pas i **zařídil lístek na auto** (v Polsku bylo ještě v 80. letech mnoho věcí na lístek - i nová auta). A právě proto se kolem něj točilo množství **vyžírků**, stejně jako kolem Kaczyńskiego. Tamten Jarosław se však od toho současného lišil tím, že je od sebe **odháněl** jako mouchy a **podporoval** pouze talentované.

U Kaczyńskiego je to **naopak - obklopil** se lidmi, o nichž je teď přesvědčen, že ho prosazováním špatné volební strategie připravili o jisté vítězství. Jak si možná ještě někdo pamatuje, prezes ukázal v kampani úplně novou, usměvavou tvář; namluvil dokonce speciální zprávu pro Rusko, v níž děkoval za pomoc a soustrast prokázané po katastrofě prezidentského letadla Tu-154. Teď tvrdí, že to byl jen předvolební trik, a kromě toho že tehdy bral silné léky, takže nevěděl, co dělá, a ve zprávě tak jako tak hovořil jen k obyčejným Rusům, a ne k Putinovi a Medveděvovi, jež podezřívá, že (spolu s premiérem Tuskem a ministrem Sikorským) způsobili leteckou katastrofu, při níž zahynul jeho bratr a švagrová.

Spolupracovníci prezese, kteří odpovídali za příliš měkkou volební kampaň, už z PiS odešli. Některé prezes **vyhodil**, další odešli sami. A založili novou stranu, jejímž vznikem bych české čtenáře neobtěžoval, kdyby mi svým názvem nepřipomínal román To nejdůležitější o panu Moritzovi Vlasty Třešňáka, který jsem četl před více než dvaceti lety.

Pan Moritz, pan Prag a WikiLeaks Jak si pamatuje každý, kdo tu knihu četl, autor v ní své **hrdiny** - titulního Moritze, jeho **spolubydličiho** Praga a mnoho dalších - charakterizuje krátce a **výstižně**. Čtenář se dozví jen to nejdůležitější. Trochu to připomíná styl depeší amerických diplomatů z WikiLeaks - ovšem s tím rozdílem, že z těch se člověk nic důležitého nedozví. Člověka nepřekvapí, že Amerika má největší **rozpočtový** deficit na světě, když vydává takové množství peněz na to, aby na svých ambasádách živila nekompetentní idioty.

V Polsku to samozřejmě není o nic lepší. Ani zábavné. **Prezidentské období** tragicky zesnulého Lecha Kaczyńskiego od začátku provázely kompromitující **průšvihy** jeho spolupracovníků. Ti lidé dokázali dokonce i vlajku před prezidentským palácem pověsit opačně! Po neštěstí u Smolenska se mi ozvalo několik známých z ciziny, s nimiž jsem už dávno nebyl v kontaktu. Ptali se mě, jestli jsem 10. dubna náhodou nebyl v letadle, které havarovalo. Úplně zbytečně, protože s **podřízenými** prezidenta Kaczyńskiego bych si nesedl ani do jednoho autobusu, natož do letadla.

Takže nemá pravdu prezes Kaczyński, když své spolupracovníky viní z volební porážky. Vinu nesou jeho krajané, kteří většinou hlasovali pro jeho protivníka Komorowského (Bože, jak on se jen jmenuje křestním jménem?... Opravdu si nemohu vzpomenout, že by počáteční skleróza?). A hlasovali pro něj z jediného důvodu: aby se prezidentem nestal Jarosław Kaczyński. A to je to nejdůležitější, co se dá napsat o panu K.

O autorovi| ALEKSANDER KACZOROWSKI novinář Autor (* 1969) je reportérem týdeníku Newsweek Polska. Do polštiny přeložil knihy Bohumila Hrabala, Josefa Škvoreckého nebo Egon Bondyho (lidovky.cz)

prohrát o vlásek – przegrać o włos
obrovský – ogromny
úspěch – sukces
úžasný – świetny, wspaniały
okamžitě – natychmiast
vynikající - świetny
básník – poeta
spolek spisovatelů – stowarzyszenie pisarzy/poetów
dokázat – potrafić
zařídít – załatwić
lístek na auto – kartka na samochód
vyžírka – darmozjad, pasožyt
odhánět – odpędzać

podporovat – wspierać
naopak – na odwrót
obklopit se – otoczyć się
vyhodit – wyrzucić
hrdina – bohater
spolubydličí – współlokator
výstižně – trafnie
rozpočtový – budżetowy
prezidentské období – okres prezydentury, kadencja
průšvih – wpadka
podřízený – podwładny
krajan – rodak

Od autora publikaci: Artykuł jest tylko nieznacznie skrócony. Opublikowałem go niemal w całości po to, żebyście mogli zobaczyć jak stroniczo czeskie media dobierają autorów tego typu artykułów oraz jak naiwni w swoich wyobrazeniach o świecie są ludzie po studiach filologicznych. Proszę zwrócić szczególną uwagę na idealizację Jarosława Iwaszkiewicza.

16. Medveděv přijel do Polska ukončit devítiletou krizi

Polský prezident Bronislaw Komorowski je přesvědčen, že jeho země může mít s Ruskem „normální vztahy“. Nejvyšší polský představitel to včera řekl na tiskové konferenci po **schůzce** se svým ruským protějškem Dmitrijem Medveděvem. Varšava i Moskva si od nynější cesty šéfa Kremlu do Polska slibují **zlepšení** vzájemných vztahů **zatížených** historií i krizí posledních několika let. Pro Poláky zůstává mementem **katyňský masakr**, při němž tajná sovětská policie NKVD před 70 lety zavraždila tisíce Poláků. Rusko ale podniká vůči Polákům **vstřícná gesta** – ruský parlament nedávno **schválil prohlášení** o vině stalinského režimu za postřelení tisíců polských **zajatců** v katyňském lese a ruská strana předává Polsku **podklady** z vyšetřování masakru. „V tom budeme pokračovat,“ řekl Medveděv. „Musíme znát pravdu, ona je potřebná jak Polákům, tak v nemenší **míře** i Rusům, protože naše historie je spojena s tragickými událostmi, kvůli kterým trpěli lidé, ohromné množství lidí,“ uvedl šéf Kremlu. **Pobouření** v Polsku naopak vyvolal rusko-německý projekt **plynovodu** Nord Stream, který povede po dně Baltského moře a **vyhne se Polsku**. Současný šéf polské diplomacie Radoslaw Sikorski před několika lety nazval Nord Stream „**plynovodem** Molotov-Ribbentrop“. Tím připomněl tajný pakt nacistického Německa a SSSR, na **základě** kterého si oba totalitní státy v srpnu 1939 rozdělily mimo jiné Polsko. „Existuje přesvědčení o tom, že ruské energetické projekty mají politické **pozadí** a jejich cílem je svým způsobem okupace celé Evropy, to vůbec není pravda,“ tvrdil ale Medveděv. (lidovky.cz)

krize (f.) - kryzys (m.)

schůzka (f.) - spotkanie (n.)

zlepšení (n.) - poprawa (f.)

zatížený – obciążony

katyňský masakr – Zbrodnia Katyńska

vstřícné gesto – tu: przyjazny gest

schválit – uchwalić

prohlášení (n.) – oświadczenie, deklaracja (f.)

zajatec - jeniec

podklady – tu: dokumenty

míra (f.) – stopień (m.)

pobouření - oburzenie

plynovod – gazociąg

vyhnout se Polsku – ominąć Polskę

základ (m.) - podstawa (f.)

pozadí (n.) - kulisy (f.pl.)

17. Platforma získává Polsko. Ale ne zcela

Občanská platforma výrazně nevyhrála, Právo a spravedlnost výrazně neprohrálo. Polské volby ukázaly, že situace před **parlamentními volbami**, které budou za rok, je otevřená. Po několika týdnech se v Polsku, téměř „jako přes **kopírák**“, **opakuje** situace z českých **komunálních voleb**. Za vítěze, jednoznačného, se považuje Občanská platforma. Získala 13 vojvodských sejmíků (krajských zastupitelstev) ze 16. Kandidátka Občanské platformy, Hanna

Gronkiewicz-Waltzová **obhájila** už v prvním kole post **primátorky** Varšavy, jenž před ní zastával na jaře tragicky zahynulý Lech Kaczyński. A tak paradoxně i Právo a spravedlnost Jaroslawa Kaczyńskiego slavilo. **Přes** zisk jediného vojvodství a pouhých 23 procent hlasů **přestála strana** ve zdraví další z **krizí**, kdy z jejích řad už odešli čtyři poslanci a zakládají novou stranu Polsko je nejdůležitější. (Nutno dodat, že svoji stranu si založil i liberální **odpadlík** z OP Palikot) Kaczyński, který své věrné udržuje i po prohraných prezidentských volbách v naději na **návrat k moci**, proto vyhlásil heslo „Čas Občanské platformy končí“. A to, že strana nevyhrála, **svedl** na **odpadlíky**, kteří prý před volbami poškodili šance strany. Skutečným vítězem voleb je menší vládní strana – polští lidovci (PSL). Strana vicepremiéra Waldemara Pawlaka v průzkumech nedostávala přes pět procent, ale ve volbách vyhrála ve dvou vojvodstvích a získala **celkem** 15 procent hlasů. „Nechtěl jsem tomu věřit,“ usmíval se Pawlak, před nedělí patřící mezi **odepsané** politiky. Lidovci dokonce přeskočili po mnoho let Polsku dominující postkomunistický Svaz demokratické levice (SLD). Ale ani jeho 13 procent není špatným **výsledkem**.

KDO VYHRÁL? * V Polsku vládnoucí Občanská platforma dostala podle odhadů 31 procent hlasů. Je to mnohem méně, než ukazovaly průzkumy. * Opoziční Právo a spravedlnost dostalo 23 procent hlasů a udrželo si pozici druhé nejsilnější strany. * 15 procent hlasů je pro odepisované vládní lidovce malý **zázrak**. Ani levice nepropadla. (lidovky.cz)

parlamentní volby – wybory parlamentarne

kopírák (m.) - kopiarka (f.)

opakovat se – powtórzyć się, powtarzać się

komunální volby – wybory samorządowe

obhájit – obronić

primátor – prezydent (miasta)

přes – mimo

přestát krizi – przetrwać kryzys

odpadlík – renegat, rozłamowiec

návrat k moci – powrót do władzy

svést na někoho – zrzucić/zwalić na kogoś

celkem – łącznie

odepsaný – skreślony

výsledek – wynik

zázrak – cud

4. SPOŁECZEŃSTWO

1. Rada Evropy kritizuje Polsko kvůli antisemitismu

Rada Evropy **vyzvala** Polsko, aby podniklo další kroky v boji s antisemitismem. Píše se to ve **zprávě**, kterou v úterý ve Štrasburku vydala Evropská komise proti rasismu a netoleranci (ECRI). "Antisemitismus je (vedle diskriminačních postojů) realitou," píše se ve **zprávě**, zveřejněné současně se zprávami o Francii, Gruzii a Makedonii. "Zvláště **znepokojivé** je, že je mlčky přijímán vlivnou **mediální skupinou** spojenou s jednou katolickou organizací, a dokonce velkými politickými stranami." **Zpráva** zmíněnou **mediální skupinu** a katolickou organizaci nejmenuje. Antisemitské **názory** běžně hlásá třeba ultrakonzervativní katolická **rozhlasová stanice** Radio Maryja. ECRI zdůrazňuje zejména přežívání "víry v židovské **spiknutí**" a poukazuje na to, že ve Varšavě i jinde jsou běžně k dostání antisemitské **tiskoviny**. **Zpráva** konstatuje také otevřeně **rasistické chování** některých fotbalových fanoušků, povzbuzování k **náboženské a rasové nenávisti** na četných internetových stránkách a neutuchající činnost některých organizací **krajní pravice**. Podle zprávy je třeba také výrazně zlepšit **postavení** Romů. Komise mimo jiné **doporučila**, aby byl do dvou let polskému parlamentu předložen návrh kompletní legislativy o diskriminaci, aby polská fotbalová federace **vypracovala** etický kodex zaměřený zvláště proti rasistickým fanouškům a aby úřady v rámci **smíšené** komise vlády a episkopátu vznesly otázku role katolické církve v boji proti rasismu. Současně ale píše, že podle **všeobecného** názoru se situace zlepšuje a Polsko se znovu stalo významným centrem židovské kultury. (novinky.cz)

vyzvat – wezwać

zpráva (f.) – raport (m.)

rasismus – rasizm

znepokojivý – niepokojący

mediální skupina – grupa medialna

názor – pogląd

rozhlasová stanice – rozgłośnia radiowa

spiknutí (n.) – spisek (m.)

tiskovina (f.) – druk (m.) (prasa, ulotki)

rasistické chování – zachowania rasistowskie

náboženská nenávist – nienawiść na tle religijnym

krajní pravice – skrajna prawica

postavení (n.) – pozycja (f.)

doporučit – zalecić

vypracovat - opracować

smíšený – mieszany

všeobecný – powszechny

2. Reklamní billboard u Kaczyńského hrobu láká na „studeného Lecha“

Polské politiky **pobouřila reklamní kampaň** tamního výrobce piva Lech. Nelíbí se jim **spojitost** mezi sloganem lákajícím pijáky na „**studeného Lecha**“ s nedávno tragicky zesnulým prezidentem Lechem Kaczyńskim. Jeden z billboardů se objevil nedaleko Kaczyńského hrobu. "**Žíznete po zážitcích?**" táže se reklamní poutač umístěný naproti hradu Wawel v Krakově, v jehož areálu byl Kaczyński letos v dubnu pochován po boku králů a velikanů polských dějin. Ačkoli výrobce piva zahájil **reklamní kampaň** na "**studeného Lecha**" více než rok před prezidentovou smrtí, umístění billboardu na dohled od místa jeho posledního odpočinku **pobouřilo** některé politiky. "Je to více než nechutné. Je to skandál," napsal na svém blogu Ryszard Czarnecki, polský europoslanec za opoziční stranu Právo a spravedlnost, kterou vede bratr bývalého prezidenta Jaroslaw Kaczyński. Kampaň podle Czarneckého překročila únosnou hranici vulgarity a "**morálního kýče**". Výrobce piva Lech se za nevhodné umístění plakátu **omluvil**. Doplnil, že slogan nemá s nehodou, při níž Kaczyński zemřel, nic společného. Navíc již skončil **pronájem** dotyčné **reklamní plochy** a pobuřující billboard proto zmizí. (novinky.cz)

studený – zimny

pobouřit – oburzyć

reklamní kampaň – kampania reklamowa

spojitost (f.) – tu: skojarzenie (n.)

žíznit po zážitcích – być spragnionym wrażeń

nechutný – niesmaczny

kýč – kicz

omluvit se – przeprosić

pronájem – wynajem

reklamní plocha – powierzchnia reklamowa

3. Místo studeného Lecha, Ožij a vyhrávej!

Kontroverzní billboard „studený Lech“, který se minulý týden objevil před **hradem** Wawel, kde je pohřbený polský prezident Lech Kaczyński, **vystřídala** reklama s nápisem Ožij a vyhrávej. V Polsku prý billboard vyvolal ještě větší spor než ten **minulý**. Nyní mají **návštěvníci hradu**, kteří se přišli poklonit polským králům nebo tragicky zesnulému prezidentovi, výhled na stejně kontroverzní nápis „Ožij a vyhrávej!“ Nový billboard sice upozorňuje na **energetický nápoj** Oshee, jeho **umístění** ale přímo proti místu posledního odpočinku polských velikanů, považuje polská **veřejnost** za provokaci. (blesk.cz)

vystřídát - zamienić

minulý – tu: poprzedni

návštěvník – gość, odwiedzający

hrad - zamek

energetický nápoj – napój energetyczny

umístění (n.) – lokalizacja (f.)

veřejnost – opinia publiczna

4. Polští důchodci musí dokázat, že jsou naživu

Polští **důchodci**, kteří nechtějí **přijít o penzi** musí písemně potvrdit, že žijí. V těchto dnech jim pošta doručuje **tiskopisy**, které mají vyplnit a obratem **zaslat** na úřady, informoval portál Rzeczpospolita. "Potvrzují, že nadále žijí a trvale **bydlím na uvedené adrese...**," uvádí se ve formuláři, který přichází poštou do rukou polským **důchodcům**. Úředníci tvrdí, že tak chtějí zabránit neoprávněnému pobírání **důchodů** ze strany různých spekulantů a **podvodníků**. "Pokud někdo umře, tak je to vždy třeba **nahlásit** na příslušném úřadě. Potvrzovat vlastnoručním podpisem, že žiji, se mi přece jen zdá dost divné," řekla portálu pobouřená Zofia Swirzydziuková z obce Usnarszczyzna. (novinky.cz)

důchodce – emeryt
dokázat – udowodnić
přijít o penzi – stracić emeryturę
tiskopis – formularz
zaslat – wysłać

bydlet – mieszkać
na uvedené adrese – pod podanym adresem
penze, důchod – emerytura
podvodník – oszust
nahlásit – zgłosić

5. Odvážný kalendář s modelkami v rakvích šokoval věřící v Polsku

V **obchodu** již dlouho platí, že jde hlavně o to, být v obrovské konkurenci vidět. To nevede jen k nápaditému provedení reklam, ale také k jedinému cíli, a to šokovat. Přesně touto cestou se vydal i polský výrobce **rakví** Cofani Funebri. Společnost nafotila kontroverzní propagační kalendář, kde jsou spolu s **rakvemi zvěčněny** i spoře oděné modelky v latexu či odvážném **spodním prádle**, ale i bez něj. Kalendář vyvolal v katolicky smýšlejícím Polsku **pozdvižení**. V současné době se dokončuje příprava kalendáře pro rok 2011, ale společnost podobný nafotila již na letošní rok 2010. (novinky.cz)

obchod – handel
přesně – dokładnie
rakev – trumna

zvěčnit – uwiecznić
spodní prádlo – bielizna
pozdvižení – poruszenie, wzburzenie

6. Polští předškoláci nejsou dostatečně zruční, odborníci za to viní počítače

Skoro třetina polských dětí, které mají **povinnou školní docházku** teprve před sebou, není připravena na výuku psaní. Neumějí správně **držet tužku** nebo dobře **nakreslit** obrázky, s nimiž by ve svém věku neměly mít žádný problém. Podle odborníků je to tím, že děti místo aby si hrály s **pastelkami** nebo modelínou, tráví hodiny u počítače s myší v ruce, napsala Gazeta Wyborcza. Odborníci z vyšší odborné školy sociální psychologie v Sopotech **zkoumali**, jak si okolo 300 pěti- a šestiletých dětí z města i venkova vede při **kreslení** jednoduchých geometrických **tvarů**, jako jsou kolečka nebo **trojúhelníky**, i jaký bude výsledek, když budou muset **nakreslit** složitější obrázek, třeba kruh v **čtverci**. Dvaatřicet procent z nich mělo velmi slabé výsledky. Někteří předškoláci nedokázali správně **držet pastelku**, s **nůžkami** bylo ještě hůř. Psychologové ale rozhodně nesouhlasí s tvrzením, že polské děti jsou **zaostalé**. Předškoláci je mile překvapili tím, jak dobře umějí **počítat** - 79 procent z nich dosáhlo nejlepších možných výsledků v **oblasti** matematických **schopností**. Podle odborníků to znamená, že se budou ve škole při matematice nudit. Devět z deseti dětí také ukázalo, že umí **rozlišovat** jednotlivé **slabiky** v slovech. (novinky.cz)

počítač – komputer
povinná školní docházka – obowiązek szkolny
držet – trzymać
tužka (f.) – ołówek (m.)
nakreslit – narysować
pastelky – kredki
zkoumat – badać
kreslení – rysowanie
tvar – figura, forma, kształt

trojúhelník - trójkąt
čtverec - kwadrat
nůžky - nożyczki
zaostalý - zacofany
oblast – tu: dziedzina
schopnost – zdolność, umiejętność
rozlišovat - rozróżniać
slabika - sylaba

7. Polští faráři se v manažerských kurzech učí jednat s "podřízenými" i účtovat

V Polsku už nestačí, aby **kněží**, kteří dostanou na starost **farnost**, byli jenom dobrými duchovními. **Faráři** musejí mít také manažerské schopnosti, a tak se na zvláštních kurzech učí, jak pracovat se svými **podřízenými**, pronikají do džungle daňových předpisů nebo do zákonů týkajících se ochrany **památek**. Na kurzy, které **pořádá** varšavská papežská teologická fakulta (PWT), se mohou **přihlásit** kněží, kteří mají za sebou nejméně desetiletou praxi a kteří by chtěli převzít nějakou farnost. Farnosti dnes fungují často jako velké firmy. (novinky.cz)

farář – proboszcz
kněz – ksiądz
farnost – parafia
podřízený – podwładny

památká (f.) – zabytek (m.)
pořádat – organizować
přihlásit se – zgłosić się

8. Informační kampaň má Poláky vyléčit ze strachu z matematiky

Poláky, kteří se bojí matematiky kvůli tomu, že se po více než **čtvrtstoletí** vrací mezi **povinné maturitní** předměty, má z jejich strachu vyléčit informační kampaň. Rozhlasové a televizní stanice začaly **vysílat** spoty, které mají lidi, v nichž matematika budí hrůzu, **přesvědčit** o tom, že je to ve skutečnosti užitečná a srozumitelná **věda**. "Povinná **maturita** z matematiky vyvolává velké obavy nejen mezi mladými lidmi, ale i mezi jejich **příbuznými**," řekl **novinářům** předseda polské **ústřední zkušební komise** (CKE) Krzysztof Konarzewski. "Hlavně maminky a babičky lamentují, že i humanitně zaměřené děti budou muset **skládat maturitu** z matematiky a dělají si starosti, zda ji udělají," dodal. Právě takovým lidem je určena informační kampaň. "Jde nám o to zničit **mýtus**, že matematika je jen pro **mimořádně nadané** lidi," vysvětlil šéf CKE. **Hrdinkou** jednoho z televizních spotů je polská **jachtařka** Marta Szilajtisová-Obieglová, která ve 23 letech sama **obeplula svět**. V několika minutách se snaží divákům vysvětlit, jak se na základě **polohy** své lodi a rychlosti naučila **vypočítat**, na kolik minut **si** může **zdřímnout**. O svých dobrých **zkušenostech** s matematikou **vypráví** také architektka, fotograf nebo dirigent. "Chceme ukázat, že řada lidí, kteří se matematikou každý den nezabývají, se ji naučili v praktickém životě **využívat**," vysvětlil Konarzewski. Soukromá televize TV4 bude ode dneška po 75 večerů **vysílat** krátké filmy, jež mají divákům jednoduchým a **pochopitelným** způsobem vysvětlovat "**základnosti**" matematiky. Informační kampaň potrvá do konce května, na který v Polsku připadají **maturity**. Náklady na ni jsou podle CKE přibližně 20 milionů zlotých (129,5 milionu korun), z 85 procent léčení Poláků ze strachu z matematiky platí Evropská unie. Loni na podzim si 300 000 studentů **posledních ročníků** středních škol a **gymnázií** vyzkoušelo **maturitu** z matematiky **nanečisto**. **Neuspěla** téměř čtvrtina z nich. Konarzewski tehdy z výsledků nijak nadšený nebyl, doufá ale, že **maturanty** zmobilizovaly k intenzivnější práci. Dnes uvedl, že zkušební komise po této zkušenosti **laťku** studentům nesnížila. Předpokládá, že **zkoušku dospělosti** z matematiky letos nesloží přibližně pětina maturantů. (novinky.cz)

strach z matematiky – strach przed matematyką
čtvrtstoletí – ćwierćwiecze
povinný – obowiązkowy
maturitní – maturalny
vysílat – nadawać
přesvědčit – przekonać
věda – nauka
maturita – matura
příbuzný – krewny
novinář – dziennikarz
ústřední zkušební komise – Centralna Komisja Egzaminacyjna
skládat maturitu – zdawać maturę
udělat maturitu – zdać maturę
mýtus – mit
mimořádně nadaný – wyjątkowo uzdolniony
hrdinka – bohaterka
jachtařka – żeglarka

obeplout svět – opłynąć świat
poloha (f.) – położenie (n.)
vypočítat – obliczyć
zdřímnout si – zdrzemnąć się
zkušenost (f.) – doświadczenie (n.)
vyprávět – opowiadać
využívat – wykorzystywać
pochopitelný – zrozumiały
základnosti – tu: pułapki
poslední ročník – ostatni rok
gymnázium – liceum
maturita nanečisto – próbna matura
neúspěš – nie zdać
maturant – maturzysta
laťka – poprzeczka
zkouška dospělosti – egzamin dojrzałości
složit zkoušku – zdać egzamin

9. Kněz nainstaloval do kostela čtečku otisků prstů, kontroluje účast na mši

Kněz Grzegorz Sowa dal ke vstupu do jednoho polských **svatostánků** instalovat **čtečku otisků prstů**. Tímto netradičním způsobem chce kontrolovat **účast** studentů na **mši**. **Školáci** se během příštích tří let při každé návštěvě kostela "**zaregistrují**" pomocí **čtečky**. Pokud se zúčastní dvou set **mší**, budou pak **osvobozeni od zkoušky** před **biřmováním**. **Žáci** z jihopolského města Gryfów Śląski řekli reportérům listu Gazeta Wyborcza, že se jim **nápad** líbí a kněz je u nich populární. "Je to **pohodlné**. Nemusíme stát ve **frontě**, aby nám kněz podepsal **účast** na **mši** do biřmovací knížky," řekla **žákyně** Karolina. Polsko je dnes zřejmě nejkatoličtější zemí Evropy a jeho kostely jsou v neděli pravidelně hojně navštěvované. (novinky.cz)

čtečka (f.) – czytnik (m.)
otisky prstů – odciski palców
účast – obecność
mše – msza
svatostánek (m.) – świątynia (f.)
školák – uczeń
zaregistrovat se – zarejestrować się

osvobodit od zkoušky – zwolnić z egzaminu
biřmování – bierzmowanie
žák – uczeń
nápad – pomysł
pohodlný – wygodny
fronta – kolejka
žákyně – uczennica

10. V Polsku blahorečili kněze, kterého v 80. letech zavraždila tajná policie

Polsko **blahorečilo** kněze Jerzyho Popieluszka. Aktivního **zastávce odborového hnutí** Solidarity v roce 1984 zavraždili příslušníci tajné komunistické policie. Na mši k **blahorečení dorazilo** do centra Varšavy přes sto tisíc lidí, mezi nimi i stoletá Popieluszkova matka. **Bohoslužbu** slouží **zvláštní vyslanec** papeže Benedikta XVI. arcibiskup Angelo Amato a pomáhá mu okolo stovky biskupů a stovky kněží. Po mši se **procesí** s relikviemi blahoslaveného vydá na několikahodinovou cestu do ještě nedostavěné svatyně na jihu Varšavy. Beatifikace je v římskokatolické církvi stupněm před prohlášením za svatého. Pro **blahorečení** Popieluszka nebylo potřeba, aby učinil **zázrak**, jak by to jinak bylo nutné. Polský kněz se stal **mučedníkem** tím, že ho zavraždila tajná policie. Jerzy Popieluszko je pro Poláky symbolem bojem proti komunismu. Od konce února 1982, už po **vyhlášení výjimečného stavu** v Polsku, lidé povzbuzoval svými **kázáními** v kostele svatého Stanislava Kostky ve varšavské čtvrti Żoliborz. K zástupům věřících mluvil o **svobodě**, solidaritě nebo o **nutnosti** žít v pravdě. Komunistické úřady si už v roce 1982 stěžovaly varšavské kurii, že jeho mše se mění v politické manifestace, které **ohrožují** pořádek a bezpečnost v hlavním městě. Popieluszko se nakonec stal **terčem** komunistické propagandy, **mnohokrát** ho **vyslýchala** policie. V říjnu 1984 ho společně s jeho řidičem **unesli** poblíž Toruně příslušníci tajné bezpečnosti a po několikahodinovém **mučení** ho zavraždili. (novinky.cz)

blahorečit – błogosławić
zastávce – zwoleownik
odborové hnutí – tu: związek zawodowy
hnutí (n.) – ruch (m.) (idea lub organizacja)
dorazit – dotrzeć, przyjść
bohoslužba (f.) – nabożeństwo (n.)
zvláštní vyslanec – specjalny wysłannik
procesí (n.) – procesja (f.)
zázrak – cud
mučedník – męczennik

vyhlášení – ogłoszenie
kázání – kazanie
svoboda – wolność
nutnost – konieczność
ohrožovat (co?) – zagrażać (czemu?)
terč – obiekt
mnohokrát – wielokrotnie
vyslýchat – przesłuchiwać
unést – porwać
mučení (n.) – tortury (f.pl.)

Uwaga:

výjimečný stav w tłumaczeniach polsko-czeskich używa się jako „stan wyjątkowy“ i „stan wojenny“, chociaż dla „stanu wojennego“ lepszym określeniem jest „**stanné právo**“.

11. Poláci v barech dokouřili. Od pondělí u nich začne platit protikuřácký zákon

Neděle je pro Poláky poslední den, kdy si mohou v baru nebo kavárně vychutnat **cigaretu**. V pondělí u našich severních sousedů začne platit **novela zákona** o ochraně zdraví, která zakazuje **kouření na veřejných místech**. V Polsku je na **nikotinu závislá** třetina obyvatel a každoročně tam následkem kouření zemře na 50 tisíc lidí. **Kuřáci** si budou moci zapálit jen v podnicích s dobře větranou **kuřárnou**, odkud **cigaretový dým** nebude moci pronikat tam, kde se baví ostatní hosté. A v menších kavárnách a barech s jedinou místností, si už lidé nezapálí vůbec. Někteří změnu zákona vítají, jiní ani trochu. "Když jsem se o zákazu dozvěděl, **naštval** jsem se, ale pak mi došlo, že bude jednodušší s tím skoncovat, protože v kavárnách kolem nebudou **posedávat kuřáci**, kteří mě demotivují," řekl student Bartek. Jinou studentku ale změna **naštvala**. "Teď budu muset kvůli **cigaretě** mrznout před barem," zlobí se Ania. **Kouření** si každý rok vyžádá předčasnou smrt asi 40 až 50 tisíc Poláků, na následky **pasivního kouření** umírá okolo dvou tisíc lidí. Poláci ročně **prokouří** asi 24 miliard zlotých (150,45 miliardy korun). **Krabička** nejlevnějších **cigaret** nyní stojí 8,64 zlotého (asi 54 korun). **Zákaz kouření** bude kromě restaurací, barů a klubů platit i v parcích a na plážích, **dětských hřištích**, ve vlacích nebo **zastávkách veřejné dopravy**. (idnes.cz)

protikuřácký zákon – ustawa antynikotynowa
cigareta (f.) – papieros (m.)
novela zákona – nowelizacja ustawy
kouření na veřejných místech – palenie w miejscach publicznych
nikotin (m.) – nikotyna (f.)
závislý na nikotinu – uzależniony od nikotyny
každoročně – corocznie
kouření – palenie
kuřák – palacz
kuřárna – palarnia

cigaretový dým – dym papierosowy
naštvat se – zdenerwować się
posedávat – przesiadywać
pasivní kouření – bierne palenie
prokouřit – wydać na papierosy
krabička cigaret – paczka papierosów
zákaz kouření – zakaz palenia
dětské hřiště – plac zabaw
zastávka (f.) – przystanek (m.)
veřejná doprava – komunikacja publiczna

12. Polsko udělalo první krok k zákazu kouření. Schválil ho Sejm

Zákaz kouření v **nemocnicích**, **taxicích**, zastávkách MHD, na plázcích či hřištích. K takovému opatření se schyluje v Polsku, kde Sejm dolní komora polského parlamentu - schválil novelu protikuřáckého zákona. **Pro** zákon se **vyslovalo** 217 poslanců, 165 **hlasovalo proti** a 48 **se zdrželo**. Návrh nyní posoudí Senát. Výjimky ze zákona dosáhli restauratéři, kteří si vymohli kuřárny, a majitelé menších podniků. Původní návrh zákona počítal s **naprostým** zákazem kouření také ve všech restauračních zařízeních, barech a na diskotékách. Pokud mají podniky méně než 100 **metrů čtverečních**, mohou se majitelé sami rozhodnout, zda bude jejich zařízení kuřácké, nebo nekuřácké. V Česku se zatím nesmí kouřit ve veřejných budovách, ve vlacích, na nádražích a zastávkách. Kouření v restauracích je omezeno. (ihned.cz)

nemocnice (f.) – szpital (m.)
taxík (m.) – taksówka (f.)
vyslovit se pro – zagłosować za
hlasovat proti – głosować/zagłosować przeciw

zdržet se hlasování – wstrzymać się od głosu
naprostý – całkowity
metr čtvereční – metr kwadratowy

13. Z DRUHÉ STRANY: ČEŠI O POLÁCÍCH

Poláci **oceňují** české pivo, ženy, **umělce** i **železnice**, co ale naopak **obdivují** u Poláků Češi? Ředitel králického muzea Ivo Pecháček si cení jejich **jednoty**. "Líbí se mi na nich, že když je potřeba, dokážou **se sjednotit** ve **smyslu** jeden za jednoho a všichni za všechny, působí jako jeden celek. To Češi tolik neumí. My bychom jim zase mohli dát trochu té švejkovosti, našeho humoru." Lidé v Pardubickém kraji znají Poláky jako **zdatné** obchodníky, po léta nakupovali na polských **tržišťích**, zvláště Klodzko bylo jejich častým cílem. To se už změnilo. Několik tisíc Poláků sem jezdilo **vydělávat**, nyní je jich jen devět stovek. Mnozí navazovali osobní kontakty i díky partnerství měst či **obcí**. "Polákům **závidím**, jak spontánně se umí bavit bez ohledu na věk a **sociální postavení**," uvedla ředitelka králické **knihovny** Ivana Marečková. Mnoho cest do Polska má za sebou i **místostarosta** Ústí nad Orlicí Luboš Bäuchel, podle něhož by případné **soustátí** s Polskem naučilo Čechy lépe lobbovat. "Na polských politicích **oceňuji** úžasnou aktivitu v lobbingu, nevím, jestli jim potřebné **sebevědomí** dodal polský papež, ale dokážou získávat hodně peněz na různé evropské projekty. Na druhou stranu nám naši polští přátelé závidí akvapark a další **sportoviště** i **kulturní zařízení** ve městě," řekl Bäuchel. (idnes.cz)

oceňovat – doceniać
umělec – artysta
železnice – koleje
obdivovat – podziwiać
jednota – jedność
dokázat – potrafić
sjednotit se – zjednoczyć się
mysl – sens
zdatný – zdolny
tržiště (n.) – targ (m.), targowisko (n.)

vydělávat – zarabiać
obec – gmina
závidět – zazdrościć
sociální postavení – pozycja społeczna
knihovna – biblioteka
místostarosta – zastępca burmistrza
soustátí – państwo związkowe
sebevědomí – pewność siebie
sportoviště – obiekt sportowy
kulturní zařízení – instytucja kulturalna

14. Polská vláda pry v tichosti připravuje cenzuru internetu

Polské ministerstvo financí **zveřejnilo dopis**, který **poslal** tamní ministr financí Jacek Kapica vedoucímu legislativního centra vlády a šéfovi **poradců** polského premiéra Donalda Tuska. Informoval o tom polský server Dziennik.pl. Ministr financí v **dopise** vyžaduje přijetí alternativního **řešení**, které mu dá plnou kontrolu nad fungováním polského internetu, informuje server. Regulací internetu chce **správce** veřejných financí bojovat proti nelegálnímu **sázení**. Technické **řešení** má blokovat webovou adresu nebo má mít možnost přikázat odstranit **obsah** stránek a to pod hrozbou sankcí. Ministr financí tvrdí, že bez tohoto opatření není možné **účinně** bojovat s hazardem a reklamou na něj, pokud je obsah umístěn na zahraničních serverech. **Vykonavatelem** by měla být speciální **buňka celní správy**, kterou by měla **společně zřídit** ministerstva financí, spravedlnosti a infrastruktury. Zveřejněný **dopis** vyvolal zamítavé reakce. **Uživatelé** internetu mají jasno. Každé technické opatření se dá obejít. (idnes.cz)

zveřejnit – opublikować
poslat – wysłać
poradce – doradca
dopis – list
řešení – rozwiązanie
správce – tu: zarządca
sázení – hazard
obsah (m.) – treść (f.), zawartość (f.)

účinně – skutecznie
vykonavatel – wykonawca
buňka – komórka
celní správa – inspekcja celna
společně – wspólnie
zřídit – utworzyć
uživatel – użytkownik

15. Třicet let po založení bojují o značku Solidarita dvě největší polské strany

Gdaňsk **slaví** 30. **výročí** založení prvních nezávislých **odborů** ve východním bloku. **Oslavy** ale **kazí** fakt, že se jich odmítl zúčastnit první předseda Solidarity Lech Walesa. Dnes je **hnutí** podle Macieje Ruczaje z Polského institutu především marketingovou **značkou**, o kterou bojují dvě největší politické strany. Šestašedesátiletý Walesa oznámil, že je příliš **unavený** a **oslav** 30. výročí **podpisu** tzv. **Gdaňské dohody**, na jejímž základě Solidarita vznikla, se neúčastní. Za jeho neúčasti je však spíše hluboký **rozpor** se současným **vedením** Solidarity. Někdejší první nekomunistický prezident Polska hnutí vyčítá, že **se plete do politiky** a **podporuje** opoziční stranu Právo a spravedlnost. Před čtyřmi roky dokonce ze Solidarity vystoupil.

Solidarita je nostalgickou **vzpomínkou**. "Období od srpna 1980 do prosince 1981 (tedy do okamžiku, kdy bylo hnutí **potlačeno** komunisty) je v Polsku nazýváno 'karneval svobody'. Došlo k obrovskému **uvolnění poměrů**, lidé se přestali bát režimu a naopak **si** začali **uvědomovat** svoji sílu jako **občanské společnosti**," vysvětluje Ruczaj tehdejší **náladu** ve společnosti. V neposlední řadě je podle něj **vzpomínka** i velkou výčitkou vůči současnému Polsku, které v mnoha ohledech nedokázalo **naplnit** tehdejší **očekávání**, ať už v oblasti ekonomické ale především sociální.

Koncem sedmdesátých let bylo komunistické Polsko hospodářsky na kolenou. V obchodech výrazně **podražily** potraviny a v červenci 1980 na jihu země **vyšli dělníci do ulic**. **Vlna nespokojenosti** s **poklesem životní úrovně** se valila Polskem na sever. V srpnu dorazila vlna **okupačních stávek** do k břehům **Baltu**. Stávkující z gdaňských továren předložili komunistické nomenklatuře **seznam** jednadvaceti **požadavků**. **Dělníci** se **dožadovali** především práva na nezávislé odborové organizace. Komunisté pod dojmem masových protestů přistoupili na jednání se zástupci stávkujících. Poslední srpnový den kývli na jejich hlavní požadavek a připustili existenci svobodných odborů. Na základě tzv. **Gdaňské dohody** vznikla v polovině září první nezávislá odborová organizace ve východním bloku. Celé jméno nezávislých odborů znělo Nezávislý samosprávný odborový svaz "Solidarita" a v jejím čele stanul šestatřicetiletý **elektrikář** z gdaňských **loděnic** Lech Walesa. Pod tlakem protestů vyvolaných vysokou inflací na jaře 1988 komunistický režim Solidarity opět **legalizoval** a dohodl se s ní na částečně **svobodných volbách**. Ty se o rok později proměnily v triumf Solidarity. Její kandidát Tadeusz Mazowiecki se stal prvním polským nekomunistickým premiérem od konce druhé světové války. Vítězství však zároveň odstartovalo proces **postupného** rozpadu Solidarity. Nezávislý **samosprávný** odborový svaz "Solidarita" existuje dodnes, ale o svém někdejší masovém **členství** a vlivu na polskou politiku si může už jen nechat zdát. "Větší **mezeru** bych viděl v propagaci Solidarity mimo hranice Polska. Zatím se nedaří zakotvit obraz brány gdaňských **loděnic** v srpnu 1980 v světovém **veřejném mínění** jako alespoň stejně významný symbol **pádu komunismu**, jakým je pád **berlínské zdi**," lituje Maciej Ruczaj. (idnes.cz)

slavit – obchodzić

výročí (n.) – rocznica (f.)

odbor – związek zawodowy

oslavy – obchody, uroczystości

kazit – psuć

hnutí (n.) – ruch (m.)

značka – marka

unavený – zmęczony

Gdaňská dohoda – Porozumienia Sierpniowe

rozpor (m.) – rozbieżność (f.)

vedení – kierownictwo

plést se do politiky – mieszać się do polityki

podporovat – popierać, wspierać

vzpomínka (f.) – wspomnienie (n.)

potlačit – stłumić

uvolnění – rozluźnienie

poměry – stosunki

uvědomovat si – uświadamiać sobie

občanská společnost – społeczeństwo

obywatelskie

nálada (f.) – nastrój (m.)

naplnit očekávání – spełnić oczekiwania

podražit – podrożyć, zdrożyć

vyjít do ulic – wyjść na ulice

dělník – robotnik

vlna nespokojenosti – fala niezadowolenia

pokles – spadek

životní úroveň – poziom życia

okupační stávka – strajk okupacyjny

Balt – Bałtyk

seznam požadavků – lista żądań

dožadovat se – domagać

samosprávný – samorządny, samorządowy

elektrikář – elektryk

loděnice – stocznia

legalizovat – zalegalizować

svobodné volby – wolne wybory

postupný – stopniowy

členství – członkostwo

mezera – luka

veřejné mínění – opinia publiczna

pád komunismu – upadek komunizmu

berlínská zeď – mur berliński

litovat – żalować

16. Walesa byl komunistický 'agent Bolek', hlásá nová polská učebnice

Polský **Institut paměti národa** uvádí v **učebnici**, že **vůdce** opozice Walesa byl agentem **Státní bezpečnosti**. Stokrát opakovaná lež se stane pravdou, bez ohledu na vše ostatní. Touto **poučkou** se rozhodl řídit polský **Institut paměti národa** (IPN), když po roce vydal další knihu, v níž je bývalý prezident, **nositel** Nobelovy ceny míru a **vůdce** legendární protikomunistické Solidarity Lech Walesa vyličen jako agent polské komunistické tajné policie SB. Publikace, kterou vydal institut jako **školní pomůcku**, pod titulem "Od **nezávislosti** do **nezávislosti**" líčí období od roku 1918 do roku 1989 a byla vytištěna v obrovském nákladu čtyřiceti tisíc **výtisků**. "Je to jedna z nejdůležitějších publikací institutu," uvádí IPN. Popis Walesova působení odpovídá předchozím publikacím IPN, které v Polsku vzbudily **vlnu pobouření**. Kniha jednoznačně tvrdí, že Walesa byl tajnou policií registrován jako "agent Bolek".

Školní pomůcka

* Publikaci „Od nezávislosti k nezávislosti“ vydal Institut paměti národa jako **příručku** pro výuku v polských školách v nákladu čtyřiceti tisíc **kusů**.

* Institut paměti národa vznikl v roce 1999, ale až po roce 2005 za vlády bratří Kaczyńských se stal jednou z klíčových a také kontroverzních politických institucí v Polsku.

* V roce 2008 vydali pracovníci **ústavu** knihu o Walesovi, která ho viní ze spolupráce s komunistickou Státní bezpečností. (lidovky.cz)

učebnice (f.) – podręcznik (m.)
Institut paměti národa – Instytut Pamięci Narodowej
vůdce – przywódca
Státní bezpečnost – Służba Bezpieczeństwa
poučka – twierdzenie, teza
nositel – laureat

školní pomůcka – pomoc szkolna
nezávislost – niepodległość
výtisk – egzemplarz
vlna pobouření – fala oburzenia
příručka (f.) – podręcznik (m.)
kus (m.) – sztuka (f.)
ústav – instytut

17. V Polsku přibývá „církevních rozvodů“

V silně katolickém Polsku přibývá manželských **párů**, které chtějí **církevní sňatek uznat za neplatný**. Advokátů, kteří mají od církve **povolení** se touto problematikou zabývat, ale není dost. Diecézní soudy v celém Polsku loni dostaly okolo 10 tisíc žádostí o prohlášení manželství za neplatné. Podle listu Dziennik-Gazeta Prawna jich ještě počátkem tohoto tisíciletí v některých diecézích bylo třikrát méně. Katolická církev ovšem **pojem** rozvod nezná, manželství považuje za nerozlučitelné. **Za určitých podmínek** ho ale lze **prohlásit za neplatné**. Podle Lukáše Górského z varšavské **advokátní kanceláře** Veritas, která se specializuje na **kanonické právo**, církev jako dostatečný **důvod** může uznat například alkoholismus, nymfomanií nebo **závislost na internetu**. Rozvod před civilním soudem nicméně neruší platnost manželství před církevním soudem, a tak lidé, kteří by s novým partnerem chtěli říct v kostele „ano“ ještě jednou, musejí celý rozvodový proces absolvovat dvakrát. „Manželé mají nejčastěji civilní rozvod už za sebou, ale jedna nebo obě strany **si chtějí život uspořádat** nanovo, jejich nový partner například žádá **církevní sňatek**“, řekl listu o svých klientech Gazeta Wyborcza Marcin Kramek V celém Polsku je ale jen několik desítek advokátů, kteří mohou své klienty **zastupovat** před církevními soudy. Kromě **vzdělání** v oblasti **kanonického práva** k tomu potřebují i **povolení** biskupa dané diecéze. „Obyčejný“ advokát může lidem usilujícím o prohlášení manželství za neplatné jen **poradit**, procesu se ale účastnit nemůže. (lidovky.cz)

pár (m.) – para (f.)
církevní sňatek – ślub kościelny
uznat za neplatný – unieważnić
povolení – pozwolenie
pojem (m.) – pojęcie (n.)
za určitých podmínek – w określonych sytuacjach
prohlásit za neplatné – unieważnić
advokátní kancelář – kancelaria adwokacka

kanonické právo – prawo kanoniczne
důvod – powód
závislost na internetu – uzależnienie od internetu
uspořádat si život – ułożyć sobie życie
zastupovat – reprezentować
vzdělání – wykształcenie
poradit - doradzić

18. Feministky v Polsku nabádají ženy, aby na potrat vyjely do ciziny

Letáky, které **se podobají** reklamě na **platební karty**, v polské Lodži **nabádají** ženy, aby za **potratem** vyjely do Británie. Na zastávkách městské hromadné dopravy je rozvěsily členky feministické organizace. **Případem** se zabývá lodžská prokuratura, neboť v Polsku je možnost legální **interrupce** zákonem velmi omezená. Na letácích je fotografie mladé ženy ve spodním prádle, která podstoupila **interrupci** a výpočet nákladů tohoto **zákroku** v Británii: "Letenka do Anglie ve speciální nabídce: 300 zlotých, nocleh 240 zlotých, **potrat** ve veřejném zdravotním zařízení: 0 zlotých, **úleva** po **zákroku** v dobrých podmínkách: **k nezaplacení**. Za všechno ostatní zaplatíš méně než v potratovém podzemí v Polsku." Kontroverzní letáčky po městě **vylepuje** několik žen, které jsou členkami feministického hnutí s názvem Separatistické revoluční **děložní** oddíly (SROM). Aktivistky nechtějí prozradit svoji **identitu**. Protestují proti polskému zákonu o **interrupcích** z roku 1993, který patří k nejpřísnějším v Evropě. Podle něho mohou potrat podstoupit jen ženy, které **otěhotní** v důsledku **znásilnění** nebo **incestu**, pokud je ohrožen jejich život či život **plodu** nebo pokud je plod **závažně poškozený**. "**Potratová turistika** je výsledkem patologické situace, kterou ten zákon vytvořil," řekla v listu Dziennik Łódzki jedna z **bojovnic** za právo žen rozhodovat o tom, zda chtějí být matkami nebo ne. "Dokud někdo nevymyslí stoprocentně účinnou antikoncepci, bude se ženám stávat, že nechtěně otěhotní a budou se snažit **těhotenství** ukončit," dodala. Před několika dny **nadace** Pro-Právo na život k boji proti potratům využila plakáty s fotkou Adolfa Hitlera. Obří plakát, který nadace vyvěsila v centru Poznaň, měly podle ní ženám připomenout, že to právě nacistický diktátor Polkám a příslušnicím dalších východoevropských národů povolil žádat o umělé přerušení těhotenství. Vedle Hitlera nadace umístila **snímek** lidského plodu na dlaní. Využila ho i na svých dřívějších "protipotratových" výstavách. (lidovky.cz)

nabádat – namawiać

potrat (m.) – aborcja (f.)

leták (m.) – ulotka (f.)

podobat se (čemu?) – być podobnym (do czego?)

platební karta – karta płatnicza

případ (m.) – sprawa (f.)

interrupce – aborcja (f.)

letenka – bilet lotniczy

úleva – ulga

zakrok – zabieg

k nezaplacení – bezcenny

vylepovat – rozklejać

děložní – maciczny, dotyczący macicy

identita – tożsamość

otěhotnět – zajść w ciążę

znásilnění (n.) – gwałt (m.)

incest (m.) – kazirodztwo (n.)

plod – płód

závažně poškozený – poważnie uszkodzony

potratová turistika – turystyka aborcyjna

bojovnice – bojowniczk

těhotenství (n.) – ciąża (f.)

nadace – fundacja

snímek (m.) – zdjęcie (n.)

19. Hillary Clintonová v Polsku kritizovala porušování lidských práv

Porušování **lidských práv** v Íránu nebo útoky na novináře a **aktivisty** v Rusku v jihopolském Krakově kritizovala americká ministryně zahraničí Hillary Clintonová. Ve svém **projevu** na **schůzce** Společenství demokracií mluvila hlavně o **významu** občanské společnosti. V zemích, kde vlády nespolupracují s lidmi, podle Clintonové společnost stagnuje. V této souvislosti zmínila KLDK, kde - jak uvedla - občanská společnost neexistuje vůbec, Kubu nebo Bělorusko, kde občanská společnost funguje v atmosféře velkého **nátlaku**. "Írán toleruje porušování lidských práv různých **aktivistů**, obyčejných občanů, kteří chtějí využít svého práva být **vyslyšeni**," řekla šéfka americké diplomacie. Šéfka americké diplomacie rovněž oznámila **vytvoření fondu** na ochranu **pronásledovaných** organizací. Spojené státy do něj údajně přispějí dvěma miliony dolarů (přes 51 milionů korun). Clintonová vyzvala k přispění i další země. **Choť** bývalého prezidenta Billa Clintona dnes hájíla praxi Spojených států financovat takové skupiny v zahraničí. Některé země to přitom vnímají jako vměšování do **vnitřních záležitostí**. Ministryně také během dnešní návštěvy Polska přislíbila, že **požádá** Kongres o 15 milionů dolarů (307,1 milionu korun) na záchranu bývalého nacistického koncentračního tábora v Osvětimi nedaleko Krakova. Česko v dubnu loňského roku rozhodlo, že **nadaci**, jež má **památník** v místě, které je dodneška symbolem nacistických **zvěrstev**, udržovat, podpoří dvěma miliony korun. (lidovky.cz)

lidská práva – prawa człowieka

aktivista - działacz

projev (m.) – przemówienie (n.)

schůzka (f.) – spotkanie (n.)

význam (m.) – znaczenie (n.)

nátlak – tu: ucisk

vyslyšený – wysłuchany

vytvořit fond – utworzyć fundusz

pronásledovaný - prześladowany

choť – żona, małżonka

vnitřní záležitosti – wewnętrzne sprawy

požádat – poprosić

památník – pomnik

zvěrstvo – okrucieństwo, barbarzyństwo

20. Varšavu zaplavily tisíce gayů a leseb, na pochod zaútočili neonacisti

Asi 8000 gayů, leseb, ale i lidí, kteří si přejí, aby silně katolické Polsko bylo tolerantnější, podle předběžných údajů vyrazilo ulicemi Varšavy na **pochod** EuroPride. Ten se vůbec poprvé konal v postkomunistické zemi. Na začátku akce se na její účastníky snažili **zaútočit** krajně pravicoví **radikálové**. Na EuroPride kromě gayů a leseb a jejich **sympatizantů** z Polska přijeli také Němci, Švédové, Briti nebo Kanadani. Mnozí z nich nesli transparenty s nápisem "Žádáme zákon o **registrovaném partnerství**". Postavení **svazků** osob stejného **pohlaví** polské právo nijak neupravuje, homosexuálové tak nemohou společně žádat o půjčku, při nemoci nemají právo na informace o zdravotním stavu svého partnera a v případě jeho **úmrtí** po něm nemohou **dědit** ze zákona.

"V Polsku panuje velká homofobie, sexuální menšiny jsou v mnoha ohledech diskriminované, jsou **terčem** nenávisťných **slovních útoků**," posteskl si Michal Gondek, který žije v Bruselu a na EuroPride přijel proto, že na ni jdou všichni jeho známí a protože je sám homosexuál. Už dopoledne ve Varšavě proti konání EuroPride protestovaly stovky **přivrženců** krajní pravice a **vyznavačů** tradičních katolických hodnot. Na účastníky házeli vajíčka nebo lahve naplněné vodou a křičeli **urážlivá hesla** jako "Teplouši" a protestovali proti "Sodomě a gomoře". Osm z nich policisté podle polské agentury PAP zatklí, jeden příslušník pořádkových sil utrpěl zranění a skončil v nemocnici. "Říkáme Ne barbarství," prohlásil na jednom ze shromáždění Artur Górski, poslanec pravicově-populistického hnutí Právo a spravedlnost, které je největší polskou opoziční stranou. (lidovky.cz)

Uwaga:

neonacista – nazista. W Czechach, szczególnie w środowiskach inteligentkich, określa się tak każdego, kto w jakikolwiek sposób sprzeciwia się żądaniom homoseksualistów lub w jakikolwiek sposób neguje ideę społeczeństwa wielokulturowego.

W Polsce dla marszów homoseksualistów używa się nazwy „Parada Równości”. W każdym innym kraju te marsze nazywa się „Gay Pride” i tak również tłumaczy się na język angielski „Paradę Równości”, wobec czego w rzeczywistości „Parada Równości” to „Parada Dumy Gejowskiej”.

W Czechach lepiej nie używać nawet słowa „homosexuál”. Jego użycie może zostać potraktowane jako „nenávisťní zločin”, czyli „zbrodnie nienawiści”. Osoby o innej orientacji seksualnej należy obowiązkowo nazywać „gay” i „lesbička” i w żadnym wypadku nie wolno ich krytykować.

pochod – marsz, parada
zaútočit (na koho?) – zaatakować (kogo?)
radikál – ekstremista
sympatizant – sympatyk
registrované partnerství – związek partnerski
svazek – związek
pohlaví (n.) – płeć (f.)

úmrtí (n.) – zgon (f.)
dědit – dziedziczyć
terč útoku – cel ataku
slovní útok – atak werbalny
přivrženeč – zwolennik
vyznavač – wyznawca
urážlivá hesla – obraźliwe hasła

22. KOMENTÁŘ: Kaczynski přijíždí leštit falešné česko-polské přátelství

Až dnes přijede do Prahy polský prezident Lech Kaczynski, budou na Hradě znít fráze o tradičním přátelství a skoro to bude **vypadat**, že Čech nemá na světě nikoho radši než bratra Lecha. Bude to falešné jako **pětník**. Realita je **o dost syrovější**. Před několika dny iDNES.cz psal o tom, jak na Těšínsku kdosi ničí dvojjazyčné nápisy jen proto, že názvy obcí jsou na nich i v polštině. Dvojjazyčné tabule jsou běžné všude ve smíšených oblastech Unie a je **záhadou**, proč zrovna tady nevydrží. Kdyby někdo spadl z Marsu, usoudil by z toho, že Češi a Poláci mají **nepřátelství** v genech, asi jako Němci a Francouzi v roce 1946. Psycholog by možná řekl, že jde o projev **komplexu méněcennosti**: dva národy **zamindrákované** sousedstvím s většími a mocnějšími zeměmi se snaží prokázat, že ten druhý je na tom v tomto porovnání ještě hůř. A současně pořád přežívají klasické stereotypy o **zaostalých** a velkášsky bezhlavých Polácích a **vyčuraných** a **bázlivých** pepících. Český stereotyp o vlastní převaze se úspěšně podařilo **upevnit** v 80. letech komunistům, když v **narážce** na ekonomickou situaci Polska pacifikovali lidi doma argumentem, jestli chtějí mít plné krámy, nebo **stávkovat** a hladovět jako Poláci. **Pamětníci** si vzpomenu na hořký vtíp, že český pes si běhá do Polska svobodně štknout a polský se běhá do Čech nažrat. (idnes.cz)

vypadat – wyglądać
pětník – moneta „pięć halerzy”
o dost syrovější – dużo bardziej brutalna
záhada – zagadka
nepřátelství (n.) – wrogość (f.)
komplex méněcennosti – kompleks mniejszości
zamindrákovaný – zakompleksiony

zaostalý – zacofany
vyčuraný – cwany, tu: fałszywy
bázlivý – bojaźliwy, tu: tchórzliwy
upevnit – utrwalić
narážka – aluzja
stávkovat – strajkować
pamětník – świadek (czasów)

23. Modlitby proti slznému plynu. Poláci válčí o Kaczyňského kříž

Stovky Poláků demonstrovaly proti **přesunu** dřevěného kříže před prezidentským palácem ve Varšavě. Improvizovaný **památník** připomínající prezidenta Kaczyňského **vztyčili skauti** krátce po neštěstí u Smolenska. **Prezidentská kancelář** dočasně od stěhování kříže **upustila**, aby nedráždila lidi. Před prezidentským palácem se sešlo přibližně 500 příznivců Lecha Kaczyňského. Nesli transparenty, **vlajky** a menší dřevěné kříže. **Nejzarytější** odpůrci stěhování, kteří se nazývají Obránci kříže, před křížem přespávali ve **stanech**. A **slibovali** bránit ho do roztrhání těla. Policisté vytvořili kordon a rozmístili okolo kříže **zátarasy**, aby se k němu **dav** nemohl dostat. Když se **rozvášnění** demonstranti na **zátarasy** natlačili, policisté použili **slzný plyn**. Směrem k policistům, kněžím i **skautům** asistujícím při **přesunu** kříže přšely z davu **nadávký**: "Hanba! Jidášové! Zrádci!" Policisté nakrátko zadrželi starší ženu, která se pokusila ke kříži **připoutat**. Demonstranti se po nadávání policistům začali nahlas modlit růženec a zpívat náboženské písně. Posléze šéf prezidentské kanceláře Jacek Michalowski rozhodl, že dnes se kříž stěhovat nebude. Ve **vyhrocené** atmosféře by podle něj mohli přijít lidé k úrazu, napsal server Gazeta.pl. O stěhování kříže rozhodl po svém nástupu do funkce nový polský prezident Bronislaw Komorowski. S církví a **skauty** se dohodl, že kříž bude uložen v nedalekém kostele svatě Anny. **Hned vedle** pomníku obětem katyňského masakru, při kterém sovětská tajná policie NKVD před 70 lety zavraždila tisíce Poláků. (idnes.cz)

slzný plyn – gaz łzawiący
přesun (m.) – przeniesienie (n.)
památník – pomník
vztyčit – wznieść
skaut – harcerz
prezidentská kancelář – kancelaria prezydenta
upustit (od čeho?) – zrezygnować (z czego?)
vlajka – flaga
zarytý – zawzięty, nieustępliwy

stan – namiot
slibovat – obiecywać, przyrzekać
zátaras (m.) – barykada (f.)
dav – tłum
rozvášněný – rozwścieczony
nadávká (f.) – wyzwisko (n.), obelga (f.)
připoutat se – przywiązać się
vyhrocený – zaostřený
hned vedle – tuż obok

24. Kondom je výmysl satana, učí se děti ve škole v Polsku

Úroveň sexuální výchovy v silně katolickém Polsku je na mizerné úrovni, školy jí nevěnují dostatečnou pozornost. **Základní i střední školy** sice mají pro své žáky pořádat hodiny takzvané výchovy pro život v rodině, pokud si ale rodiče nepřejí, aby se dětem sexuální výchovy dostalo, své potomky na ně posílat nemusejí. Tyto hodiny se také často konají před **začátkem vyučování** nebo po jeho skončení, takže se dětem na ně nechce chodit. Skoro ve dvou pětinach škol se vyučování sexuální výchovy nekonalo vůbec, vyplynulo ze zprávy, kterou loni na základě průzkumu mezi mladými lidmi zveřejnil Ponton. Skoro čtvrtina pedagogů, kteří s polskými školáky otázky související s intimním životem **probírali**, byli **učitelé náboženství**, na některých školách to byli dokonce kněží a **řádové sestry**. Studenti z jednoho **gymnázia** se dozvěděli, že "kondom je výmysl satana", jinde jim učitelka náboženství tvrdila, že používání prezervativu může vést k trvalé neplodnosti partnera. Tři čtvrtiny mladých Poláků si podle průzkumu institutu CBOS z předloňského roku přejí, aby vyučování o sexuálním životě a antikoncepci bylo povinné. Pro 55 procent jich jsou hlavním **zdrojem** informací k těmto záležitostem **vrstevníci**, 44 procent je hledá na internetu. Více než třetina se něco dozvěděla od učitelů, ale pro polovinu z nich ty poznatky byly nedostatečné. Podle údajů statistického úřadu předloni v Polsku každá dvacátá maminka měla méně než 19 let. Ženy v této věkové kategorii **porodily** 21.305 dětí. Počet mladých **rodiček** se v období 2006 až 2008 zvyšoval. Letos na jaře Polsko šokoval případ ze **základní školy** v severopolské Ostrodě, kde otěhotnělo pět žaček z **druhého stupně**. Předčasně se maminkami staly v důsledku "**hry**" zvané sluníčko se svými spolužáky. (lidovky.cz)

pozornost – uwaga
základní škola – szkoła podstawowa
střední škola – szkoła średnia
výchova (f.) – wychowanie (n.)
začátek vyučování – początek zajęć
probírat – przerabiać
učitel náboženství – katecheta
řádová sestra – siostra zakonna
gymnázium – liceum

jinde – gdzie indziej
povinný – obowiązkowy
zdroj (m.) – źródło (n.)
vrstevník – rówieśnik
porodit – urodzić
rodička – rodzicielka
druhý stupeň – gimnazjum
hra – zabawa

5. KRONIKA KRYMINALNA

1. Polsko zasáhlo proti pedofilům, zatklo jich 120

Polská policie **zatkla** 120 lidí při **zátahu** proti lidem, kteří **vyrábějí** a distribuují dětskou pornografii. V rámci operace Roksana **zabavila** 112 **počítačů**, 47 **pevných disků**, téměř 7500 DVD a videokazet. **Informoval** o tom ve čtvrtek polský **rozhlas**. Dva ze zadržených již **vyšetřovatelé obvinili** z natáčení a **šíření** pedofilního materiálu. Za **razií** stála policie ze středopolského města Radom, která **šíření** obscénních záběrů s dětmi přes internet **odhalila**.

"Šlo o **pečlivě** naplánovanou operaci, která si vyžádala spolupráci několika stovek policistů z celé země," řekl Karol Jakubowski z **policejního ředitelství**. Operace Roksana je prvním **celopolským** zátahem proti pedofilům v letošním roce. (novinky.cz)

zatknout – zatrzymać, aresztować

zátah – akcja

vyrábět – produkować

zabavit - skonfiskować

počítač – komputer

pevný disk – dysk twardy

informovat – informować, poinformować

rozhlas – rozgłośnia radiowa, radio

vyšetřovatel – 1. śledczy 2. prokurator

obvinít z něčeho – postawić zarzuty, oskarżyć o coś

šíření – rozpowszechnianie

razie – nalot

odhalit – odkryć, wykryć

pečlivě - starannie

policejní ředitelství – Komenda Główna Policji

celopolský – ogólnopolski

2. Chtěli vidět někoho umírat, soud je poslal za vraždy na doživotí do vězení

Na **doživotí** poslal soud v polské Lodži dva ani ne dvacetileté **mladíky**, kteří zabili dva lidi. Motiv jejich činu byl bizarní - chtěli vidět, jaké to je, když někdo umírá. Jednu **vraždu** si dali jako **dárek** k osmnáctým **narozeninám**. Třetí **pachatel**, který se podílel jen na druhé **vraždě**, a ještě mu není 18 let, byl **odsouzen** ke 25 letům **vězení**. Dva starší **pachatelé** budou moci **vězení** opustit nejdříve za 35 let, nejmladší po 20 letech. Když soud v pondělí projednával brutální činy mladíků, byli zcela **klidní**, občas se dokonce **usmáli**. **Rozsudek** není pravomocný, lze se proti němu odvolat. (novinky.cz)

vražda (f.) – zabójstwo (n.) , morderstwo (n.)

doživotí - dożywocie

mladík – młody mężczyzna, młodociany

dárek - prezent

narozeniny - urodziny

pachatel - sprawca

odsoudit - skazać

klidný - spokojny

usmát se – uśmiechnąć się

rozsudek - wyrok

Zapamiętaj rekcie:

podílel se na vraždě – brał udział w zabójstwie

ještě mu není 18 let – (jeszcze) nie ukończył osiemnastego roku życia

byl odsouzen ke 25 letům vězení – został skazany na 25 lat więzienia

lze se proti němu odvolat – można się od niego odwołać

3. Lavina zabíjela na polské straně Tater

Dva turisté z Polska **zahynuli** pod lavinou na polské straně Tater. Lavina se strhla v pátek odpoledne v oblasti Mořského oka. **Horská služba** dva muže začala hledat v pátek večer. Do **pátrací akce** se zapojilo 11 záchranářů se psy, oběti v lavině našli v noci. Šlo o zkušené turisty s dobrým **vybavením**. V pátek se v Tatrách oteplilo a **foukal** silný vítr. V horách panuje druhý, mírný stupeň **lavinového nebezpečí**. Horská služba ale **varuje**, že na některých místech může být ohrožení daleko vyšší. (novinky.cz)

zahynout – zginąć

Horská služba – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

pátrací akce – akcja poszukiwawcza

záchranář – ratownik

vybavení – wyposażenie; tutaj: sprzęt

foukat – wiać

varovat - ostrzegać

lavinové nebezpečí – zagrożenie lawinowe

Zapamiętaj:

na polské straně Tater - po polskiej stronie Tatr

na některých místech – w niektórych miejscach

4. Švédská policie zatkla muže kvůli krádeži nápisu v Osvětimi

Švédská policie zatkla muže, který je **podezřelý** z toho, že si **objednal** krádež nápisu Arbeit macht frei (Práce osvobozuje) nad branou někdejšího **koncentračního tábora** v **Osvětimi**. Nápis byl ukraden v prosinci. **Ukradený** nápis našla policie po třech dnech **rozřezaný** na tři části v lesích u Toruně. V souvislosti s krádeží obvinila pětici Poláků. Högström, někdejší **spoluzakladatel** mezitím přejmenované neonacistické **strany** Národněsocialistická fronta (NSF), počátkem ledna v deníku Aftonbladet uvedl, že pomohl policii **odcizený** nápis najít tím, že jí dal informace vedoucí k zatčení mužů v Polsku. (novinky.cz)

Osvětim (f.) – Oświęcim (m.)
podezřelý z něčeho – podejrzaný o což
objednat – zamówić, zlecić
koncentrační tábor – obóz koncentracyjny
ukradený – skradziony
rozřezat – rozciąć, pociąć

Toruň (f.) – Toruń (m.)
v souvislosti s... - w związku z...
spoluzakladatel – współzałożyciel
strana – partia
odcizený – skradziony
prý – podobno, rzekomo

Zapamiętaj:

nápis byl ukraden v prosinci – napis został skradziony w grudniu
v lesích u Toruně – w lesie pod Toruniem
počátkem ledna – na początku stycznia

5. V Polsku zatkli pašeráky samopalů a pistolí

Prokuratura ve městě Nowy Soncz na jihovýchodě Polska obvinila devět osob z **obchodu se zbraněmi, drogami** a lidmi. Prokuratura o tom informuje na své internetové stránce. Za nelegální **obchod se zbraněmi** mohou v Polsku dostat až desetiletý **trest** vězení. Pohraničníci u členů **skupiny** našli **kromě jiného samopaly** kalašnikov, **pistole** a **několik stovek** nábojů. Zabavili více než tisíc tabletek extáze a 1,5 kilogramu **amfetaminu**. **Úkolem** Slováků bylo podle prokuratury **dodávat** zbraně a **výbušniny** ze Slovenska do Polska. Za peníze z jejich **prodeje** **obchodníci** kupovali ženy z Polska i ze zemí ležících za jeho východní hranicí, které končily jako prostitutky. (novinky.cz)

pašerák – przemytnik
samopal – karabin maszynowy
pistole (f.) – pistolet (m.)
obchod se zbraněmi – handel bronią
obchod s drogami – handel narkotykami
obchod s lidmi – handel ludźmi
droga (f.) – narkotyk (m.)
trest (m.) – kara (f.)
skupina – grupa

kromě jiného – między innymi
několik stovek - kilkaset
více než - ponad
amfetamin (m.) – amfetamina (m.)
úkol (m.) – zadanie (n.)
dodávat – dostarczać
výbušnina – materiał wybuchowy
prodej (m.) – sprzedaż (f.)
obchodník - handlarz

6. Polská rodina zapřahala ženu do pluhu, nepřinesla do hospodářství věno

Tři bratry i jejich matku obvinil soud v Limanové v z týrání 37leté ženy. Povedená čtveřice ji namísto traktoru či **tažných zvířat** zapřahala do pluhu a i jinak ji **týrala** a ponižovala. Žena oznámila policii a prokuratuře, že je dlouhodobě vystavena fyzickému i psychickému **nátlaku**, že je bita a ponižována. **Nejvíce** ji podle **výpovědi** týral vlastní manžel, jeho bratr a tchyně. Vedle bití a ponižování byla žena často zapřahána do pluhu na **rodinných pozemcích**. **Neveřejné soudní projednávání** případu začalo v pátek a v roli svědků k němu byli přizváni lidé ze sousedství, ale i policisté z místního oddělení. Z jejich **výpovědí** mimo jiné **vyplývalo**, že například sousedé dobře věděli o tom, co se v jejich okolí dělo. Báli se však **zasáhnout** z obav před **pomstou** násilnické rodiny. (novinky.cz)

věno (n.) – posag (m.)
tažné zvíře – zwierze pociągowe
týrat – dręczyć, maltretować
nátlak – nacisk, presja
nejvíce – 1. najwięcej 2. najbardziej
výpověď – 1. zeznania 2. wypowiedzenie
tchyně – teściowa

pozemek - grunt
neveřejné soudní projednávání – rozprava za zamkniętymi drzwiami
vyplýnout - wynikać
zasáhnout - zainterweniować
pomsta (komu?) – zemsta (na kim?)

7. Dva Kanadčané se pokusili v Osvětimi ukrást hřeby z kolejí

Dva **kanadští učitelé** se pokusili v někdejším nacistickém **vyhlazovacím táboře** v jihopolské Osvětimi ukrást **železniční hřeby**. V pondělí o tom na svém webu informovala polská televize TVN24. Policie je zadržela, **vyslechla** a poté **propustila**. Oba Kanadčané **se doznali**, že vzali uvolněné **hřeby** z železniční tratě, po které do Osvětimi přijelo pro smrt přes milion lidí. Prohlásili, že si je chtěli **vzít na památku**. **Chování** obou mužů vzbudilo u ostatních návštěvníků pozornost. Ti následně vše oznámili **ostraze**, která **přivolala policii**. Kanadčané museli vědět, že jde o krádež, protože u hlavní brány visí informační cedule. Ta **návštěvníkům** sděluje, že vstupují do muzea a že tábor je na seznamu **památek** světového kulturního dědictví UNESCO. (novinky.cz)

Kanadčan – Kanadyjczyk
Kanadský – Kanadyjski
učitel – nauczyciel
vyhlazovací tábor – obóz zagłady
železniční – kolejowy
hřeb – gwóźdź
vyslechnout - przesłuchać

propustit - zwolnić
doznat se – przyznać się
chování – zachowanie
návštěvník – zwiedzający
ostraha – ochrona
památka – 1. pamiątka 2. zabytek
přivolat policii – wezwać policję

8. Brutální zločinecký gang vedl chovatel holubů

Polské policii se podařilo rozbít brutální zločinecký gang, který páchal **vraždy na objednávku** a **unášel** lidi, obchodoval s drogami a zbraněmi a **přepadával kamióny s cigaretami**, alkoholem a **elektronikou**. Policie zadržela 23 podezřelých včetně šéfa gangu, jímž byl **nenápadný chovatel** holubů. Gang se policii podařilo rozbít po dvou letech **sledování**. Na jeho šéfa však měla spadeno policie už devět let. **Dopadnout** ho však bylo velmi těžké, Leszek K. **se vydával za nenápadného** a oblíbeného **chovatele** holubů. Žádný z členů gangu nesměl ukazovat svoje bohatství, nebo se chovat nápadně či arogantně. **Vydávali se za zemědělce**, živnostníky nebo **nezaměstnané**. Jezdili ve starších nenápadných autech, žili v obyčejných domech a měli rodiny. Pokud **zásady porušili**, **zmizeli** z povrchu zemského. (novinky.cz)

chovatel – hodowca
vražda na objednávku – zabójstwo na zlecenie
unášet - porywać
přepadávat (koho?) – napadać (na kogo?)
kamión (m.) – ciężarówka (f.)
cigareta (f.) – papieros (m.)
elektronika – sprzęt elektroniczny
nenápadný – niepozorny, nierzucający się w oczy

sledování – tutaj: śledztwo
dopadnout - złapać
vydávat se – podawać się
zemědělec – rolnik
živnostník – przedsiębiorca
nezaměstnaný – bezrobotny
porušit zásady – złamać zasady
zmizet – zniknąć

9. Polská policie si neví rady s neukázněnými řidiči

Polská policie je bezradná z **obrovského** množství **nehod**. Uchyluje se proto i k netradičním metodám prevence. V neděli během ranních **bohoslužeb** ve všech kostelech radomské diecéze vyzval **velitel** policie Ryszard Szkotnicki **řidiče** k rozvaze. I přes **obrovské úsilí** policistů na silnicích jsou statistiky smrtelných **nehod děsivé**. Způsobuje je hlavně vysoká **rychlost** a jízda pod vlivem alkoholu. **Velitel** policie ve své nedělní **výzvě řidičům** připomněl slova papeže Jana XXIII.: "Každý kdo nedodrží dopravní předpisy jde proti bohu, který zakazuje zabíjení jiných i **sebevraždy**." Došlo i na **citaci stávající** hlavy katolické **církev** Benedikta XVI., který uvedl, že "život je cenný, je třeba si jej vážít a chránit ho i skrze **opatrné** chování na **silnicích**". Každý den **zemře** v Polsku **při nehodách** 15 lidí a dalších 160 **utrpí zranění**. Finanční ztráty se pohybují kolem neuvěřitelných 10 **miliard** dolarů. (novinky.cz)

nevědět si rady – nie potrafić sobie poradzić
neukázněný - niezdyscyplinowany
řidič - kierowca
nehoda (f.) - wypadek (m.)
bohoslužba (f.) – nabożeństwo (n.)
velitel - dowódca
obrovský – ogromný
úsilí (n.) – wysiłek (m.)
silnice - droga
děsivý - przerażający

rychlost - prędkość
výzva (komu?) – wezwanie, apel (do kogo?)
sebevražda (f.) – samobójstwo (n.)
citace (f.) – cytat (m.)
stávající - obecny
církev – kościół (organizacja)
opatrně - ostrożnie
zemřít při nehodě – umrzeć w wypadku
utrpět zranění – doznać obrażeń
miliarda (f.) – miliard (m.)

10. V Polsku se utopilo o víkendu 52 lidí

Je to o dvacet více než bylo **obětí** při **autonehodách**. Nejtragičtější byla neděle, kdy zemřelo 28 osob. Od začátku července se při **koupání** utopilo 189 lidí, což je skoro deset denně. Od dubna pak zemřelo v polských jezerech, **rybnících**, řekách a mořích 395 lidí, sdělil v pondělí **mluvčí** polské policie ve Varšavě Mariusz Sokolowski. „Hlavní příčinou častých utopení je nadměrné užívání alkoholu, přehnané **sebevědomí** a také koupání na odlehlých místech, kde nejsou **přítomní** záchranáři,“ sdělil Sokolowski pro televizi TVN. Navíc mezi časté příčiny utonutí patří nerespektování pokynů **plavčků** a policie i tepelný šok po skoku do vody. „**Dospělí** také často zapomínají **u vody** na své děti a nevěnují jim patřičnou pozornost, což se podepsalo na vysokém počtu z **obětí** z řad **nezletilých**,“ dodal Sokolowski. Za první dva týdny **prázdnin** v ČR utonuly již desítky lidí. (novinky.cz)

utopit se – utopić się, utonąć
o víkendu – w weekend, przez weekend
obět' – ofiara
autonehoda – wypadek samochodowy
koupání – kąpiel
rybník – staw (rybny)
mluvčí – rzecznik prasowy

sebevědomí – pewność siebie
přítomný – obecny
plavčík – ratownik
dospělý – dorosty
u vody – nad wodą
nezletilý – nieletni
prázdniny – wakacje

Uwaga:

plavčík – ratownik na basenie lub kąpielisku
záchranář – ratownik w pojęciu ogólnym

11. Matky v Polsku prodávaly své děti za necelých 200 tisíc

Polská policie zadržela muže z Velkopolského vojvodství, který provedl nejméně 12 **obchodů** s novorozenci dětmi, informoval v pondělí **list** Gazeta Wyborcza s **odkazem** na policejní **zdroje**. „Obchodník s **novorozenci** vyhledával ženy, které byly **těhotné**, a **přesvědčoval** je, aby ihned po porodu prodaly dítě bezdětným rodinám,“ uvedl Janusz Walczak z prokuratury v Ostrově Velkopolském. Dodal, že biologické matky inkasovaly za **novorozence** od 30 tisíc do 70 tisíc zlotých (189 tisíc - 441 tisíc korun), z čehož si **zprostředkovatel strhával** 20procentní provizi. Vyšetřovací orgány zatím nechtějí **zveřejnit** věk, **povolání** ani **bydliště** zadrženého obchodníka, aby nenarušily průběh vyšetřování. Prokuratura také dostatečně nezodpověděla otázku, co se stane s dětmi, které bezdětný pár koupil. „Matky, které prodaly své děti, nemají mnoho šancí na zachování **rodičovských práv**. Není však jisté, zda děti budou moci zůstat u lidí, kteří si je koupili. O jejich dalším **osudu** rozhodne soud,“ zdůraznil prokurátor.

Příběh malé Veroniky

V Polsku je znám případ manželů ze Sosnovce, kteří si koupili novorozenu holčičku. Když vyšlo všechno najevo, soud nejdříve manželům odebral status biologických rodičů a dítě poté bylo formálně vráceno matce - chronické alkoholičce v té době ve vězení. Poté byla **rodičovská práva** odebrána i jí a začal proces adopce. Holčička, jež dostala jméno Veronika, je zatím u manželů, kteří ji koupili a nyní podali **žádost** o její adopci. Naposledy, když chtěli legálně adoptovat dítě z dětského domova, soud jejich **žádost zamítl** s tím, že mají nízký **příjem**. (novinky.cz)

obchod – 1. handel 2. transakcja
list – gazeta
odkaz – tutaj: odwołanie
zdroj (m.) – źródło (n.)
těhotná žena – kobieta w ciąży
novorozenec – noworodek
přesvědčovat – przekonywać
zprostředkovatel – pośrednik
strhávat – potrzącać
zveřejnit – 1. ujawnić 2. opublikować

povolání (n.) – zawód (m.)
bydliště – miejsce zamieszkania
vyšetřování - śledztwo
rodičovská práva – prawa rodzicielskie
osud – los
příběh (m.) – historia (f.)
žádost (f.) – wniosek (m.)
zamítnout žádost – odrzucić wniosek
příjem – dochód

12. Hlavní polskou dálnici firma přes den stavěla a v noci rozkrádala

Na **stavbě** polské **dálnice** A1 na trase mezi Gdaňskem a obcí Gorzycki **odhalila** policie těžko uvěřitelnou věc. Zatímco pracovníci **stavební** firmy přes den naváželi na cestu **drcený** dolomit, v noci už hotový **úsek** rozkrádali a materiál odváželi. **Díry** vyplnili zeminou z **halda**, anebo pískem. Ráno **pokračovali** ve stavebních pracích, ukradený dolomit navezli na další místo. Pracovníci **vyšetřovacího úřadu** ve čtvrtek v noci tajně celý postup **natočili**. V pátek v souvislosti s **případem** zatklí prvních osm osob, jimž hrozí až deset let vězení. Představitelé prokuratury na setkání s novináři uvedli, že cena **tuny drceného** dolomitu se pohybuje okolo 300 zlotých (necelých 1900 korun) a na jedno **nákladní auto** se ho **vejde** až 30 tun. V průběhu jedné noci byl ze stavby odvezen materiál na několika desítkách **nákladních aut**, který byl následně přes den zase dovezen zpět. Firma přitom vykazala faktury na nákup nového dolomitu. Škody jen na ukradeném materiálu dosahují do miliónů zlotých. Jestliže se však ukáže, že dokončené **úseky dálnice** budou nepoužitelné, skutečné škody budou **mnohonásobně** vyšší. (novinky.cz)

dálnice - autostrada
stavět - budować
stavba - budowa
odhalit – odkryć, wykryć
stavební - budowlany
drcený – kruszony
úsek - odcinek
díra - dziura
zemina - ziemia
halda - hałda

pokračovat (v čem?) – kontynuować (co?)
vyšetřovací úřad – Centralne Biuro Śledcze
natočit – nakręcić, sfilmować
případ – 1. sprawa 2. przypadek
tuna - tona
nákladní auto – samochód ciężarowy
vejít se – zmieścić się
skutečný - rzeczywisty
mnohonásobně - wielokrotnie

13. V Polsku zadrželi celosvětově hledaného pedofila

Jednoho z deseti nejhledanějších pedofilů světa, 39letého Američana Johna Edwarda H., zadrželi ve čtvrtek v polských Gliwicích. Byl zatčen při **silniční kontrole** autobusu na dálnici A4. „Pokoušel se vydávat se za jiného **občana** USA, ukazoval **vizitky** s **falešným jménem**, na kterých bylo uvedeno, že je konzultantem polské firmy. Na toto jméno byla vystavena i **jízdenka**,“ uvedl mluvčí slezské pohraniční stráže Cezary Zaborski. V pátek podle něj bude Američan **předveden** na gliwickou prokuraturu. Muž je jen v americkém státě Virginie obviněn ze **zneužití** pěti chlapců ve věku deset až šestnáct let. V roce 2009 utekl z USA do Německa. Cestoval po **zemích Schengenského prostoru**. (novinky.cz)

silniční kontrola – kontrola drogowa
občan - obywatel
vizitka - wizytówka
falešné jméno – fałszywe nazwisko
jízdenka (f.) – bilet (m.)

předvést – doprowadzić
zneužití – molestowanie, wykorzystywanie
země - kraj
Schengenský prostor – Strefa Schengen

Uwaga:

celosvětově hledaný – poszukiwany na całym świecie
jeden z deseti nejhledanějších – jeden z dziesięciu najbardziej poszukiwanych
při silniční kontrole – podczas kontroli drogowej
ve věku deset až šestnáct let – w wieku od dziesięciu do szesnastu lat

14. Padající kříž zabil v Polsku žebrajícího bezdomovce

Na hlavu 54letého **bezdomovce** v polském Štětíně spadlo při **podivné** nehodě rameno několikametrového kříže. Ke smrtelnému **neštěstí** došlo při odstraňování krucifixu. Přihlížející **bezdomovec**, který před **katedrálou žebral**, **byl na místě mrtvý**. **Dřevěný** kříž byl po šedesáti letech **ztrouchnivělý** a **na podzim** ho chtěli vyměnit za nový. Neodstraňovala jej však **specializovaná** firma, ale dva věřící, které o to požádal **farář sloužící** ve štětínském katedrále **bohoslužby**. Odstranění kříže nakonec dokončili hasiči, kteří jej rozřezali na menší **kusy** a odvezli. (novinky.cz)

žebrot - żebractwo
bezdomovec - bezdomny
podivný – dziwny
neštěstí – 1. nieszczęście 2. wypadek
katedrála - katedra
byl na místě mrtvý – zmarł na miejscu
dřevěný - drewniany

ztrouchnivělý – spróchniały
na podzim - jesienią
specializovaný - specjalistyczny
farář - proboszcz
sloužit bohoslužbu – odprawiać nabożeństwo
kus – kawałek

15. Varšavský strojvůdce vysílačkou naschvál zastavoval vlaky

Zlomyslníka, který v Polsku s pomocí **krátkovlnné vysílačky** od srpna minulého roku **protiprávně** zastavoval vlaky, zadržela policie. **Mužům zákona** se ho podařilo **chytit při činu** nedaleko železniční stanice v Skierniewicích v lodžském vojvodství. Zadržený měl u sebe **krátkovlnnou vysílačku**, z níž do jedoucích vlaků vysílal signál „radiostop“. V den, kdy ho policie zadržela, tímto způsobem 32krát zastavil vlaky v provozu v okolí Skierniewic. Největší **překvapení** ovšem nastalo, když policie zjistila, že tento 33letý muž už několik roků pracuje jako **strojvůdce** varšavského metra. Vyšetřování prokázalo, že zadržený měl dva **společníky**, s nimiž se seznámil na specializovaném internetovém fóru. Jeden z nich, **povoláním informatik**, byl už několikrát trestán za tzv. informační diverzi. Policie **trojici** zabavila různá **zařízení**, která **v současnosti zkoumají odborníci**. (novinky.cz)

zlomyslník – złośliwiec
krátkovlnná vysílačka – krótkofalówka
protiprávně – bezprawnie
muž zákona – stróż prawa
chytit při činu – złapać na gorącym uczynku
překvapení – zaskoczenie
strojvůdce – maszynista

společník – wspólnik
povoláním informatik – z zawodu informatyk
trojice – trzy osoby
zařízení – urządzenie
v současnosti – obecnie
zkoumat – badać
odborník – specjalista, fachowiec

16. Psychicky narušený muž postřelil v Polsku sedm lidí

Psychicky narušený muž, který dlouhodobě **trpěl depresemi**, postřelil v Rybniku na jihu Polska sedm lidí. Muž se v sobotu odpoledne zabarikádoval ve svém domě a začal ze samopalu z neznámých **důvodů** střílet na **kolemjdoucí** i členy vlastní rodiny. "Šílený střelec trefil do hlavy vlastní ženu, zranil i oba její rodiče a dítě. 30letý muž postřelil i přivolaného policistu a dvě sousedky. Všichni zranění skončili v **nemocnici**, přičemž jejich **zdravotní stav** není znám. Střelce, který má vedle psychických problémů i potíže s alkoholem, **zneškodnila** až **přivolaná protiteroristická jednotka**. Ta u něj kromě nelegálně drženého samopalu našla ještě pistoli. (novinky.cz)

psychicky narušený – chory psychicznie
trpět depesemi – cierpieć na depresję
důvod - powód
kolemjdoucí – przechodzień
nemocnice (f.) – szpital (m.)

zdravotní stav – stan zdrowia
zneškodnit – obezwładnić
protiteroristická jednotka – brygada antyterrorystyczna

Zapamiętaj rekcję:

střílet na kolemjdoucí – strzelać do przechodniów
trefit do hlavy – trafić w głowę

17. Dva zfetované Čechy se zbraněmi zadrželi v Polsku

Policie v polské Bogatyni ležící u hranic s Českem zadržela dvojici českých občanů, kteří u sebe měli drogy a zbraně. Informovala o tom polská agentura PAP, podle níž policisté muže podezřívají, že v Polsku chtěli drogy prodat.

Jejich chování znepokojilo obyvatele příhraničního městečka, kteří na ně upozornili policii. Policista a **pohraničník**, kteří na místo přišli, zjistili, že oba Češi jsou pod vlivem drog. Našli u nich 70 dávek amfetaminu. Češi ve věku 26 a 30 let měli v autě schovaný revolver, pistoli a také **plynovou pistoli** a **několik desítek** nábojů.

"Prokurátor ve Zhořelci je obžaloval z **nelegálního držení zbraní** a drog. Oba **se** k činu přiznali a **dobrovolně podrobí trestu**," uvedl Owsiak. Dostali **dvouletý trest vězení s pětiletým podmíněným odkladem**. Musí také zaplatit **pokutu** ve výši 1500 a 2500 zlotých (9373 respektive 17 500 korun). **Trest musí schválit soud**, což je ale v případech, kdy se pachatelé přiznají, pravděpodobné. (novinky.cz)

zfetovaný – naćpany
agentura – agencja
pohraničník – strażnik graniczny

plynová pistole – pistolet gazowy
několik desítek – kilkadziesiąt
pokuta (f.) – mandat (m.)

Terminologia specjalistyczna:

nelegální držení zbraní (nedovolené ozbrojování) – nielegalne posiadanie broni
dobrovolně podrobí se trestu – dobrowolnie poddać się karze
dvouletý trest vězení s pětiletým podmíněným odkladem – kara dwóch lat więzienia w zawieszeniu na pięć lat
trest musí schválit soud – karę musi zaakceptować sąd

18. Před sídlem polského prezidenta zadrželi muže s granátem

Muže s obranným granátem zadrželi ve středu před prezidentským palácem na Krakovském předměstí v centru Varšavy. **Vyhrožoval odpůrcům** přemístění smolenského kříže, který připomíná tragickou smrt prezidenta Lecha Kaczyńskiego při pádu v letadla v Rusku.

"Muž přišel ke skupině, **vyhrožoval** jim a v jednu chvíli jim ukázal předmět podobný granátu," řekl mluvčí varšavské policie o jednání šedesátiletého Poláka. V úterý 71letý **důchodce** hodil **nádobu** s fekáliemi na **pamětní desku** se jmény obětí smolenské katastrofy umístěnou na **fasádě** prezidentského paláce. Už v sobotu jeden z obránců kříže napadl ženu, která byla pro jeho **odstranění**. Ta po pádu na **dlažbu ztratila vědomí** a hospitalizovali ji s vážným poraněním hlavy. **Tabuři** nechal na stěnu paláce minulý týden umístit nově zvolený prezident Bronislaw Komorowski z Občanské platformy. Snažil se **zmírnit** už týdny trvající **spor** o to, jak u **sídla hlavy státu** uctít památku Kaczyńskiego a dalších obětí neštěstí.

"Je jen **otázkou času**, kdy nějaký psychicky narušený člověk z jednoho nebo druhého **tábora** způsobí tragédii, které se nepodaří **zabránit**. Policie měla už dávno efektivně **zakročit** a ukončit anarchii před prezidentským palácem," řekl **poslanec** za Občanskou platformu Janusz Palikot.

„To, co se děje na Krakovském předměstí, **zesměšňuje** nejen Polsko a kříž, ale i památku lidí, kteří tragicky zahynuli při smolenské katastrofě. Škoda, že se toho nedožil ajatolláh Chomejní, bavil by se,“ **okomentoval** situaci známý polský **spisovatel** Janusz Glowacký.

Čtyřmetrový dřevěný kříž před prezidentským palácem byl **vztyčen** několik dnů po katastrofě ve Smolensku, při které zahynulo 96 lidí. Když Komorowski před časem oznámil, že kříž bude přenesen do nedalekého kostela svaté Anny, zvedla se **vlna protestů**. Část **stoupenců** zesnulého prezidenta Kaczyńskiego trvá na tom, aby kříž zůstal před palácem, dokud před ním nebude postaven pomník. **Žulová** tabule podle nich k náležitě **důstojnému** uctění památky prezidenta a dalších zemřelých nestačí. (novinky.cz)

sídlo (n.) – siedziba (f.)

vyhrožovat - grozić

odpůrce - przeciwnik

důchodce - emeryt

nádoba (f.) – naczynie (n.)

pamětní deska – tablica pamiątkowa

fasáda - fasada

odstranění - usunięcie

dlažba (f.) – bruk (m.)

ztratit vědomí – stracić przytomność

tabule - tablica

zmírnit spor – załagodzić spór

hlava státu – głowa państwa

otázka času – kwestia czasu

tábor - obóz

zabránit - zapobiec

zakročit - zainterweniować

poslanec - poseł

zesměšňovat - ośmieszać

okomentovat - skomentować

spisovatel – pisarz

vztyčit - wznieść

vlna protestů – fala protestów

stoupenec - zwolennik

žulový - granitowy

důstojný - godny

Zapamiętaj:

poslanec za Občanskou platformu – poseł Platformy Obywatelskiej

muž přišel ke skupině – mężczyzna podszedł do grupy

19. Kovový plot u polské základní školy probíjel

Elektrický proud zranil mladého muže a jeho psa v polské Lodži. **Probíjel** do nově postaveného nízkého **kovového** plotu před jednou z místních **základních škol**. **Náhodný kolemjdoucí**, který se plotu dotkl, **utrpěl popáleniny** třetího stupně. Jeho pes zavadil o plot, proud jej **popálil** a **odhodil** do **vzdálenosti** několika metrů. Přivolaní energetici zjistili, že plot je pod napětím 230 voltů. (novinky.cz)

kovový – metalowy

základní škola – szkoła podstawowa

probíjet – przebijać

postavený – wybudowany

náhodný kolemjdoucí – przypadkowy

przechodzień

utrpět popáleniny – doznać poparzeń

popálit – oparzyć, poparzyć

odhodit – odrzucić

vzdálenost – odległość

Zapamiętaj:

odhodil do vzdálenosti několika metrů – odrzucił na odległość kilku metrów

20. V někdejším koncentračním táboře Majdanek shořely boty vězňů

Při požáru dřevěného **baráku** v **někdejším** nacistickém koncentračním táboře Majdanek u Lublinu na východě dnešního Polska **v noci na úterý shořelo** asi 7000 párů **bot** někdejších vězňů. Uvedla to polská televize TVN24. Podle stanice je stavba ze dvou třetin poničena. Požár **způsobil** zřejmě **zkrat na elektroinstalaci**. Nacisté zde během druhé světové **války** zabili na 80 000 lidí, z toho asi 60 000 Židů. Koncentrační tábor je od konce války **státním** muzeem. (novinky.cz)

Uwaga:

Słowo „barák“ w tekstach współczesnych najczęściej używane jest w znaczeniu „dom“, „willa“ i kojarzy się pozytywnie. Jednak według definicji „Słownika spisowné češtiny“ (LEDA 2004 – wersja komputerowa):

barák, -u m (6. mn. -cích, expr. i -ách) á f < š ň

1. provizorní dřevěná stavba pro hromad. ubytování: **vojenské baráky**
2. *expr.* staré, sešlé stavení, barabizna
3. *expr.* dům

někdejší – dawny, były

shořet – spłonać, spalić się

bota (f.) – but (m.)

způsobil – wywołać, spowodować

válka – wojna

státní – państwowy

Zapamiętaj:

u Lublinu – pod Lublinem, koło Lublina

při požáru – w pożarze

v noci na úterý – w nocy z poniedziałku na wtorek

zkrat na elektroinstalaci – zwarcie instalacji elektrycznej

21. Polsko vydá agenta Mossadu do Německa

Polský **odvolací soud** ve čtvrtek **rozhodl** vydat do Německa agenta Mossadu Uriho Brodského. Je podezřelý, že se tam **podílel** na **přípravách** lednového útoku na **předáka** Hamásu Mahmúda Mabhúha. Vydán musí být do deseti dnů.

Soud potvrdil **předchozí** verdikt, že Uri Brodsky má být vydán, nikoli však za **špionáž**, nýbrž za **padělání**. **Špionáž** proti Německu není v Polsku **trestná**. A protože je vydán kvůli **padělání**, nemůže být v Německu souzen za **špionáž**.

Brodsky je podezřelý, že v Německu působil jako agent cizí tajné služby a pomáhal **padělat** německý **pas**, který v Dubaji použil jeden z **atentátníků** při likvidaci Mabhúha, jenž pro Hamás **nakupoval zbraně**.

Jeho právník Krzysztof Stepinsky se snažil zabránit extradici s poukazem, že podle polských **zákonů** nelze vydávat lidi z politických důvodů. Proti vydání byl Izrael, podle kterého měl být muž **předán** do rukou židovského státu a tamní **justice**. Brodsky tak postavil Polsko do **prekérní** situace, kdy se muselo **rozhodnout**, kterému ze svých blízkých **spojenců** dá **přednost**. Rozhodlo se pro Němce. Polský premiér Donald Tusk sdělil, že **doufá**, že to **nezhorší** dobré **vztahy** Varšavy a Jeruzaléma. Brodsky byl zatčen v červnu ve Varšavě na základě **zatykače** Evropské unie, který ho viní ze **špionáže** a z toho, že **podvodem** získal německý **pas na jméno** Michael Bodenheimer, který byl použit při likvidaci Mabhúha. (novinky.cz)

odvolací soud – sąd apelacyjny

podílet se (na čem?) – brać udział (w czym?)

přípravy – przygotowania

předák – lider

předchozí – poprzedni

špionáž (f.) – szpiegostwo (n.)

padělání – fałszowanie

trestný – 1. karny 2. karalny

padělat – podrabiać, fałszować

pas – paszport

atentátník – zamachowiec

nakupovat zbraně – kupować broń

zákon (m.) – prawo (n.)

předat – przekazać

justice – wymiar sprawiedliwości

prekérní – trudny, niezręczny

rozhodnout – zdecydować

spojenec – sojusznik

přednost (f.) – pierwszeństwo (n.)

doufat – mieć nadzieję

zhoršit – pogorszyć

vztahy – stosunki

zatykač – nakaz aresztowania

podvod (m.) – oszustwo (f.)

pas na jméno... – paszport na nazwisko...

22. V Polsku se narodilo děvčátko se čtyřmi promile alkoholu v krvi

Dítě s více než čtyřmi **promile** alkoholu se v úterý narodilo v Gdaňsku. Stejnou **hladinu** alkoholu v krvi měla jeho matka, která několik dní před porodem jen pila. Porod byl předčasný a dívka váží jen 900 gramů je v ohrožení života. Má těžce postižená **játra** i centrální **nervovou soustavu**. Podle lékařů má jen malou šanci **uzdravit se**. Žena z vesnice od Mazurských jezer má už tři děti, které ale před časem opustila a stará se o ně manžel. Nyní leží v gdaňské nemocnici, ale po propuštění z nemocnice jí čeká obvinění z ohrožení zdraví dítěte, uvedla gdaňská prokurátorka. Hrozí jí až dva roky vězení. (novinky.cz)

promile (n.) – promil (m.)

hladina (f.) – poziom (n.)

játra (pl.t.) – wątroba (f.)

nervová soustava – układ nerwowy

uzdravit se – wyleczyć się

Zapamiętaj:

dítě s více než čtyřmi promile alkoholu v krvi – dziecko z ponad czterema promilami alkoholu we krwi

dívka je v ohrožení života – życie dziewczynki jest zagrożone (zdrobnienie w tym kontekście)

dívka je mimo ohrožení života – życiu dziewczynki nie zagraża niebezpieczeństwo (zdrobnienie w tym kontekście)

má jen malou šanci uzdravit se – ma bardzo małe szanse na wyleczenie

žena z vesnice od Mazurských jezer – kobieta ze wsi na Mazurach

má tři děti – ma troje dzieci

hrozí jí až dva roky vězení – grożą jej nawet dwa lata więzienia

23. Polka po porodech novorozence zakopala

Z vraždy dvou novorozenců dětí a jednoho **pokusů o vraždu** obvinila jejich matku prokuratura v polském městě **Opole**. K **hrůzostrašným** činům došlo v letech 2002, 2003 a 2010. Podle **dosavadních zjištění** obviněná po porodu novorozence zakopala do předem připravené jámy. Dvě děti byly v době činu živé, třetí bez **známek života**, protože zemřelo už během porodu. "**Jednání** obviněné bylo předem připravené, svá **těhotenství** tajila, na narození dětí se nepřipravovala, nenavštěvovala gynekologa ani nevolala **sanitku**, když **se porod blížil**," oznámila prokuratura.

Obviněná v minulosti porodila už tři děti, jedno nechala v nemocnici, další dvě byly **po rozhodnutí soudu** umístěny v dětském domově. Za spáchání vraždy jí hrozí až doživotní trest. Verdikt však může **ovlivnit skutečnost**, že v době spáchání těchto **skutků** měla **omezenou schopnost plně si uvědomit** jejich význam. "Dokud bude v Polsku zakázaná **interrupce**, podobné případy se budou opakovat," napsali v úterý v internetové diskuzi k tomuto případu mnozí **čtenáři** webové verze deníku Gazeta Wyborcza. (novinky.cz)

pokus o vraždu – usiłowanie zabójstwa

Opole (f.) – Opole (n.)

hrůzostrašný – przerażający, makabryczny

dosavadní - dotychczasowy

zjištění – ustalenie, ustalenia

známky života – oznaki życia

jednání – tu: działanie, zachowanie

těhotenství (n.) – ciąża (f.)

sanitka – karetka

blížít se – zbliżać się

obviněná – oskarżona

po rozhodnutí soudu – decyzją sądu

ovlivnit – mieć wpływ, wpłynąć

skutečnost – 1. rzeczywistość 2. fakt

skutek - czyn

omezený – ograniczony

schopnost – zdolność

plně – w pełni

uvědomit si – uświadomić sobie

význam (m.) – znaczenie (n.)

interrupce – aborcja

opakovat se – powtarzać się

čtenář – czytelnik

24. Polák polil benzínem manželku i syna, pak škrtl

Svou 33letou manželku a desetiletého syna v pátek polil **benzínem** a zapálil 39letý muž ze Świdwina na severozápadě Polska. Oba skončili v nemocnici v kritickém stavu. Muž byl zadržen a svůj čin nepopřel. „Nechtěl jsem jim **ublížit**, jen je postrašit,“ **vypověděl** na policii. matka má popálené **dýchací cesty**, **obličej**, část hlavy, hrud' a ruce. Motivem zřejmě budou rodinné neshody. Dvojice se rozváděla, návrh podala žena. Muž pracující v Nizozemsku kvůli **rozvodovému jednání** přijel do Polska. (novinky.cz)

benzín (m.) – benzyna (f.)

škrtnout – potrząć, zapalić (zapałkę)

ublížit – zrobić krzywdę

vypovědět - zeznać

dýchací cesty – drogi oddechowe

obličej – twarz

Nizozemsko (n.) – Holandia (f.)

rozvodové jednání – rozprawa rozwodowa

25. V Polsku zaměnili pacientům při transplantaci ledviny

Ve **fakultní nemocnici** v polské **Vratislavi** došlo k neuvěřitelnému **pochybení** lékařů. Ti zaměnili **ledviny** dvěma pacientům - ženě a muži. **Ledviny s krevní skupinou určenou** pro jednoho pacienta **omylem transplantovali** druhému a opačně. Po zjištění extrémně nebezpečného **pochybení** pacientům transplantované ledviny opět **odstranili**. "**Vinu za chybu nese** především lékař zodpovídající za průběh operací, ale také **zdravotní sestry**," informoval TVP **přednosta** kliniky Marian Klínger. Dodal také, že nemalou **úlohu** při nedodržení požadovaných procedur sehrála i obrovská **únav**a personálu, který transplantace vykonával.

Nemocnice následně lékaři, který chybu způsobil, **pozastavila** výkon povolání. "**Fakultní nemocnice** ve **Vratislavi** nesměla po dobu měsíčního vyšetřování případu **odebírat** od **dárců ledviny** a ani je pacientům **transplantovat**," přiznal pro TVP **primář chirurgického** a transplantačního **oddělení** nemocnice Piotr Szyber. **Zástupci** kliniky také uvedli, že poškození pacienti mají právo **zažalovat** nemocnici za **újmu**, kterou jim způsobila. Podle polského **ministerstva zdravotnictví** čeká v Polsku na transplantaci ledvin okolo dvou tisíc pacientů. (novinky.cz)

ledvina – nerka
fakultní nemocnice – szpital uniwersytecki
Vratislav (f.) – Wrocław (m.)
pochybení (n.) – błąd (n.)
krevní skupina – grupa krwi
určený - przeznaczony
omylem – przez pomyłkę
transplantovat – przeszczepić
odstranit – usunąć
transplantovaný – przeszczepiony
odstranit – usunąć, wyciąć
chyba (f.) – błąd (m.)
nést vinu – ponosić winę
zdravotní sestra – pielęgniarka

přednosta – kierownik, dyrektor
úloha – rola
únava (z čeho?)(f.) – zmęczenie (czym?)(n.)
pozastavit - wstrzymać
odebírat ledviny – pobierać nerki
dárce - dawca
primář - ordynator
chirurgické oddělení – oddział chirurgii
zástupce - przedstawiciel
zažalovat (koho?) – wnieść pozew (przeciwko komu?)
újma (f.) - uszczerbek (n.)
ministerstvo zdravotnictví – ministerstwo zdrowia

26. Jehovista z Lodže vyraždil se sekerou v ruce spící rodinu

Čtyřiatřicetiletý **podnikatel** z polské Lodže v pátek v noci sekerou rozťal hlavy devítileté dcery a čtrnáctiletého syna. Následně **podřezal hrdlo** pětatřicetileté manželce. **Trojnásobný vrah** se potom neúspěšně pokusil o **sebevraždu**.

Podle sousedů šlo o normální, nekonfliktní rodinu silně věřících **svědků Jehovových**. Příčinou tragédie mohly být psychické problémy, které měl 34letý muž delší dobu.. Už v **minulosti vyhrožoval sebevraždou** a **podřezal si žíly**. Policie po upozornění sousedů, že se něco stalo, **vnikla násilím** do zamknutého bytu a našla tři brutálně **zavražděné** osoby a muže **krvácejícího na zápěstí**.

Místní noviny Dziennik Łódzki, odvolávající se na vyjádření odborníků, napsal, že „osoby, které už mají za sebou **neúspěšné sebevražedné pokusy**, obvykle vědí, jak si **přeřezat žíly** tak, aby nedošlo k **vykrvácení**. Způsobí si nepřilíh hlubokou **řeznou ránu** a drží ruce nad hlavou. Podle novin si vrah z Lodže **povrchní ránu** na **zápěstí** udělal až poté, co policie **násilím** **vnikla** do bytu. Podle policie je život **podnikatele** mimo ohrožení a v nemocnici ho **hlídají**. Prokuratura i policie vyšetřují příčiny tragédie. Pachatelovi hrozí až doživotní trest. (novinky.cz)

jehovista – świadek Jehowy
vyvraždit – wymordować
podnikatel – przedsiębiorca
podřezat hrdlo – podciąć gardło
trojnásobný vrah – potrójny morderca
svědkové Jehovovi – świadkowie Jehowy
minulost - przeszłość
vyhrožovat - grozić
sebevražda (f.) – samobójstwo (n.)
podřezat si žíly – podciąć sobie żyły
vniknout násilím – wtargnąć siłą

zavražděný - zamordowany
krváčet – krwawić
zápěstí (n.) – nadgarstek (m.)
neúspěšný – nieudany
sebevražedný pokus – próba samobójcza
přeřezat – przeciąć
vykrvácení – wykrwawienie
řezná rána – rana cięta
povrchní rána – powierzchowna rana
hlídat – pilnować

Zapamiętaj:

pokusil se o sebevraždu – próbował popełnić samobójstwo
pachatelovi hrozí až doživotní trest – sprawcy grozi nawet kara dożywocia
problémy měl už delší dobu – już od dłuższego czasu miał problemy (kolejność według kontekstu)

27. Tři ohořelá ženská těla našla po podivném požáru polská policie

Tři **ohořelá** těla žen ve věku třicet až čtyřicet let našli policisté v **bytě** ve varšavské **čtvrťi** Praga. Prokuratura v pondělí oznámila, že zatím není známa **totožnost** obětí, ale předpokládá se, že mohly zahynout při požáru, který se ale dále nerozšířil. Policisty přivolali i **obyvatelé** obytného domu, kteří **si stěžovali** na **zápach**. Policisté spolu s hasiči vnikli do **bytu** ve čtvrtém patře a na zemi našli tři **ohořelá** těla žen ve středním věku. Policie oznámila, že se ženy zřejmě **otrávily**. Oheň, který **znetvořil** jejich těla i část bytu, se však kupodivu dál nerozšířil a sám uhasl. Většina zařízení bytu proto není poškozená a požár ani nebyl zaregistrován. Příčina tragédie není známa a policie se k ní zatím nevyjadřuje. **Vyšetřovatelé** čekají na **pitvu**. **Nevylučují** žádnou alternativu včetně násilného trestného činu. (novinky.cz)

ohořelý – nadpalony
byt (m.) – mieszkanie (n.)
čtvrť – dzielnica
totožnost – tożsamość
obyvatel – mieszkaniec
stěžovat si – skarżyć się

zápach – smród, odór
otrávit se – zatruc się
znetvořit – zdeformować, zniekształcić
vyšetřovatel – 1. prokurátor 2. śledczy
pitva – sekcja zwłok
vyloučit - wykluczyć

28. Polský trestanec ukousl spoluvězni ucho, hrozí mu pět let navíc

Pětiletý trest za **mřížemi** hrozí šestačtyřicetiletému Polákovi, který **ukousl spoluvězni** ucho. K incidentu došlo ve **věznici** v Krzywanci v Lubušském vojvodství. Jak vyšetřovatelé zjistili, v inkriminovaný den se v cele nacházeli čtyři muži a mezi dvěma z nich **se strhla bitka**. Jeden z nich nejdříve silným **úderem do hlavy** omráčil **spoluvězně** a následně mu **ukousl** levé ucho. Po rychlém převozu do nemocnice mu ho chirurg přišil zpět, zda mu však nezůstanou trvalé **následky**, zatím není jasné. Muži, který **ukousl** ucho, hrozí za tento trestný čin pětileté vězení, jde přitom o **recidivistu**, který **si** v současnosti **odpykává trest** za **ublížení na zdraví** jiné osoby, sdělila policie. (novinky.cz)

trestanec – skazaniec
mříže – krata, kraty
věznice – zakład karny
strhla se bitka – wywiązała się bójka
úder do hlavy – cios w głowę
spoluvězeň – współsadzony

ukousnout – ugryźć, odgryźć
následky - skutki
recidivista - recydywista
odpykávat si trest – odsiadywać karę
ublížení na zdraví – uszkodzenie ciała

29. Polský Fritzl byl odsouzen na 12 let do vězení

Za **znásilňování dcery**, která mu pak **porodila** dvě děti, a psychické i fyzické **tyrání** dalších **rodinných příslušníků** poslal soud v polském Białymstoku na 12 let do vězení Krzysztofa Bartoszuka (47). Bartoszuka, jemuž média **přezdívali** polský Fritzl podle **Rakušana**, který 24 let držel v podzemní **kobce** a **znásilňoval** dceru, zadržela policie v září 2008. Stalo se poté, co jeho manželka a dcera Alicja, dnes 23letá žena, **přerušily** dlouhé **mlčení** a oznámily policii, co se v rodině odehrávalo. Dcera vypověděla, že otec ji poprvé **znásilnil** jako 15letou. V letech 2005 a 2007 z **incestního** vztahu porodila dva chlapce, které na **příkaz** otce nechala v nemocnici na **osvojení**. Při vynášení **rozsudku soudce** Andrzej Czapka uvedl, že Bartoszuk se k dceři choval jako k **věci**, která je jeho majetkem, a myslel jen na své fyzické potřeby. Zároveň jí vyhrožoval, že pokud někomu řekne pravdu, zabije ji. Czapka **zdůraznil**, že více než pětileté **znásilňování** Alicje zanechalo v její psychice trvalé následky. Upozornil, že její matka a manželka věděla o všem, avšak až do roku 2008 nezasáhla. „Ačkoli se Bartoszuk choval násilně vůči ní i dalším členům rodiny, její **lhostejnost** je přece jenom **zarážející**,” uvedl. (novinky.cz)

znásilňování dcery – wielokrotny gwałt na córce
znásilňovat – gwałcić
znásilnění – gwałt
porodit – urodzić
tyrání – znęcanie się
rodinný příslušník – członek rodziny
přezdívat (komu? jak?) – przezywać (kogo? jak?)
Rakušan – Austriak
kobka – cela (zwykle klasztorňa)
přerušit mlčení – przerwać milczenie

incest – kazirodztwo
incestní – kazirodczy
příkaz (m.) – polecenie (n.)
osvojení (n.) – adopcja (f.)
rozsudek - wyrok
soudce - sędzia
věc – 1. rzecz 2. sprawa
zdůraznit – podkreślić, zaakcentować
lhostejnost – obojętność
zarážející - zdumiewający

30. V místním sídle Kaczyńského strany se střelelo, jeden mrtvý

V lodžském sídle polské **opoziční strany** Právo a Spravedlnost (PiS) Jaroslawa Kaczyńského se v úterý střelelo. Při **střelbě** zahynula jedna osoba a v **důsledku** poranění nožem byla zraněna nejméně jedna další. **Útočnicka** zatkla policie. V 11:35 **vtrhl** do úřadu **strany** v Lodži starší muž s nožem a **střelnou zbraní**. Podle informací deníku Gazeta Wyborcza mohlo jít o plynovou pistoli **předělanou** na běžné **střelivo**. Rzeczpospolita uvedla, že **útočník** křičel: "Kaczyński tady není, tak odpovědnost poneseš vy." „Chtěl jsem zabít Kaczyńského,“ uvedl po zadržení 62letý Ryszard C. **městským policistům**. Obětí je podle Gazety Wyborczy Marek Rosiak, **zaměstnanec** PiS a **spolupracovník** europoslance za PiS Janusze Wojciechovského, a jednou ze zraněných osob je asistent poslance Sejmu Jaroslawa Jagiełły Paweł Kowalski. Ten měl podle dostupných informací utrpět **vážná zranění** a **bojuje o život**. V souvislosti s útokem řekl Jarosław Kaczyński na **tiskové konferenci** ve Varšavě, že byl informován o tom, že **útočník** měl křičet, že oběti umírají namísto něj (Kaczyńského). Dodal, že k **události** nedošlo **náhodou**, že je to reakce na nenávist šířenou **směrem** k PiS. Kaczyński také zdůraznil, že **za všechno může premiér**. (novinky.cz)

místní – miejscowy, lokalny
strana – partia
opoziční – opozycyjny
střelba – strzelanina
v důsledku – na skutek
útočník – napastnik
vtrhnout – wtargnąć
střelná zbraň – broń palna
předělaný – przerobiony
střelivo (n.) – amunicja (f.), naboje (m.pl.)

městský policista – strażnik miejski
zaměstnanec – pracownik
spolupracovník – współpracownik
vážná zranění – poważne obrażenia
bojovat o život – walczyć o życie
tisková konference – konferencja prasowa
událost (f.) – wydarzenie (n.), zdarzenie (n.)
náhoda (f.) – przypadek (m.)
směrem – w stronę, w kierunku
moci za všechno – być wszystkim winnym

31. Exnáměstka polského ministra dopravy zavraždil a rozsekal vlastní syn

Bývalého **náměstka** polského **ministra** dopravy v minulé vládě Eugeniusze Wróbla (59) minulý týden zavraždil jeho třicetiletý syn Grzegorz. Ten tělo otce **rozsekal na kusy** a **hodil** do jezera. Po zadržení policií se k činu přiznal. Informovala o tom v pondělí večer TVN24. K vraždě došlo v domě oběti v Rybniku na jihu Polska v pátek, najevo však vyšla až v neděli. Syn původně policii i rodině tvrdil, že otce viděl vycházet z domu, kam se už nevrátil.

Po dvou dnech **pátrání** v **okolí kriminalisté** při **podrobné prohlídce** našli v pokoji, koupelně a na schodech Wróblůva domu **stopy** po jeho krvi. Jednou z variant vyšetřování byla i možnost, že je do případu zapleten Wróblův syn. Ten se později k vraždě přiznal. Při **výslechu** uvedl, že tělo otce **rozsekal**, zabalil do tapety a na lodi vyplul do nedalekého jezera, kde jeho **ostatky** **hodil** do vody. Policejní **potápěči** zatím nenalezli žádný z **balíků**, tři metry od břehu však v pondělí objevili části lidského těla. Zda jde o **ostatky** Eugeniusze Wróbla, ukáží až testy DNA.

Podle **předběžných** informací mohly být motivem vraždy peníze, které syn po otci požadoval na cestu do USA. Otec mu je však odmítl dát. Polská média uvedla, že se Grzegorz Wróbel, jenž nyní pobývá **ve vyšetřovací vazbě**, v minulosti léčil na psychiatrii. (novinky.cz)

náměstek ministra – zastępca ministra
rozsekat na kusy – porąbać na kawałki
hodit – rzucić, wrzucić
pátrání (po kom?) – poszukiwania (kogo?)
okolí (n.) – okolica (f.)
kriminalista – kryminalny (policjant)
podrobný – szczegółowy
prohlídka – rewizja

stopa (f.) – 1. ślad (m.) 2. trop (m.)
výslech (m.) – przesłuchanie (n.)
ostatky – szczątki
potápěč – nurek
balík – tutaj: pakunek
předběžný – wstępny
vyšetřovací vazba – areszt śledczy

Zapamätaj:

po zadržení policií se k činu přiznal – po zatrzymaniu przez policję przyznać się do popełnienia przestępstwa/czynu

až v neděli – dopiero w niedzielę

viděl otce vycházet z domu – widział ojca jak wychodzi z domu

je zapleten do případu – jest zamieszany w sprawę

úvest při výslechu – zeznać podczas przesłuchania

zabalit do tapety – zapakować w tapetę/ zawinąć w tapetę

požadovat po otci peníze – domagać się/żądać od ojca pieniędzy, (ewentualnie prosiť ojca o peníze)

32. Při srážce mikrobusu zahynulo v Polsku 18 lidí, seděli na bedýnkách

Na osmnáct vzrostl počet obětí úterní ranní **srážky** mikrobusu a **kamiónu** v Polsku. Nehoda se stala kolem šesté ráno na silnici 707 na hranici Nowého Miasta nad Pilicou. "Minibus Volkswagen Transporter, kterým cestovalo 18 lidí, se **čelně srazil** s nákladním autem," řekl tiskový mluvčí policie v Radomi Tadeusz Kaczmarek. "Auta se srazila ve vysoké **rychlosti** v husté **mlze**, a proto je počet mrtvých tak vysoký," dodal s tím, že vůz **jel rychlostí** možná až 150 kilometrů za hodinu. **Mlha**, která přispěla k nehodě, také zabránila **přistání vrtulníku** záchranářů. Podle policejního ředitele Andrzeje Matejuka **porušil** řidič mikrobusu všechny **předpisy**, které porušit mohl. V mikrobusu bylo jen šest **sedáček**, přesto v něm jelo 18 lidí. Někteří seděli na bedničkách, další stáli. "**Náraz** byl tak silný, že nikdo neměl šanci přežít," uvedl ředitel. Auta se **srazila** na mokré **vozovce** pokryté **listím**. Řidič dodávky ve vysoké rychlosti **předjížděl** vozidlo před sebou. Vjel do protějšího **pruhu** a čelně narazil do nákladního auta, pod které se doslova vklínil. "Policisté nezaznamenali žádnou **brzdnou dráhu**," uvedl policejní ředitel Andrzej Matejuk. Více **obětí si vyžádala** jen nehoda 2. května 1994, kdy přeplněnému autobusu **praskla pneumatika** a narazil do stromu. Neštěstí se stalo na severu Polska u Gdaňsku a zahynulo při něm 32 lidí. (novinky.cz)

bedýnka – skrzynka
srážka (f.) – zderzenie (n.)
kamión (m.) – ciężarówka (f.)
čelně se srazit – zderzyć się czołowo
rychlost – prędkość
mlha – mgła
přistání – lądowanie
vrtulník – śmigłowiec
porušit předpis – złamać przepis
sedáčka (f.) – 1. siedzenie (n.) 2. fotel (m.) (w)

samochodzie)
náraz (m.) – uderzenie (n.), zderzenie (n.)
vozovka - jezdnia
listí (n.) – liście (m.pl.)
dodávka – samochód dostawczy
předjíždět - wyprzedzać
pruh – pas (jezdni)
brzdná dráha – droga hamowania
vyžádat si oběti – pochłonać ofiary
pneumatika praskla – pękła opona

Zapamiętaj:

na osmnáct vzrostl počet obětí nehody – liczba ofiar wypadku wzrosła do osiemnastu
jel rychlostí 150 kilometrů za hodinu – jechał z prędkością 150 kilometrów na godzinę
mlha zabránila přistání vrtulníku – mgła uniemożliwiła lądowanie śmigłowca
vjel do protějšího pruhu – wjechał na przeciwny/przeciwny pas (jezdni)
narazil do stromu – uderzył w drzewo

33. Policie v Polsku zavřela 800 obchodů s psychotropními látkami

Polská policie zavřela v sobotu 797 obchodů, v nichž se prodávaly **stimulanty** a **psychotropní látky**. Podle policistů jsou prodávány **zboží** drogy. Po užití látek zemřelo několik lidí, proto policie zasáhla. Zátahu se účastnily tři tisíce policistů a stovky **hygieniků**. Rozhodla o něm **vláda**.

Problém s prodejem **stimulantů** byl v Polsku už delší dobu, látky se formálně prodávaly pro **sběratelské účely**, nebo je obchodníci vykazovali jako **hnojiva** pro rostliny. Lidem je pak nabízeli jako alternativu drog s tím, že nejsou zdraví škodlivá. Několik konzumentů po jejich požití ale zemřelo. Naposledy 23letá žena ve Štětíně a tři muži ve věku 20-23 let v Krakově, Lodži a městě Zgierz.

V nemocnicích jsou desítky mladých lidí, kteří po požití látek **upadli do bezvědomí**. V Polsku se mluví i o mladíkovi, který po konzumaci látky nespál 15 týdnů. „**Bleskově** a mimořádně přísně **zakročíme** proti všem, kdo zneužili zákony a chtějí ničit životy mladým lidem,“ prohlásil v sobotu ve Štětíně premiér Donal Tusk. Dodal, že už v úterý vláda přijme **novelu zákona** o boji proti narkomafii, který bude s vývojem kolem stimulačních drog počítat. (novinky.cz)

stimulanty – dopalacze
psychotropní látka – substancja psychotropowa
zboží (n.) – towar (m.)
hygieník – inspektor sanitarny
vláda (f.) – rząd (m.)
sběratelský - kolekcjonerski

účel – cel
hnojivo (n.) – nawóz (m.)
upadnout do bezvědomí – stracić przytomność
bleskově – błyskawicznie
zakročit – zainterweniować
novela zákona – nowelizacja ustawy

35. Polští policisté prodávali zbraně ze skladů

Více než stovku střelných zbraní a střeliva ukradli ze dvou policejních **skladů** zbraní v Katovicích čtyři policisté. V pátek o případu informoval deník Gazeta Wyborcza s tím, že ve čtvrtek obvinila prokuratura 23 osob z celkem 254 trestných činů. Tajné **vyšetřování** případu bylo **zahájeno** v roce 2007. "Mezi obviněnými je 19 bývalých i současných policistů působících na **vojvodském velitelství** v Katovicích i dalších slezských policejních jednotkách a také civilní pracovníci policie," oznámila mluvčí prokuratury Marta Zawadová. Dodala, že obvinění byli z krádeže a obchodu se zbraněmi a municí, z korupce i padělání dokumentů a **identifikačních čísel** zbraní. Hrozí jim **tresty odnětí svobody** od dvou do deseti let.

Hlavními obviněnými jsou čtyři policisté, kteří pracovali přímo ve skladu policejní **výzbroje** a ve skladu, kde byly uloženy zbraně a munice zabavené **kriminálíkům**. Zbraně se mohly dál prodávat, protože čtyři členové komise, která měla na starosti likvidaci zbraní, falšovali dokumenty a **identifikační čísla** zbraní. Mezi obviněnými je i bývalý policista, který si od policistů střežících **sklad** koupil 45 kusů střelných zbraní. Zbraně a munice u nich kupoval i **ředitel** jedné z katovických škol. Ukradené zbraně si ale nakupovali i policisté ve službě. Ti tak chtěli uniknout **postihu** za to, že ztratili svou služební pistolí. (novinky.cz)

sklad – magazyn

zahájit vyšetřování – wszcząć śledztwo

vojvodské velitelství – tu: komenda wojewódzka

munice – amunicja

identifikační číslo – numer identyfikacyjny

trest odnětí svobody – kara pozbawienia wolności

přímo – bezpośrednio

výzbroj (f.) – tu: sprzęt, wyposażenie

kriminálík – kryminalista

ředitel – dyrektor

postih – tutaj: kara, konsekwencja

ztratit – zgubić

36. V polské Zelené Hoře vybuchly desítky plynových sporáků

Jeden člověk **přišel o život** a sedm utrpělo zranění při dnešní sérii výbuchů **plynu** ve městě Zelená Hora na západě Polska. S odvoláním na místní hasiče o tom informovala polská agentura PAP. Záchranáři ze třech **sídlíšť** evakuovali na 6500 lidí. V **plynovém potrubí** pravděpodobně nečekaně vzrostl **tlak** a v několika desítkách bytů vybuchly **sporáky**, v několika bytech také vypukly požáry. V některých **panelácích** se následkem exploze vyrvaly okenní rámy a kusy stěn.

"Zapálila jsem **sporák**, na začátku byl plamen normální, ale pak **vyšlehl** a plyn mi už pak nešel ztlumit, muž musel běžet **vypnout** jeho **přívod**," popsala situaci jedna z obyvatel **sídlíště**. Policisté a hasiči **nařídili** lidem, aby opustili své domovy, někteří je ale nechťeli poslechnout. Část obyvatel **sídlíšť** odjela vlastními auty, jiné odvezly autobusy městské hromadné dopravy do škol, kde pravděpodobně **stráví** dnešní **noc**. Hasiči **prohledávají** domy, zda v nich nejsou další zranění, případně mrtví. Podle polského **ministra vnitra** Jerzyho Millera jde o **havárii** takových rozměrů, s jakými Polsko ještě nemělo co do činění. Na **sídlíštích** zasahovaly všechny jednotky hasičů ze Zelené Hory. Příčinou **zvýšeného tlaku** v plynovém **potrubí** byla zřejmě **technická závada**. (novinky.cz)

plyn - gaz

plynový - gazowy

sporák (m.) – kuchenka (f.)

přijít o život – stracić życie

sídlíště - osiedle

potrubí (n.) – rura, rury

tlak (m.) – ciśnienie (n.)

panelák – blok (mieszkalny)

vyšlehnout - buchnąć

vypnout – wyłączyć

přívod - dopływ

nařídít – zarządzić, polecić

strávít noc – spędzić noc

prohledávat – przeszukiwać

ministr vnitra – minister spraw wewnętrznych

havárie – 1. awaria 2. wypadek, katastrofa

zvýšený tlak – podwyższone ciśnienie

technická závada – usterka techniczna

37. Polský kněz zneužíval nepnoletá děvčata, věřící ho brání

Z **pohlavního zneužívání** čtyř nepnoletých děvčat obvinila prokuratura v polském Rzeszově kněze Roman J. Katolickému **duchovnímu** hrozí trest odnětí svobody až na dvanáct let. Podle vyšetřovatelů rzeszovský **kněz** dívky sexuálně zneužil postupně. Oběti kvůli obavám delší dobu nikomu nic nepověděly. Přelom nastal, až když jedna z nich našla odvahu a svěřila se rodičům. **Vzápětí** začalo policejní vyšetřování. Ačkoliv se duchovní k spáchání trestných činů přiznal, **věřící** z **farnosti se postavili na jeho obranu**. Obviněného kněze po složení vysoké kauce propustili z vyšetřovací vazby a souzen bude na svobodě, informoval polský deník Fakt. (novinky.cz)

kněz – ksiądz

věřící – wierzący

pohlavní zneužívání – wykorzystywanie seksualne

duchovní – duchowny

vzápětí – zaraz, wnet

farnost – parafia

postavit se na obranu – stanąć w obronie

38. Polští policisté zadrželi pětici, která platila v ČR falešnými eury

Policisté z polské Vratislavi zadrželi **pětici** lidí, kteří v České republice a na Slovensku platili **falešnými** eury. V úterý o tom informovala policie v Dolním Slezsku. Podezřelí falšovanými bankovkami v **hodnotě** 50 a 100 eur platili v hotelech a obchodech a vyměňovali je také ve **směnárnách**. Do oběhu se takto mohlo dostat několik desítek **bankovek**, uvedla policie. Její mluvčí Pawel Petrykowski neví, na jakých místech Česka a Slovenska se **údajní podvodníci** snažili nepravých eur **zbavit**. Zadrženým hrozí až deset let vězení. Někteří z nich mají na svém kontě také krádeže, **vloupání** a různé **podvody**. (novinky.cz)

pětice – pięć osób

falešný - fałszywy

bankovka (f.) – banknot (m.)

hodnota (f.) – tu: nominat (m.)

směnárna (f.) – kantor (m.)

údajný – rzekomy

podvodník - oszust

zbavit se – pozbyć się

vloupání - włamanie

podvod (m.) – oszustwo (n.)

39. V Polsku se srazily vlaky s palivem, po explozi vypukl obrovský požár

K explozi a obrovskému požáru po srážce dvou **nákladních vlaků přepravujících naftu** a benzín došlo v pondělí ráno kolem půl šesté v blízkosti **železničního uzlu** v Bialymstoku na východě Polska. Kolem deváté hodiny se 30 hasičským jednotkám podařilo obrovský **požár dostat pod kontrolu**. Zároveň uvedl, že hasiči zabezpečili před požárem i nedaleko stojící **soupravu** cisteren s propan-butanem. Podle předběžných informací polské **železniční policie**, která explozi vyšetřuje, do stojícího vlaku s palivovými cisternami narazil ze zadu druhý **nákladní vlak**, jenž rovněž vezl palivo. Strojvedoucí druhého vlaku nerespektoval znamení stop, a způsobil tak srážku, jejíž výsledkem byl obří požár. Zraněny byly dvě osoby, strojvedoucí obou havarovaných vlaků. Evakuováni byli pracovníci dvou blízkých **budov**. Obyvatelstvo ohroženo není, protože srážka vlaků s palivem se odehrála za městem.

Nad Bialymstokem se vznáší velký černý **mrak**. **Záhy** po **výbuších** byla zastavena veškerá železniční doprava vedoucí do města i z města Bialystok. **Přerušeny** byly také **dodávky** elektrické energie. Podle předběžných **odhadů** může trvat výměna zničené železniční tratě i **elektrického vedení** až třicet dní. (novinky.cz)

nákladní vlak – pociąg towarowy

přepravovat - przewozić

nafta - ropa

železniční uzel – węzeł kolejowy

dostat požár pod kontrolu – opanować pożar

souprava (f.) – skład (m.)

železniční policie – Straż Ochrony Kolei

budova (f.) – budynek (m.)

mrak (m.) – chmura (f.)

záhy – tuż, zaraz, niebawem

přerušit – przerwać

dodávka – dostawa

odhad – obliczenie, wyliczenie, szacunek

elektrické vedení – trakcja elektryczna

40. Polští celníci odhalili v gdyňském přístavu rekordní zásilku kokainu

Největší letošní **zásilku kokainu** odhalili polští celníci v mořském **přístavu** Gdyně na severu země. V jednom z **kontejnerů** nákladní lodi, která vešla různé cukrovinky z Guyany, našli vedle 82 kilogramů **kokainu**. V neděli o tom informovala polská policie. Na lodi, která se plavila pod gibraltarskou **vlajkou**, se v jednom z **kontejnerů** nacházelo 33 000 konzerv se sladkostmi, které pocházely z jihoamerické Guyany. Při důkladné kontrole však celníci zjistili, že se v nich nachází více než 80 kilogramů **kokainu** v hodnotě 13,5 miliónů zlotých (85 miliónů korun).

Policie, která případ vyšetřuje, zároveň uvedla, že droga je vysoce koncentrovaná. **Odběratelem zásilky** měla být firma na západě Polska. (novinky.cz)

zásilka – przesyłka

kokain – kokaina

přístav – port

kontejner – kontener

vlajka – bandera (w żegludze)

odběratel – odbiorca

41. Polák se před policií ukrýval v lednici

Ne zrovna **pohodlnou skrýš** si vymyslel jistý muž v Polsku, který nechtěl nastoupit do vězení k výkonu trestu. Před policisty se schoval doma v lednici. Dlouho v ní ale nevydržel, protože **si vydýchal vzduch**. Policisté 35letého muže odsouzeného za řadu krádeží a vloupání hledali u něho doma. Tam ale našli jen jeho manželku a malé dítě. Žena jim tvrdila, že manžel doma není. Policistům bylo divné, že na stole je prostřeno pro dvě osoby. Když si prohlíželi byt, otevřely se náhle dveře ledničky. V ní muži zákona našli skrývajícího se pána domu. "Ukázalo se, že mu **došel vzduch**," vysvětlil mluvčí policie ve městě Wieluń **ve středním Polsku** Waldemar Kozera, proč se hledaný dobrovolně **vzdal**. Policisté muže z chladničky odvedli do vězení. V teple celý stráví dva roky. (blesk.cz)

pohodlný – wygodny

skrýš – kryjówka

vydýchat si vzduch – zużyć powietrze

došel mu vzduch – skończyło mu się powietrze

ve středním Polsku – w centralnej/środkowej Polsce

vzdát se – poddać się

42. Dárek k MDŽ? Masáž od policie!

Policisté v **Radomi** ve středním Polsku se rozhodli na Mezinárodní den žen **odměnit řidičky**, které **dodržují** dopravní **předpisy**. Dámám za **volantem** budou rozdávat **poukázky** na **masáž** a návštěvu kosmetického salonu. Nezapomenou ani na zdraví řidiček. S dárečky jim předají i **letáčky**, které je mají upozornit na to, že by měly chodit na cytologické a mamografické **vyšetření**. "**Vycházíme z předpokladu**, že **odpočatý** řidič je lepší a jezdí bezpečněji než unavený," uvedl v polských médiích Rafal Jeżak z radomské policie. Motoristky ale nečekají jen odměny - muži zákona budou zároveň kontrolovat, zda za **volant** usedly **střízlivé** a posvítí si i na technický stav jejich aut.

Nejde o první neobvyklou akci radomských policistů. V minulosti s nimi na silnici vyrazil v Polsku známý **herec** Marcin Dorociński, který řidičům rozdával testy na přítomnost alkoholu v krvi. Jindy je zase překvapil fotbalový **brankář** Jerzy Dudek, od něhož motoristé dostali **reflexní vesty a lékárničky**. "Řidiči jsou **spokojenější** a policisty nevnímají jenom jako někoho, kdo jim dává **pokuty**, ale i **příjemně překvapí**," řekl Jeżak. (blesk.cz)

Radom (f.) – Radom (m.)

odměnit – nagrodzić

řidička – kierowca (kobieta)

dodržovat předpisy – przestrzegać przepisów

volant (m.) – kierownica (f.)

poukázka (f.) – bon (m.), talon (m.)

masáž (f.) – masaż (m.)

letáček (m.) – ulotka (f.)

vyšetření – badanie

vycházet z předpokladu – wychodzić z założenia

odpočatý – wypoczęty

střízlivý – trzeźwy

herec – aktor

brankář – bramkarz

reflexní vesta – kamizelka odblaskowa

lékárnička – apteczka

spokojený – zadowolony

pokuta (f.) – mandat (m.)

příjemně překvapit – mile zaskoczyć

43. Polská kontrarozvědka loni zatkla ruského špióna, provalilo se to až nyní

Kontrarozvědka polské Agentury vnitřní bezpečnosti (ABW) zatkla loni **na jaře** Rusa, který je podezřelý, že v Polsku po řadu let působil jako špión ruské **vojenské rozvědky** (GRU). Podle Dziennik Gazeta Prawna jde o prvního agenta bez statusu **diplomata**, který byl v Polsku zadržen od roku 1989. Podle neoficiálních informací Rus žil v Polsku více než deset let, v zemi měl **trvalý pobyt**. Oficiálně byl **majitelem** malé firmy. Muž dokonale mluví polsky. Neměl žádné kontakty s ruskou ambasádou ve Varšavě a Poláci se domnívají, že zástupci ruských rozvědek při **velvyslanectví** o něm dokonce ani nevěděli. Instrukce prý dostával přímo z centrály ruské **vojenské rozvědky**. Podle Dzienniku kvůli zadržení tohoto muže v dubnu loňského roku ruský prezident Dmitrij Medveděv z funkce šéfa GRU odvolal Valentina Korabelnikova, který v čele rozvědky stál 12 let. Podle oficiální verze, kterou tehdy přinesla ruská média, Korabelnikov odešel sám na protest proti reformě armády a plánům **sloučit** civilní a vojenskou rozvědku do jedné instituce. V roce 2008 Polsko kvůli podezření ze špiónáže **vypovědělo** dva ruské diplomaty, v roce 2000 dokonce devět. Rusko aktivitu svých rozvědek v Polsku **zesílilo** v době, kdy se objevily plány na vybudování americké protiraketové **základny** v této středoevropské zemi a radarové **základny** v Česku. (idnes.cz)

kontrarozvědka (f.) – kontrwywiad (m.)

na jaře – wiosną

vojenská rozvědka – wywiad wojskowy

diplomata – dyplomata

trvalý pobyt – pobyt stały

majitel – właściciel

velvyslanectví (n.) – ambasada (f.)

sloučit – połączyć

vypovědět - wydalić

zesílit – wzmacnić, zwiększyć

základna – baza

6. WOJSKO

1. Baterie Patriotů v Polsku bude blíže k Rusku

Baterie raket Patriot, kterou Američané na jaře **dobudají** do Polska, nebude umístěna u Varšavy, ale v Morongu ležícím asi 100 kilometrů od hranic s ruskou **Kaliningradskou oblastí**. Podle střeďečního vydání listu Gazeta Wyborcza o tom rozhodlo ministerstvo obrany. "Toto rozhodnutí neovlivnily žádné strategické důvody," řekl ministr obrany Bogdan Klich. Polská armáda podle něho v Morongu ve Varmijsko-Mazurském vojvodství mohla **nabídnout** nejlepší podmínky americkým **vojákům**, kteří budou rakety obsluhovat, i nejlepší technické **zázemí** pro Patriots. Polský parlament musí schválit smlouvu SOFA, kterou v prosinci podepsali zástupci polské a americké vlády a která určuje podmínky pobytu asi stovky amerických **vojáků** na polském **území**. Rozmístění baterie Patriotů přislíbila Varšavě vláda bývalého prezidenta USA George Bushe během jednání o výstavbě **protiraketové základny** v Polsku a radaru v Česku. Polsko podle **úmluvy** mělo získat Patriots bez ohledu na to, zda se plány na výstavbu amerického **protiraketového štítu** ve střední Evropě uskuteční. Nynější šéf Bílého domu Barack Obama **od projektu odstoupil**, dodávky Patriotů ale podpořil. (novinky.cz)

dodat – dostarczyć

Kaliningradská oblast – Obwód Kaliningradzki

nabídnout – zaproponować, zaoferować

voják – żołnierz

zázemí – zaplecze

určit podmínky – określić warunki

území – terytorium

protiraketová základna – baza antyrakietowa

úmluva – umowa, traktat, pakt, porozumienie

protiraketový štít – tarcza antyrakietowa

odstoupit od projektu – zrezygnować z projektu

2. Ruský špionážní letoun sledoval polské vojáky

Ruský **průzkumný letoun** loni v létě **sledoval cvičení** polské **armády** nedaleko Ustky na **pobřeží** Baltského moře. Nedávno se zase ruské **výzvědné letadlo** přiblížilo ke Košicím, uvedla v sobotu Gazeta Wyborcza, která se věnovala především polskému případu. Zástupci polské armády jsou přesvědčeni, že loni v létě polské vojáky při ostrých střelbách raket **sledovalo** ruské výzvědné letadlo Suchoj Su-24MR (v kódu NATO Fencer E). Podle nich se dostalo až nad území Polska. Stroj, zařazovaný do **výzbroje** od poloviny sedmdesátých let, může létat **nadzvukovou** rychlostí nízko nad zemí a používá se ke sledování radiolokátorů **na území nepřítele**. Poláci jsou přesvědčeni, že ruské letadlo zaměřovalo jejich radiolokátory, snažilo se zjistit jejich umístění a **vlastnosti**. Podle polského listu nejde o jediný podobný případ, ministerstvo obrany tvrdí, že za posledního **půldruhého roku** se Rusové snaží **sledovat** Polsko častěji než dříve. (novinky.cz)

špionážní letoun – samolot szpiegowski

průzkumný letoun – samolot zwiadowczy

cvičení armády – ćwiczenia wojskowe

pobřeží – wybrzeże

výzvědné letadlo – samolot zwiadowczy

sledovat – śledzić

stroj (m.) – maszyna (f.)

výzbroj (f.) – uzbrojenie (n.)

nadzvukový – naddźwiękowy

na území nepřítele – na terytorium wroga

vlastnosti – właściwości

boj (m.) – walka (f.)

půldruhého roku – półtora roku

3. Polský generál odchází z armády, prý mu to přikázala manželka

Generál Krzysztof Zaleski, který je pověřen **velením** polských **vzdušných sil**, **podal výpověď** ze **služebního poměru**. Chce z armády odejít úplně. Na otázku Gazety Wyborczé, proč se rozhodl rezignovat právě teď, odpověděl: „Žena mi to **přikázala**. Jednou služba v armádě začíná a jednou je potřeba ji ukončit.“ Odpověď však bude chtít polský premiér Donald Tusk. „Teď, když **situace není lehká**, bych od **důstojníků** očekával větší **psychickou odolnost**,“ řekl Tusk s tím, že nyní kolem sebe potřebuje lidi, kteří na sebe umí vzít zodpovědnost. Podle neoficiálních informací se Zaleskému nelíbí, co se děje ve **vzdušných silách**, a nechce s tím být **spojován**. Demisi a žádost o odchod podal zástupci náčelníka generálního štábu ve středu i generál Mieczysław Stachowiak. Po nedávné smrti náčelníka generálního štábu převzal **dočasně** jeho funkci, ale poté, co byl jmenován novým **velitelem** polské armády, se Stachowiak rozhodl odejít do civilu. (novinky.cz)

velení – dowodzenie

vzdušné síly – siły powietrzne

podat výpověď – złożyć wypowiedzenie

služební poměr – stosunek służbowy

přikázat – nakazać

situace není lehká – sytuacja nie jest łatwa

důstojník – oficer

psychická odolnost – odporność psychiczna

spojovat – łączyć

dočasně – tymczasowo

jmenovat – mianować

velitel – dowódca

4. Polští vojáci v Afghánistánu měli vyhodit dům do vzduchu pro svou zábavu

Polská armáda v pátek zahájila vyšetřování vojáků v Afghánistánu, kteří čelí podezření, že pro zábavu **vyhodili do vzduchu** dům. Takový čin by představoval porušení ženevských konvencí, informovala agentura AP. Incident je **zachycen** na videu, které se objevilo na internetu. **Ženevské úmluvy** označují zbytečnou destrukci civilního majetku za **válečný zločin**. **Videozáznam**, na němž skupina polských vojáků vyhazuje dům v odlehlejší oblasti do povětří, vyšetřuje **vojenská policie** a státní prokuratura. Video trvá tři minuty, bylo zřejmě pořízeno na jaře a z dálky a jeho **kvalita** je špatná. Vojáci z šesté rotace, kteří Afghánistán v dubnu opustili, při destrukci **vtipkují**. Jeden **poddůstojník** listu Rzeczpospolita potvrdil, že "to bylo z legrace". „Nejpravděpodobněji se jednalo o opuštěný dům uprostřed **pustiny**, jak film naznačuje,“ uvedl zástupce polského ministerstva obrany Piotr Lukaszewicz. Dodal, že vojáci zřejmě likvidovali **nevybuchlou municí**. (novinky.cz)

vyhodit do vzduchu – wysadzić w powietrze
Ženevské úmluvy – Konwencja Genewska
zachytit – uchwycić
válečný zločin – zbrodnia wojenna
videozáznam – nagranie wideo
vojenská policie – żandarmeria wojskowa

kvalita – jakość
vtipkovat – żartować
poddůstojník – podoficer
pustina (f.) – pustkowie (n.)
nevybuchlá munice – niewypał

5. CIA měla mučit teroristu v tajném vězení v Polsku

Americká Ústřední zpravodajská služba (CIA) měla podle informací agentury AP, jež poukazuje na zprávu inspektora CIA a na zdroje v této službě, na **utajené** základně v Polsku **mučit** Egyptana podezřelého z terorismu. Polští představitelé se k informaci staví s **nedůvěrou**. K drastickým výsledkům mělo podle AP docházet na vojenské základně Stare Kiejkuty v severním Polsku. Vyslýcháným měl být Egyptan Abdar Rahím Náširí, kterého Američané podezřívají z toho, že se v roce 2000 podílel na útoku na americkou **bitevní loď** USS Cole v Jemenu, při němž zahynulo 17 amerických **námořníků**. K výsledkům mělo docházet krátce poté, co tajné vězení CIA v Polsku začalo **fungovat**. Dva agenti prý při výsleších Egyptana používali velmi drastické metody. Podle zprávy inspektora CIA **předstírali**, že ho chtějí **popravit**: k hlavě, na které měl **kapuci**, mu jeden z nich tiskl zbraň, druhý mu zase k hlavě dával elektrickou **vrtáčku**, i když bez **vrtáku**. Oba dva agenti dostali za svůj tvrdý přístup vůči Náširímu **napomenutí**, žádné další důsledky však jejich chování nemělo. Egyptan byl v Polsku údajně vyslýchán do ledna následujícího roku. Vyšetřování v jeho případě nadále pokračuje, kvůli terorismu může být souzen před zvláštním vojenským tribunálem nebo před civilním soudem. Jeho právníčka agentuře AP řekla, že kdyby pro něj žalující strana žádala **trest smrti**, bylo by pro něj to, že má za sebou mučení, **polehčující okolností**. (novinky.cz)

mučit – tortuować
utajený – tajny, utajniony
nedůvěra (f.) – niedowierzenie (n.), tu: rezerwa
vojenská základna – baza wojskowa
bitevní loď – okręt wojenny
námořník – marynarz
fungovat – działać, funkcjonować
předstírat – udawać

popravit – stracić, dokonać egzekucji
kapuce (f.) – kaptur (m.)
vrtáčka – wiertarka
vrták (m.) – wiertło (n.)
napomenutí – upomnienie
trest smrti – kara śmierci
polehčující okolnost – okoliczność łagodząca

6. Polští vojáci mají v Afghánistánu špatnou navigaci, ukazuje jim, že jsou v Africe

Polští vojáci působící v Afghánistánu, dostali špatné navigační **přístroje** GPS, které jim ukazují, že nejsou v zemi zmítané boji, ale doma u Zelené Gory nebo v Africe. Uvedl to jeden z polských důstojníků pro polský tisk, který v úterý citoval Daily Telegraph. Polští vojáci, jichž je v Afghánistánu na 2600, kvůli tomu už několikrát zabloudili. Podle listu jsou navíc **zařízení** GPS mimořádně **pomalá** - občas jim **určení** aktuální **pozice** trvá až 15 minut - a jejich akumulátory se vybijí po dvou hodinách. Polsko se podobně jako Česká republika nyní zaměřuje na případy korupce při nákupu vojenského **vybavení**. Není to jediný případ, kdy moderní navigační technologie způsobují problémy. Minulý týden nikaragujské vojáci **obsadili** kostarické město a vztyčili nad ním vlajku, protože Google Maps jim ukazovaly, že se stále **nacházejí** na území Nicaraguy. Země nyní viní Google za **vpád**, který zvýšil napětí v oblasti. Krizi se snaží řešit Organizace amerických států a **OSN**. (novinky.cz)

přístroj (m.) – urządzenie (n.)
zařízení – urządzenie (n.)
pomalý – powolny
určení pozice – określenie/ustalenie pozycji
vybavení – wyposażenie, sprzęt

obsadit – zająć
nacházet se – znajdować się
vpád (m.) – inwazja (f.)
OSN – ONZ

7. Nejsilnější armáda v okolí? Válčit s Poláky by bylo zničující

V historii mnoha **mocnostmi** okupovaná a **válkami zbídačená** země je dnes považována za jednu z vojensky nejsilnějších v celé střední Evropě. Pustit se do **války** s Polskem by bylo pro útočníka smrtící. Polské **ozbrojené síly** jsou z vojenského hlediska největším **posílením** NATO od konce **studené války**. Přes 900 **tanků**, 1 600 **obrněných transportérů** a vozidel, přes 1000 děl, 260 letounů, 200 **vrtulníků** a také 40 **válečných plavidel** včetně **ponorek**. To je síla, kterou představují polské **ozbrojené síly**. Z "**otloukánka**" je podle expertů vojenská regionální **mocnost**. Řada nových členských zemí, které v několika vlnách do NATO vstoupily, byly pro **spojence** spíše **přítěží**, Polsko však může významně **přispívat** k obraně území NATO i k zahraničním operacím. Respekt si získaly polské **ozbrojené síly** už během **války** v Iráku, kam Varšava vyslala 2 500 mužů včetně **elitních** supertajných speciálních jednotek. Polsko tehdy, **na rozdíl** od mnoha dalších členských zemí NATO, jednoznačně podpořilo Spojené státy a Británii, a to i v bojových operacích. **Na oplátku** Američané Polsku **svěřili velení** nad centrální oblastí Iráku kolem města Babylon. A spojenci z NATO o "polské síle" moc dobře vědí. Hlas Varšavy je také v Bruselu vždy slyšet dostatečně hlasitě. **Důkazem** z poslední doby je rozhodnutí NATO o zajištění ochrany pro tři pobaltské země - Litvu, Lotyšsko a Estonsko. Aliance po pěti letech **přešlapování** slíbila, že připraví pohotovostní **plány na jejich obranu**. A stojí za tím hlavně Polsko s pomocí několika dalších zemí. **Srovnávat** s Českem nebo Maďarskem je pochopitelně už kvůli velikosti Polska se čtyřiceti miliony obyvatel nemožné. Velmi **skloňované** je především polské **letectvo**, které v posledních letech pokročilo v modernizaci své techniky spolu s Českou republikou prozatím nejdál ze všech postkomunistických zemí. Zásadním projektem bylo **pořízení** 48 **víceúčelových** nadzvukových letounů F-16C/D nejmodernější série Block 52+ spolu s širokým spektrem přesně **naváděné protiletadlové** i protizemní výzbroje. "To přivedlo polské taktické letectvo na shodnou úroveň, jakou mají 'vyspělí' staří členové Aliance," uvedl letecký expert Jan Čadil. Kromě tohoto "úderného" hrotu má polské **letectvo** ještě u dvou **letek osvědčené** stroje MiG-29 určené **výhradně** k plnění **úkolů protivzdušné obrany** "Skladbu bojových typů uzavírají zastaralé **stíhací-bombardovací** Suchoje Su-22M4/UM3K. Ty jsou však postupně **stahovány z provozu a vyřazovány**," dodal Čadil. "Souvisí to možná s faktem, že Polsko **postrádá** přirozené hranice, které Česku poskytují hory. Je to **rovinatá** země, ideální pro velké manévrové operace, a historicky mu téměř neustále hrozil útok ze západu i východu," konstatuje publicista Visingr. Česká armáda má tak v současnosti tři desítky **modernizovaných** tanků T-72, polské **pozemní síly** vládnu proti tomu **nepředstavitelnou** silou - téměř tisícovkou moderních tanků Leopard 2 a PT-91. K tomu je nutné **připočítat** přes 1 600 **obrněných** pěchotních **transportérů** a vozidel a přes tisíc **dělostřeleckých** zbraní. Velmi silná je i **protivzdušná obrana**, kterou tvoří stovky **hlavňových** i raketových systémů. **Na první pohled** jde sice o staré zbraně ze sovětské éry, ve skutečnosti však prošly komplexními modernizacemi, které z nich dělají účinné zbraně někdy až světové úrovně. Samostatnou **kapitolu** pak tvoří polské **válečné námořnictvo**. Chloubou jsou dva velké raketové fregaty americké výroby a v sestavě zhruba čtyřicetky **válečných plavidel** nechybějí ani **ponorky**. Polská armáda v současnosti **čítá** 100 tisíc vojáků. Navíc do dvou let chce generální štáb získat do svých služeb ještě 20 tisíc **dobrovolníků**, kteří by tvořili takzvané Národní **záložní síly**. **Záložáci** by měli povinnost zúčastnit se jednou ročně zhruba měsíčního cvičení a za tu dobu by měli nárok na plat, jaký dostávají řadoví profesionálové. (idnes.cz)

mocnost (f.) – mocarstwo (n.)

válka - wojna

zbídačený – zubožený

ozbrojené síly – siły zbrojne

posílení – wzmocnienie

studená válka – zimna wojna

tank – czołg

obrněný transportér – transporter opancerzony

vrtulník – śmigłowiec

válečné plavidlo – okręt wojenny

ponorka – łódź podwodna

otloukánek – chłopiec do bicia

spojenec - sojusznik

přítěž (f.) – balast (m.), ciężar (m.)

přispívat – przyczyniać się

elitní – elitarny

na rozdíl – w odróżnieniu

na oplátku – w rewanżu

svěřit velení – powierzyć dowództwo

důkaz – dowód

přešlapování – tu: wahanie

plán na obranu – plan obrony

srovnávat – porównywać

skloňovaný – odmieniany (w zn. głośny, popularny)

letectvo – lotnictwo

pořízení (n.) – zakup (m.)

víceúčelový – wielozadaniowy

naváděný – naprowadzany

protiletadlový – przeciwlotniczy

letka – eskadra

osvědčený – sprawdzony

výhradně – wyłącznie

úkol (m.) – zadanie (n.)

protivzdušná obrana – obrona powietrzna

stíhací letoun – myśliwiec

stahovat z provozu – wycofywać z użyciu

vyřadit (co?) – tu: pozbyć się (czego?)

postrádat (co?) – nie mieć (czego?)

rovinatý – równinny

modernizovaný – zmodernizowany

pozemní síly – siły lądowe

nepředstavitelný – niewyobrazalny

připočítat – doliczyć

dělostřelecký – artyleryjski

hlavňový – głowicowy

na první pohled – na pierwszy rzut oka

kapitola (f.) – rozdział (m.)

válečné námořnictvo – marynarka wojenna

čítat – liczyć

dobrovolník – ochotnik

záložní síly – siły rezerwy

záložák – rezerwista

7. GOSPODARKA

1. Eurem se v Polsku před rokem 2015 platit nebude, uvedl vicepremiér

Přijetí eura v Polsku se před rokem 2015 jeví jako značně obtížná věc. Uvedl to polský vicepremiér Waldemar Pawlak pro maďarský deník Napi Gazdaság. V současné době neplníme všechna kritéria, takže přijetí eura v Polsku před rokem 2015 bude velmi těžké," připomněl Pawlak v rozhovoru s tím, že **ekonomický růst** nicméně v tomto roce podle všeho **překoná** vládní prognózy. „Podle oficiálních statistik vzrostl polský **hrubý domácí produkt** o 4,2 procenta. To znamená, že do konce roku 2010 růst polské **ekonomiky** výrazně **překoná** 3,5procentní prognózu," dodal vicepremiér. Již před nedávnem Jan Krzysztof Bielecki, šéf týmu ekonomických **poradců** premiéra Donalda Tuska, prohlásil, že **zavedení eura** v zemi není na pořadu dne. **Jednotná evropská měna** se původně měla v Polsku začít používat od roku 2012. Od ledna 2011 zavádí **jednotnou evropskou měnu** Estonsko, které se tak stane 17. členem **eurozóny**. Pokud jde o Česko, tak současná koaliční vláda v čele s Petrem Nečasem (ODS) nestanoví **datum**, kdy země k euru přistoupí. Koruna má podle něj tu výhodu, že umožňuje pružněji reagovat na **dění na trzích** finančních **trzích**. Jako další důvod se uvádí značně vysoké **náklady** v souvislosti s výměnou české měny za euro. (novinky.cz)

ekonomický růst – wzrost gospodarczy

překonat – tu: przekroczyć

hrubý domácí produkt – produkt krajowy brutto

ekonomika - gospodarka

poradce - doradca

zavedení eura – wprowadzenie euro

jednotná evropská měna – wspólna waluta europejska

eurozóna – strefa euro

datum (n.) – data (f.)

dění na trzích – sytuacja na rynkach

náklady – koszty

2. Veterinární správa vrací do Polska kuřecí maso kvůli salmonelle

Státní veterinární správa **stáhla zásilku** šesti a půl tuny **řízků**, v nichž se objevila bakterie Salmonella enteritidis, která způsobuje **onemocnění** salmonelózou. Maso **poputuje výrobci** zpět do Polska. **Řízky vyrobila společnost** P.P.H. Cees.Pol z Klodzka. Podle mluvčího státní veterinární správy Josefa Dubna byly problémy u této **společnosti** zjištěny už podruhé. Maso se podle Dubna do obchodní sítě zřejmě nedostalo, protože **zásilka** byla **zachycena včas**. Pokud se tak stalo, mělo by se stačit **stáhnout** dřívě, než se dostane ke **spotřebitelům**. Maso bylo **dodáno** do středních Čech. Veterináři se na polské kuřecí maso v posledních týdnech zaměřili úmyslně. Už v září a říjnu vraceli do země pět tun **řízků**, protože se v nich salmonela **vyskytla**. Poté v polovině listopadu dostali čeští veterináři od slovenských kolegů informace o dalších tunách kuřecího masa, které obsahovalo bakterii Salmonella. **Zásilku** vrátili s požadavkem, aby polští veterináři **prověřili** své **výrobce**. " A nyní u **výrobce** v Klodzku zjistili u čtyř z pěti **vzorků** kuřecích prsních řízků člověku nebezpečnou Salmonellu enteritidis," (novinky.cz)

stáhnout – wycofać

zásilka – przesyłka

řízek – kotlet

onemocnění (n.) – choroba (f.)

poputovat – powędrować

vyrobiť – wyprodukować

společnost – spółka

zachytit – przechwycić

včas – na czas, w porę

spotřebitel – konsument

dodat – dostarczyć

vyskytnout se – wystąpić, pojawić się

prověřit – sprawdzić

výrobce – producent

vzorek (m.) – próbka (f.)

3. V Polsku se sníží pohřebné, lidé se budou moci pojistit

Polská vláda od března následujícího roku sníží doposud na evropské poměry neobvykle vysoké pohřebné ze současných skoro 6400 zlotých (asi 40 150 korun) na 4000 zlotých (asi 25 100) korun. To se nelíbí pohřebním firmám, podle kterých lidé začnou šetřit. Nadějí je pro ně pohřební pojištění, jež má klientům zajistit takové poslední rozloučení, jaké si přejí. Podle Slawomira Mocha, místopředsedy Komory polských pohřebních firem, nejde za 4000 tisíce zlotých náležitý pohřeb uspořádat. Tolik stojí prý jen místo na jednom z varšavských hřbitovů. Lidé, kteří chtějí zabránit situaci, se mohou pojistit. Na výběr mají mezi třemi balíčky. V Polsku se doposud udržely tradiční pohřby. (novinky.cz)

pohřebné – zasiłek pogrzebowy

šetřit – oszczędzać

pojištění - ubezpieczenie

poslední rozloučení – ostatnie pożegnanie

přát si – życzyć sobie

místopředseda – zastępca

uspořádat pohřeb – zorganizować pogrzeb

hřbitov – cmentarz

zabránit – zapobiec

pojistit se – ubezpieczyć się

balíček – pakiet

doposud – do tej pory

4. Polské barvy na vlasy zvyšují riziko rakoviny močového měchýře

Ministerstvo zdravotnictví v pátek **varovalo** před používáním deseti **barev na vlasy** od polské firmy Venita. Výrobky Perfect color intensive creme **obsahují** zakázané látky, které mohou **zvýšit riziko rakoviny močového měchýře**. V pátek o tom informoval hlavní hygienik Michael Vít. Na to, že jsou některé **přípravky** od firmy Venita nebezpečné, upozorňuje ministerstvo v krátké době už potřetí - poprvé šlo o 14 **přípravků** s názvem Henna collar, podruhé o 17 barev Perfect color intensive creme.

Jako nebezpečné výrobky ministerstvo nyní označilo Perfect color intensive creme 003 Super **zsvětlující** pastelový blond, B10 Světly blond, 70 Střední kaštan, 75 Kávově hnědá, 130 Burgund, 131 **Granátové jablko**, 141 Bordo, 150 Rubín, 161 Višeň a 181 Baklažán. Uvedené výrobky jsou v zelené **krabičce**. Součástí je šedá, případně bílá tuba s barvicím krémem 50 ml, bílá **lahvička** s bílým či zeleným aplikátorem s oxidační emulzí 50 ml, zlatý **sáček s kondicionérem** 15 ml, zlatý **sáček** jojoba oil 4 ml, ochranné rukavice a **návod k použití**. Název výrobku a **odstínu** je na přední straně **krabičky**. **Složení přípravku** a EAN kód jsou na její **spodní straně**.

Vít upřesnil, že některá **balení** jsou v polské verzi, přičemž etiketa s českým označením **odstínu**, upozorněním a soupisem jednotlivých součástí **balení** je pak na zadní straně. Výrobce je uveden na boční straně, na **obalech** pro Polsko je ale název firmy odlišný, a to VENITA FABRYKA KOSMETYKÓW Sp. z o.o (novinky.cz)

rakovina (f.) - rak (m.)

močový měchýř – pęcherz moczowy

varovat – ostrzegac

barva na vlasy – farba do włosów

obsahovat – zawierać

zvýšit riziko – zwiększyć ryzyko

přípravek – preparat

zsvětlující – rozjaśniający

granátové jablko – granat

krabička – pudełeczko

lahvička – buteleczka

sáček – worek, woreczek

kondicionér (m.) – odżywka (f.)

návod k použití – instrukcja

odstín – odcień

složení (n.) – sklad (m.)

spodní – dolny

balení – opakowanie

obal (m.) – opakowanie (n.)

Zapamiętaj:

výrobek od polské firmy – produkt polskiej firmy

přípravek s názvem Henna Color – preparat o nazwie Henna Color, preparat Henna Color

návod k použití – instrukcja obsługi („obsługi“ zwykle przy instrukcjach urządzeń.)

5. Škodovky v Polsku trhají rekordy v prodejnosti

U našich polských sousedů nemusí mít **automobilka** Škoda zatím **starosti** s **odbytem**. Od dubna roku 2009 totiž měsíc co měsíc vítězí v prodejnosti nových automobilů, jak uvádí **zpráva** Institutu **výzkumu** automobilového trhu Samar. Od ledna do srpna letošního roku prodal mladoboleslavský podnik v Polsku přes 23 600 vozů, což představuje 11,5procentní **podíl na** tamním **trhu**. Za škodovkou se na druhém místě umístila automobilka Fiat (17 100 prodaných vozů), bronzovou **příčku obsadil** Volkswagen (16 600 vozů). Na záda se těmto třem výrobcům automobilů dívají Ford, Toyota, Opel, Renault, Kia, Peugeot a Hyundai. Během letošního roku se v Polsku prodalo zatím celkem 205 400 nových osobních automobilů. **V meziročním srovnání** to je o 4,29 procenta méně (novinky.cz)

Problem:

Škodovky v Polsku trhají rekordy v prodejnosti (jest więcej możliwości tłumaczenia)

- Skody biją rekordy sprzedaży w Polsce
- Rekordowo wysoka sprzedaż Skod w Polsce
- Rekordowa sprzedaż Skod w Polsce

trhat rekordy – bić rekordy

automobilka – fabryka samochodów

mít starosti – martwić się

odbyt – zbyt

zpráva (f.) – raport (m.)

výzkum (m.) – badanie (n.), badania (n.pl.)

podíl na trhu – udział w rynku

příčka – pozycja

obsadit – zająć

v meziročním srovnání – w porównaniu do ubiegłego roku

6. Inspekce zakázala prodávat polský nanuk

V českých **obchodech** se již nesmí prodávat polský **nanuk** Imperial kokos. Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) totiž zjistila, že v mraženém krému jsou arašídové, které nejsou deklarovány na obalu. Arašídové přitom mohou způsobit problémy alergikům. „**Údaje** o složení jsou životně důležité pro osoby trpící alergiemi na některé **složky**, neboť pouze podle složení poznají, zda určitou potravinu mohou bez obav konzumovat. Výrobek byl do ČR z Polska **dovážen** společností J. A. D. z Litovle a prodáván v **řetězci** Ahold. Ten provozuje **prodejny** Albert. „Přes deset tisíc balení této potraviny se inspektorům podařilo zadržet ještě ve **skladech**, větší část se však již dostala do **obchodů**, tedy ke konečným spotřebitelům,“ dodala Šmídtová s tím, že konzumaci zmrzliny alergikům **nedoporučuje**. (novinky.cz)

obchod – sklep
nanuk – lody na patyku
údaje – dane
složka (f.) – składnik (m.)
dovážet – importować

řetězec (m.) – sieć (f.)
prodejna (f.) – sklep (m.)
sklad – magazyn
nedoporučovat – tu: nie zalecać

7. ČEZ chce koupit polskou energetickou společnost

Energetická společnost ČEZ hodlá **podat nabídku** na **majoritní podíl** v polské energetické společnosti Energa SA. Sdělila to mluvčí ČEZ Eva Nováková, details nabídky neuvedla. Polská vláda počátkem května informovala, že chce z prodeje svého skoro 83procentního podílu ve společnosti Energa získat další peníze pro pokrytí deficitu **státního rozpočtu**. Polské ministerstvo státního pokladu, jež je odpovědné za privatizaci, v **květnu** vyzvalo **zájemce** o Energu k podání nabídek. Termín stanovilo do dnešního dne. Společnost za období leden až září loňského roku vytvořila **čistý zisk** 426 milionů zlotých (zhruba 2,64 miliardy Kč). Ministr státního pokladu Aleksander Grad v **květnu** uvedl, že existuje šance, že Polsko by letos mohlo z prodeje státního majetku získat 25 miliard zlotých. „**Podaří** se toho **dosáhnout**, pokud se nestane nic špatného na **finančních trzích**,“ řekl. Do konce dubna polská **státní pokladna** na privatizacích získala 5,8 miliardy zlotých. Společnost Tauron Polska Energia S.A je jedním z největších podniků v Polsku, disponuje kapitálem ve výši téměř 14 miliard zlotých. Firma **zaměstnává** více než 28 000 lidí a s 26procentním podílem je na polském trhu lídrem v prodeji **elektriny** koncovým **odběratelům**. Loni Tauron **vstoupil na český trh**, zřídil pobočku v Ostravě s cílem prodávat **elektrinu** i v Česku. (novinky.cz)

podat nabídku – złożyć ofertę
majoritní podíl – udział większościowy
státní rozpočet – budżet państwa
zájemce – zainteresowany
čistý zisk – zysk netto
květen – maj
ponařit se – udać się
dosáhnout (čeho?) – osiągnąć (co?)

finanční trhy – rynki finansowe
státní pokladna – Skarb Państwa
zaměstnávat - zatrudniać
elektrina – energia elektryczna
odběratel – odbiorca
vstoupit na trh – wejść na rynek
pobočka – filia

Zapamiętaj:

pocátkem května – na początku maja
za období leden až září – w okresie od stycznia do września

8. Turkish Airlines mají zájem o polské aerolinky LOT

Turecká **letecká společnost** Turkish Airlines má zájem o polské **aerolinky** LOT, které se dlouhodobě **potýkají s problémy**. Napsal to polský **list** Rzeczpospolita. Ředitel tureckého **podniku** Temel Kotil novinám také řekl, že jeho firma zahájila **jednání** rovněž se srbskými aerolinkami JAT. „Naše expanze je **nevyhnutelná**, nemusíme ale hned kupovat většinové podíly,“ cituje list ředitele Turkish Airlines. „Ano, aerolinky LOT chceme koupit,“ dodal. (novinky.cz)

mít zájem (o co?) – być zainteresowanym (czym?)
aerolinky – linie lotnicze
letecká společnost – linie lotnicze, przewoźnik lotniczy
potýkat se s problémy – borykać się z problemami

list (m.) – gazeta (f.)
podnik (m.) – przedsiębiorstwo (n.)
jednání – negocjacje
nevyhnutelný - nieunikniony

9. Češi bojují s Poláky o kabanos a další uzeniny

Češi podali **námítky** proti polské **žádosti** o registraci některých uzenin v EU, především pak kabanosu. Novináře o tom informoval český europoslanec Jan Březina, který se podobnými **žádostmi** dlouhodobě zabývá. Označení kabanos se pro určitý **druh uzenin** používá v ČR i v Polsku a obě země se o něj **přou** již několik let.

Spory vyvolává i polská žádost o registraci Kielbasy Mysliwske. Proti ní čeští výrobci rovněž protestují kvůli tomu, že se obávají záměny s vlastní **žádostí** o registraci **lovecké klobásy**. "Pokud by Poláci se svými **žádostmi** uspěli, znamenalo by to, že se polské **uzeniny** budou pyšnit **razítkem kvality** a budou tak vyvýšeny nad ty české," uvedl Březina. Podáním **námitek** se však Čechům podařilo dočasně celý proces registrace v EU **přerušit**. Evropská komise nyní bude **zkoumat**, zda je protest **oprávněný** a polská **snaha** získat unijní registraci neplatná.

Češi argumentují tím, že kabanos není tradiční specialitou, protože se vyrábí ve více zemích střední Evropy a jednotlivé receptury se liší. Pokud by někdo měl právo název kabanos registrovat, byly by to podle Březiny spíše Češi. V Čechách se tradiční točený salám vyrábí od 19. století a od 70. let minulého století pro něj platí technické normy v celém tehdejší Československu. Spor se navíc "točí" kolem názvu **uzeniny**. V polštině se totiž používá označení kabanosy, ale v originálu **žádosti** o registraci a v anglické verzi se objevuje české slovo kabanos. Český **svaz zpracovatelů** masa nicméně nevnímá celou situaci nijak tragicky. Podle dřívějšího vyjádření **výkonného ředitele svazu** Jana Katiny v Lidových novinách se dá pochybovat, že by **chyby** v polských **žádostech** byly **záměrné**. "Podnikáme v tom určité kroky, společně s **ministerstvem zemědělství** pracujeme na tom, aby se ty chyby odstranily," řekl Katina ještě před podáním **námitek**, které mají spor vyjasnit. (novinky.cz)

uzenina - wędlina

námítka (f.) – zastrzeżenie (n.), zarzut (m.), tu: protest (m.)

žádost (f.) – wniosek (m.)

druh – rodzaj, gatunek

přít se – spierać się

lovecká klobása – kielbasa myśliwska

razítko (n.) – pieczęćka (f.)

razítko kvality – znak jakości

přerušit – przerwać

zkoumat – badać

oprávněný – uzasadniony

snaha (f.) – staranie (n.), starania (n.pl.)

svaz – związek

zpracovatel – przetwórcza

výkonný ředitel – dyrektor wykonawczy

chyba (f.) – błąd (m.)

záměrný – celowy

ministerstvo zemědělství – ministerstwo rolnictwa

10. Při nákupu v Polsku frčí vedle tržnic i nová obchodní centra

Začala **předvánoční vlna** nákupních **výletů** do Polska. **Poznávací značky** s "ěčkem" Pardubického kraje je možné **spatřit** hlavně v polských městech Klodzko a Kudowa Zdroj. Hitem nákupů je **oblečení**. Podle nakupujících je nejen **levnější**, ale člověk v něm i lépe **vypadá**. Martin Mlynář z Králík jezdí do Polska i na běžné nákupy často. Hlavně do nedalekého Miedzylesie. Nejenže některé **zboží** nakoupí levněji, ale pro něj je důležité, že je jiné. "V Polsku mají například jiné druhy sýrů, často **chutnější**, také ryby a **uzeniny** jsou moc dobré. Lidé z Králík jezdí do Polska hlavně pro benzín a naftu, někdy i ve větším množství. Dá se **ušetřit** až pětikoruna na litru," řekl Mlynář. V obchodní galerii severně nad Klodzkiem byla v sobotu i trojice žen z Broumova. "Tentokrát jsme si udělaly **předvánoční** radost. Po revoluci jsme sem začaly jezdit za **oblečením**, určitě je tady lepší **výběr** než v Čechách, polská móda byla vždycky **slušivá**. Poláci jsou v **oblečení** stejně jako v **květinách** před námi," řekla Ludmila Šrejberová z Broumova. Její **společnice** potvrzují, že kvůli **potravinám** do Polska nejezdí, ale jejich známí a sousedé jezdí do Kudowy Zdroje nebo do Klodzka nakupovat například **nábytek**, muži především levnější **stavební materiály** nebo **sekačky**. Vedle moderního obchodního centra severně za městem míří Češi hlavně na populární starou **tržnici** v centru Klodzka, kde je **zboží** vystaveno jak podél stovky metrů dlouhé uličky, tak v nijak vábných halách přeplněných **zbožím** všeho druhu. Převažující **oblečení** zde střídají výrobky z **umělé hmoty**, svaté obrázky, zelenina či cokoli jiného. "Koupila jsem si hezkou bundu, kamarádka zase **kabát**, ještě se zastavíme v **potravinách**. Jezdíme sem docela často, protože je to tady **levnější** a kvalitnější," řekla Jaroslava Navrátilová ze Starého Města pod Sněžníkem. (idnes.cz)

frčet – być w modzie

tržnice (f.) – targ (m.), targowisko (n.)

předvánoční - przedświąteczny

vlna – fala

výlet (m.) – wycieczka (f.) (krótka)

poznávací značka – tablica rejestracyjna

spatřit – ujrzeć

oblečení (n.) – odzież (f.), ubrania (n.pl)

levnější – tańszy

vypadat - wyglądać

zboží (n.) – towar (m.)

chutnější – smaczniejszy

ušetřit – oszczędzić

výběr – wybór

slušivý – dobrze dobrany, twarzony

květiny – kwiaty

společnice - towarzyszka

potraviny – 1. artykuły spożywcze 2. sklep spożywczy

nábytek (m.) – meble (m.pl.)

stavební materiály – materiały budowlane

sekačka – kosiarka

umělá hmota – tworzywo sztuczne

kabát – płaszcz

11. Polsku nehrozí nedostatek plynu, dohodlo se s Ruskem na vyšších dodávkách

Polsko **uzavřelo** s Ruskem novou **dohodu** o dodávkách **zemního plynu**, která bude vyhovovat požadavkům Evropské komise. Sdělili to včera **vyjednavací** obou stran. Dohodu by v nejbližší době měly finalizovat **plynárenské podniky** obou zemí. Zástupce generálního ředitele ruského monopolního **vývozce** plynu Gazprom Alexander Medveděv řekl, že **smlouva** s polskou plynárenskou společností PGNiG bude dokončena během dvou týdnů. Polsko dováží z Ruska dvě třetiny své celkové roční spotřeby 14 miliard **krychlových metrů** plynu. Moskva s Varšavou se už loni dohodly na tom, že ruský plynárenský gigant Gazprom bude Polsku plynovodem Jamal dodávat do roku 2037 okolo deseti miliard **metrů krychlových** plynu ročně, přibližně o 2,5 miliardy metrů krychlových více než v současnosti. Varšava měla zájem na tom, aby nová smlouva byla podepsaná co nejrychleji. Obávala se, že bez jejího uzavření by mohl Polsku chybět plyn pro velké odběratele. (idnes.cz)

nedostatek – brak

uzavřít – zawrzeć

dohoda – porozumienie, kontrakt, umowa

zemní plyn – gaz ziemny

vyjednaváč – negocjator

vývozce - eksporter

smlouva - umowa

plynárenský podnik – koncern gazowy

metr krychlový – metr sześcienny

12. Polsko přišlo o guvernéra, zlotý ani koruna tím ale netrpí

Letecké neštěstí u Smolenska, při kterém v sobotu zemřelo 96 polských představitelů, vzalo vedle prezidenta Lecha Kaczyńskiego život také guvernérovi centrální banky Slawomiru Skrzypekovi. Polsko tak nyní řeší, kdo ho nahradí. Na polskou, natož českou **měnovou politiku** však tato tragédie **vliv** nemá, shodují se analytici.

Prozatímně se řízení centrální banky ujal její viceguvernér Piotr Wiesiolek. Ten však ze své pozice nemůže **svolávat zasedání** měnové rady, která rozhoduje například o nastavení základních **úroků** v zemi, a tak Polsko musí **zvolit** guvernéra nového. Problém je v tom, že šéfa centrální banky může **jmenovat** jen prezident, o kterého Polsko v sobotu přišlo. Ačkoliv jeho funkci převzal maršálek polského Sejmu Bronislaw Komorowski, není zcela jasné, zda například právě jmenování guvernéra může plnohodnotně naplnit. Všechna **zasedání rady pro měnovou politiku** by měl zatím řídit úřadující šéf polské centrální banky Piotr Wiesiolek. Agentuře Reuters to řekla členka bankovní rady Anna Zielińska-Głębocká. "Wiesiolek bude **předsedou**. A to do doby, než nebude vybrán nový guvernéř," uvedla. **Dočasně** může oslabit polská **měna**, ale to by mělo mít na tamní ekonomiku spíš pozitivní **vliv**. Právě silný zlotý totiž začal polské centrální bankéře trápit a proto proti němu minulý týden poprvé od zavedení plně volného kurzu před deseti lety **zasáhli**, aby ho oslabili. (idnes.cz)

guvernéř – prezes (NBP)

měnová politika – polityka walutowa

vliv – wpływ

prozatímně – tymczasowo

svolávat – zwoływać

zasedání – posiedzenie

úrok – procent

zvolit – wybrać

jmenovat – mianować

rada pro měnovou politiku – Rada Polityki Pieniężnej

předseda – przewodniczący

dočasně – chwilowo

měna – waluta

zasáhnout – interweniować, zainterweniować

13. MMF: Odklad eura pomohl Polsku vyhnout se krizi

Polsko udělalo dobře, že **odsunulo** vstup do eurozóny. Zemi se tak částečně podařilo vyhnout **dopadům** finanční krize. Řekl to šéf **Mezinárodního měnového fondu** Dominique Strauss-Kahn v **rozhovoru pro** polský list Gazeta Wyborcza. Polsko odložilo přijetí eura na neurčito. **Pružný kurz** zlotého podle šéfa MMF pomohl zemi v krizi. "**Rozhodnutí** polské vlády odložit přijetí eura se nyní ukazuje jako **správné**," řekl výkonný ředitel fondu. Dodal však, že Varšava by měla přijetí eura i tak **vyhlásit** oficiálně za svůj cíl. Polsko se jako jediná země Evropské unie za globální hospodářské **recese** vyhnulo ekonomickému **poklesu**. Přispěl k tomu loňský **propad** kurzu zlotého až o 30 procent, v poslední době však zlotý **získal** deset procent **zpět**. (idnes.cz)

odklad – odłożenie, odroczenie

odsunout – przełożyć

dopad – skutek

Mezinárodní měnový fond – Międzynarodowy Fundusz Walutowy

rozhovor pro list – wywiad dla gazety

pružný kurz – elastyczny kurs

správné rozhodnutí – właściwa decyzja

vyhlásit – ogłosić

recese – recesja

pokles – spadek

propad – spadek

získat zpět – odzyskać

14. Polští stavebníci si stěžují v EU: Dálnici staví Číňané za půl ceny

Jak má český **stát** ušetřit v době ekonomické krize? **Svěřit** stavbu nových **dálnic** čínským firmám. Ukazuje to alespoň příklad z Polska. Část **dálnice** A2 z Lodži do Varšavy tam **postaví** čínské státní konsorcium China Overseas Engineering Group (COVEG) o polovinu levněji, než si polská vláda na **úsek** vyhradila.

Jenže to se nelíbí polským stavebním firmám, které si teď stěžují u předsedy Evropské komise José Manuela Barrosa. Podle nich Číňané nabídli dumpingové ceny a na stavbě nemohou **vydělat**.

Cena nabídnutá Číňany je podle polských firem snížena minimálně o 600 milionů zlotých. "Vycházíme z našich **propočtů**, do kterých jsme **zahrnuli** aktuální ceny stavebních materiálů i mzdy **zaměstnancům**," řekl polské tiskové agentuře PAP předseda **sdržení** OIGD Wojciech Malusi. Další **úseky dálnice** A2 **postaví** polské společnosti a rakouský Strabag. Ten si například nechá za 18kilometrový **úsek** zaplatit 643 milionů zlotých. To je polovina **částky**, kterou chtějí Číňané za 50 kilometrů **dálnice**. Podle **sdržení** OIGD, které **zastupuje** 200 polských firem zabývajících se silničními stavbami, nemůže čínská COVEG na akci **vydělat** a **ztrátu** bude muset někdo doplatit. "Vzhledem k tomu, že jde o státní firmu, bude to čínská vláda. A **státní pomoc** firmám je v Unii bez souhlasu Evropské komise zakázána," vysvětlil Malusi, proč **sdržení** poslalo do **Bruselu stížnost**.

Poláci zároveň přešli rovnou i do "**protiútoků**". Evropské komisi v dopise **navrhují**, aby stavební firmy ze třetích zemí platily v EU zvláštní **daň**. Podle polských stavebníků by to mohlo zabránit dalším nabídkám **pod náklady**. (idnes.cz)

stát (m.) – państwo (n.)

svěřit – powierzyć

dálnice – autostrada

úsek – odcinek

vydělat – zarobić

propočet – wyliczenie, obliczenie

zahrnout (do čeho?) – uwzględnić (w czym?)

mzda – pensja, płaca

zaměstnanec – pracownik

sdržení – stowarzyszenie

postavit – wybudować

částka – kwota

zastupovat - reprezentować

ztráta – strata

státní pomoc – pomoc państwa

Brusel (m.) – Bruksela (f.)

stížnost – skarga

protiútok – kontratak

navrhovat – proponować

daň (f.) – podatek (m.)

pod náklady – poniżej kosztów

15. Penta spolkla polského výrobce mražených potravin Iglokrak

Investiční skupina Penta koupila 100procentní podíl v polském výrobci a distributorovi mražených potravin a **zmrzliny** Iglokrak Group. Penta o tom informovala v **tiskové zprávě**, cenu ale nezveřejnila. Pentě se v Polsku **líbí**, je to už její osmá investice v zemi. Transakci schválil po polském antimonopolním úřadu i jeho polský protějšek. Smlouvu o **koupi** společnosti Iglokrak Penta uzavřela letos v únoru. Naším cílem je konsolidovat a restrukturalizovat celý segment mražených výrobků a jejich distribuci," uvedl investiční ředitel Penty Rafal Sosna. Podíl mražených výrobků na celkových **výdajích** na potraviny v Polsku je podle něj totiž v současné době 2,3 procenta, což je za **evropským průměrem** s 4,4 procenta. (idnes.cz)

investiční skupina – grupa inwestycyjna

zmrzlina – lody

tisková zpráva – komunikat prasowy

líbit se – podobać się

koupě (f.) – kupno (n.)

výdaje – wydatki

evropský průměr – średnia europejska

16. EPH koupil v Polsku uhelný důl

Energetický a **průmyslový** holding (EPH) včera ve Varšavě podepsal konečnou smlouvu o koupi **černouhelného dolu** Silesia na jihu Polska. **Prodejcem** je polská **těžařská** společnost Kompania Weglowa. EPH má navíc stále zájem o koupi 51procentního státního podílu ve třetí největší polské elektrárenské skupině Enea. Uvedl to Tomáš David, ředitel EPH pro rozvoj energetického sektoru. (lidovky.cz)

důl (m.) – kopalnia (f.)

průmyslový - przemysłowy

černouhelný důl – kopalnia węgla kamiennego

prodejce - sprzedawca

těžařský – wydobywczy

17. Číňané v Polsku selhávají. Dálnici dostavět nestihnou, šéfy stihla čistka

Ačkoliv polská vláda **slibovala**, že se **silniční** infrastruktura v zemi do fotbalového **mistrovství Evropy 2012** výrazně zlepší, podle místních médií se jí tento **slib** splnit nepodaří. Problémy jsou kromě jiných míst na stavbě dvou úseků dálnice A2 mezi Varšavou a Lodží, které mají postavit firmy z Číny. "Dostali jsme signály, že čínské firmy mají problém najít **subdodavatele**," citoval polský deník Rzeczpospolita Marka Michalowského, předsedu Polského svazu zaměstnavatelů ve **stavebnictví**. Podle neoficiálních informací během nedávné **návštěvy** čínských vysokých státních úředníků v Polsku dostali **výpověď** manažeri společnosti China Overseas Engineering, kteří měli na starost dálnici A2. Polsko dá na **výstavbu silnic** a dálnic v příštích letech méně peněz, než původně plánovalo. Fotbaloví **fanoušci** se tak zřejmě budou muset připravit na to, že je v této zemi kromě sportovních **zážitků** budou čekat i nervy při cestování.

Šéf polského Ředitelství **silnic** a dálnic Lech Witecki připomněl, že všechny firmy, které v současnosti staví dálnice, se musely **zavázat**, že budou **průjezdné**. V **praxi** to znamená, že i když úsek nebude ještě úplně hotový, budou jím moci projíždět auta. Witecki na jednu stranu tvrdí, že všechny stavební práce jdou podle plánu, na druhou stranu ale připouští, že existuje riziko, že harmonogram se nepodaří **dodržet**. Ukazuje se, že stavební firmy nemají dostatek materiálu ani **odborníků**. **Motoristům** jízdu po Polsku komplikují často rozbité **silnice**, na hlavních **tazích** bývají vyjeté hluboké **koleje**. Kapacita **komunikací** nestačí hustotě **provozu**, dlouhé **zácpy** jsou na denním pořádku. K bezpečnosti na silnicích také nepřispívají řidiči, kteří často ignorují **dopravní předpisy**.

Polská vláda předloni v únoru přišla s plánem, podle kterého mělo do léta 2012 v zemi **vzniknout** okolo 3000 kilometrů nových dálnic a **rychlostních silnic**. Rzeczpospolita ale předpovídá, že asi 1200 kilometrů se do té doby postavit nestihne. Podle **odborníků** je příčinou zpoždění **nedostatek peněz**, a tak vláda **posouvá** podpis smluv na stavbu nových silnic a odkládá rozhodnutí o **vítězích tendrů**. "**Výběrová řízení** se nedokončují, protože vláda chce ušetřit," řekl listu Dziennik-Gazeta Prawna odborník na infrastrukturu Adrian Furgalski. (lidovky.cz)

selhávat – zawodzić

stihnout – dotknąć, spotkać

slibovat – obiecywać

silniční – drogowy

mistrovství Evropy – mistrzostwa Europy

slib (m.) – obietnica (f.)

subdodavatel – poddostawca

stavebnictví – budownictwo

návštěva – wizyta

výpověď (f.) – wypowiedzenie (n.)

výstavba – budowa

silnice – droga

fanoušek – kibic

zážitek (m.) – przeżycie (n.)

zavázat se – zobowiązać się

průjezdný – przejezdny

praxe – praktyka

dodržet – dotrzymać

odborník – specjalista, fachowiec

motorista – zmotoryzowany

tah – droga, szlak (komunikacyjny)

kolej – koleina

komunikace - droga

provoz – ruch

zácpa (f.) – korek (m.)

dopravní předpisy – przepisy ruchu drogowego

vzniknout – powstać

rychlostní silnice – droga szybkiego ruchu

nedostatek peněz – brak pieniędzy

posouvat – tu: odkładać

tendr – przetarg

výběrové řízení – przetarg

18. Inspekce chystá zátah na podezřele levné polské uhlí

Česká **obchodní inspekce** bude prověřovat, zda levné palivo dovážené do České republiky z Polska je vůbec **hnědé uhlí**. Svou akci chce stihnout ještě před **příchodem** skutečné **zimy**. Uvedl to dnes server Aktuálně.cz. Levné polské uhlí proudí především do měst a obcí v severočeském **pohraničí** a situace se opakuje už druhým rokem. Palivo stojí **zhruba** polovinu toho, co **tuzemské hnědé uhlí**. V malých **kotlích** a v domácích **kamnech** špatně **hoří** a hustý **kouř** pak **zamořuje** především Frýdlantsko a Hrádecko. Obchodníci však postupně rozšiřují svou nabídku a vozí levné uhlí už také do Liberce. "Uhlí z Polska nepatří kvůli své špatné kvalitě pravděpodobně do domácích **kotlů** a **kamen**. Například v Raspenavě na Frýdlantsku, která leží těsně **u hranice** s Polskem, se nedalo v minulé zimě někdy skoro ani **dýchat**," řekla Aktuálně.cz zástupkyně ředitele České **obchodní inspekce** pro Ústecký a Liberecký kraj Marcela Kohoutková. (lidovky.cz)

obchodní inspekce – inspekcja handlowa

hnědé uhlí – węgiel brunatny

příchod zimy – nadejście zimy

pohraničí – pogranicze

zhruba – około

tuzemský – krajowy

kotel – kocioł

kamna – piecyk

hořet – płonąć, palić się

kouř – dym

zamořovat – tu: zanieczyszczać

u hranice – przy granicy

dýchat - oddychać

19. Akcionáři těžební společnosti Bogdanka odmítli prodat Bakalově firmě své podíly

Akcionáři polské těžební společnosti Bogdanka podle očekávání nepřijali nabídku uhelné firmy New World Resources (NWR) na **převzetí** akcií Bogdanky. „Předem stanovené hranice 75 procent vydaného akciového kapitálu Bogdanky nebylo dosaženo, a proto je nabídka neúspěšná,“ uvedla ve svém **prohlášení** NWR.

Za **veškeré** akcie firma nabízela celkem 3,4 miliardy zlotých (asi 21 miliard korun). **Vedení** i **akcionáři** Bogdanky tuto částku považovali za **příliš nízkou**. Médii v pátek před otevřením polského trhu proletěla zpráva o tom, že investiční šéf polského **penzijního fondu** Aviva Marcin Zoltek pro deník Parkiet uvedl, že NWR fondu nabídla akciový swap v **podobě** tří až čtyř akcií NWR za jednu akcii Bogdanky, což by fakticky znamenalo navýšení nabídky na **převzetí** dolu na **rozmezí** 103,2 a 136,7 zlotých. Akcie dolu Bogdanka po spekulacích o možném navýšení nabídky v úvodu páteční **seance** ve Varšavě rostly o 5 procent až k **hladině** 108 zlotých. Emoce následně klidnil také portfolio manažer Avivy Pawel Klimkowski, který pro polskou televizi TVN CNBC uvedl, že hlavní (nepřímý) **vlastník** NWR Zdeněk Bakala při setkání s největšími **podílňiky** Bogdanky vlastní akcie místo **hotovosti** nenabídl. Podle analytika společnosti Cyrrus Marka Hatlapatky trh **odmítnutí nabídky** očekával, a zpráva by tak neměla kurz akcií NWR příliš ovlivnit. „Z krátkodobého pohledu může být pro některé investory uklidňující to, že NWR nepřišla se zvýšenou nabídkou, která by mohla vést k nařazení podílů **stávajících** akcionářů,“ uvedl Hatlapatka. **Posílení pozice na polském trhu** je podle něj pro NWR velmi důležité. „Očekávám, že NWR bude i nadále **vývoj na polském trhu** s uhlím velmi pozorně **sledovat**,“ dodal.

22. 11. 2010 Podle ředitele Bogdanky je nabízená cena příliš nízká. Akcionáři by podle něj **kývli** na cenu minimálně o třetinu vyšší.

5. 10. 2010 NWR oznamuje **záměr skoupit veškeré** akcie Bogdanky za 3,425 miliardy zlotých (zhruba 857 milionů eur) - 100,75 zlotého za akcii. Většina **akcionářů**, včetně polské vlády, **nabídku odmítla**.

24. 11. 2010 **Mimořádná valná hromada** NWR schvaluje dříve navrženou cenu. 26. 11. 2010 V Polsku se objevily informace, že NWR nabízí některým akcionářům vyšší cenu. NWR to popírá. 29. 11. 2010 **Platnost** nabídky **vypršela**. (lidovky.cz)

akcionář - akcjonariusz

podíl - udział

převzetí - przejęcie

prohlášení - oświadczenie

vedení - kierownictwo

příliš nízký – zbyt niski

penzijní fond – fundusz emerytalny

podoba – postać

rozmezí (n.) – granica (f.)

seance – sesja (na giełdzie)

hladina (f.) – poziom (m.)

vlastník – właściciel

setkání – spotkanie

podílňik – udziałowiec

hotovost – gotówka

odmítnutí nabídky – odrzucenie oferty

stávající – obecny

posílení pozice – wzmocnienie pozycji

vývoj na trhu – rozwój (na) rynku

sledovat – śledzić

kývnout – zgodzić się

záměr – zamiar

skoupit – wykupić

veškeré – wszystkie

mimořádná valná hromada – nadzwyczajne walne zgromadzenie

popírat – zaprzeczać

platnost – ważność

vypršet – wygasnąć

20. Kolik řečí umíš, tolik peněz máš', vědí polské prostitutky

Umět **cizí jazyky** se **vyplatí**. Týká se to i polských prostitutek, které si díky tomu, že **ovládají angličtinu**, mohou za jednu noc vydělat až o dvě pětiny více než jejich kolegyně, jež mluví pouze rodným jazykem. Ukázal to průzkum výdělků příslušnic "nejstaršího řemesla" působících v Polsku. Zatímco anglicky mluvící prostitutka, jež se svému klientovi věnuje celou noc, si prý může přijít na 1400 zlotých (asi 8660 korun), ta, která je se **zákazníky** schopna komunikovat jenom v polštině, na 1000 zlotých. **Cizinci**, kteří by chtěli na tomto druhu služeb v Polsku ušetřit, by se měli rozhodnout jen pro půlhodinové nebo hodinové **radovánky** s prostitutkami, v takovém případě jsou **rozdíly** v cenách menší. Portál analýzu vypracoval na základě **inzerátů**, jež prostitutky zveřejňují na jedné z nejoblíbenějších internetových stránek v branži. V současnosti na ní **sexuální služby** nabízí přes 4000 žen. Autoři průzkumu předpokládají, že ženy pracují "**na vlastní pěst**", a nemusejí proto značnou část svých výdělků **odevzdávat kuplířům**. (lidovky.cz)

řeč – mowa, tu: język

cizí jazyk – język obcy

vyplatit se – opłacać się, opłacić się

ovládat angličtinu – znać język angielski

zákazník – klient

cizinec – cudzoziemiec

radovánky – zabawy, przyjemności

rozdíl (m.) – różnica (f.)

inzerát (m.) – ogłoszenie (n.)

sexuální služby – usługi seksualne

na vlastní pěst – na własną rękę

odevzdávat – oddawać

kuplíř – alfonso, stręczyciel

21. Plyn z břidlic má udělat z Polska Norsko

Tři biliony kubiků zemního plynu v **břidlicích** mohou učinit Polsko zcela **nezávislé** na **dovozu** plynu z Ruska a udělat z něj evropskou těžařskou **velmoc**. Polsko zažívá plynařskou horečku. Naděje na energetickou **nezávislost** na Rusku a možná dokonce i na rychlé **zbohatnutí** se jmenuje „**břidlicový plyn**“.

Ve Washingtonu v těchto dnech probíhá velká mezinárodní konference o **břidlicovém plynu**, na níž se účastní **početná** delegace polských vládních představitelů a byznysmenů. Je to jeden z prvních praktických výsledků **mezivládní dohody** mezi USA a Polskem, kterou na počátku **prázdnin** podepsali **ministři zahraničí** Hillary Clintonová a Radosław Sikorski. Obě země se v ní zavázaly spolupracovat při rozvoji technologií pro **těžbu** zemního plynu z **břidlic**.

„V budoucnosti předpokládáme, že z tohoto **zdroje** budeme získávat až jednu třetinu zemního plynu **vytěženého** v USA a budeme moci tento zemní plyn i exportovat,“ uvedl hlavní organizátor konference David L. Goldwyn, koordinátor energetických **otázek** vlády Spojených států. Podle **střízlivých odhadů**, pokud průzkumy potvrdí **zásoby**, by se **těžba** mohla naplno rozběhnout za deset až patnáct let. Už v současnosti je však **těžba** technologicky možná a finančně únosná. Cena, za kterou se plyn z **břidlic** ve Spojených státech nyní **těží**, je asi 240 dolarů za tisíc kubických metrů, což je přibližně suma, za kterou nakupuje Polsko zemní plyn od ruského Gazpromu. Několik desítek procent **spotřeby** pokrývá Polsko i ze své vlastní konvenční **těžby** a v současnosti se náklady na **těžbu** „normálního“ zemního plynu pohybují kolem 100 dolarů za tisíc kubických metrů.

Podobně rozsáhlé **zásoby** plynu v **břidlicích** jako Polsko mají podle **odhadu** odborníků i další evropské země jako například Maďarsko nebo Ukrajina. Pokud by se plyn začal **těžit** i v těchto zemích, znamenalo by to pro ruský Gazprom a Rusko samé jak obrovský ekonomický problém, tak úpadek politického vlivu. Neboť **plynová** diplomacie se stala jednou z hlavních zbraní zahraniční politiky Kremlu. Někteří polští politici i další odborníci však varují před **přehnanými** nadějemi. Vicepremiér a ministr hospodářství Waldemar Pawlak se velice tvrdě **ohradil** proti názorům, že díky **zásobám** plynu z **břidlic** by Polsko mělo **přehodnotit** dlouhodobé kontrakty s Gazpromem. „Eventuální dobývání plynu z **břidlic** je zajímavá budoucnost, ale je třeba reálně **zvážit** i náklady, které jsou s tím spojené,“ uvádí Pawlak, který kontrakt Polska s Gazpromem dojednával. „**Břidlicový plyn** jsou **sny** a **přání**, plyn z Ruska, to je **realita**. (lidovky.cz)

dovoz – import

břidlice (f.) – łupek (m.)

nezávislost – niezależność

velmoc (f.) – mocarstwo (n.)

zbohatnutí – wzbogacenie się

břidlicový plyn – gaz łupkowy

početný – liczny

mezivládní dohoda – porozumienie
międzyrządowe

prázdniny – wakacje

ministr zahraničí – minister spraw zagranicznych

těžba (f.) – wydobywanie (n.)

zdroj (m.) – źródło (n.)

vytěžit – wydobyć

otázka – kwestia

střízlivý odhad – ostrożny szacunek, ostrożna
ocena

zásoby – zapasy, tu: złoża

spotřeba (f.) – zużycie (n.)

plynový – gazowy

přehnaný – przesadzony

ohradit se – sprzeciwić się, zaprotestować

přehodnotit – przewartościować

zvážit – rozważyć

přání – życzenie

sen (m.) – marzenie (n.)

realita – rzeczywistość

22. Kuřecí pařáty z Polska slaví úspěch v Asii, jejich export roste

Polští **vývozci drůbeže** mají na trhu v Asii velký **úspěch** s **kuřecími pařáty**, které jsou zejména v čínské kuchyni považovány za delikatesu. Jejich **vývoz** z Polska se letos proti loňsku více než **zdvojnásobil**, informovala polská agentura PAP. Loni polští drůbežáři v období od ledna do konce srpna do Asie vyvezli 7400 tun **kuřecích pařátů**, letos ve stejném **období** to bylo už 18.200 tun, uvedla Danuta Rycombelová z Institutu ekonomie **zemědělství** a potravinového hospodářství. **Kuřecí pařáty** se na stoly spotřebitelů v Asii dostávají přes Hongkong, na trh v samotné Číně se polským firmám exportujícím **drůbeže** zatím **proniknout** nepodařilo. Polští **chovatelé drůbeže** vyvážejí téměř všechny pařáty ze svých kuřat. V Asii na nich vydělají více peněz než na **drůbežím** masa.

Polsko **letos** od ledna do srpna do zahraničí vyvezlo celkem 247.500 tun **drůbežího** masa, **loni** to ve stejném období bylo 188.000 tun. Nejvíce polské **drůbeže** míří do Německa, mezi další významné trhy patří Británie, Česko a Nizozemsko. (lidovky.cz)

kuřecí pařáty – kurze łapy

úspěch – sukces

vývozce – eksporter

drůbež (f.) – drób (m.)

vývoz – eksport

období (n.) – okres (m.)

zemědělství – rolnictwo

proniknout – przeniknąć

chovatel – hodowca

letos – w tym roku

loni – w ubiegłym roku

drůbeží – drobiowy

do zahraničí – za granicę

23. Polsko vybralo místa pro jaderné elektrárny, chladit je možná bude moře

Žarnowiec na severu Polska je místem, kde by podle **návrhu** ministerstva hospodářství mohla **vyrůst** první polská **jaderná elektrárna**. Další by pak mohla vzniknout v jedné ze dvou **lokalit** také v severní části země. Jedním z hlavních kritérií je blízkost vody pro chlazení reaktoru. Žarnowiec v Pomořanském vojvodství byl od začátku "favoritem" mezi 28 **obcemi**, které by **jadernou elektrárnu** chtěly mít. **Leží u jezera**. Stavba **jaderné elektrárny** tu už začala v 80. letech v místě zbořené vesnice Kartoszyno. Nicméně katastrofa v Černobylu a politické změny v roce 1989 vedly k tomu, že projekt spadl pod stůl. Pawel Olko z Institutu jaderné energetiky Polské **akademie věd** upozornil, že ze stavby z 80. let nebude možné pro novou elektrárnu nic využít. "Se vším se bude muset začít od nuly," řekl v televizi TVN24. V Polsku se v současnosti až 95 procent elektrické energie vyrábí z **uhlí**, většina elektráren je **zastaralá**. Druhá **jaderná elektrárna** měla za komunismu vzniknout v **obci** Klempicz na severu Velkopolska, kandidátem je tato **obec** i nyní. Třetí možnou **lokalitou** pro **jadernou elektrárnu** je Kopań ležící nedaleko **pobřeží** Baltského moře v Západopomořanském vojvodství. **Jadernou elektrárnu** má vybudovat největší polská energetická společnost PGE, která také bude **mít poslední slovo** při výběru **lokality**. Podle plánů vlády by první blok měl být uveden do provozu v roce 2020. PGE chce vybudovat dvě **jaderné elektrárny**, každá z nich má mít **výkon** okolo 3000 megawattů. Náklady v **přepočtu** na jeden megawatt výkonu budou **činit** tři až čtyři milionu eur (asi 76,4 až 101,9 milionu Kč). (lidovky.cz)

návrh – projekt

vyrůst – wyrosnąć

lokalita – lokalizacja

jaderná elektrárna – elektrownia jądrowa

obec – gmina

ležet u jezera – leżeć nad jeziorem

Akademie věd – Akademia Nauk

uhlí (n.) – węgiel (m.)

zastaralý – przestarzały

pobřeží – wybrzeże

mít poslední slovo – mieć ostatnie słowo

výkon (m.) – moc (f.)

přepočet (m.) – przeliczenie (n.)

činit – wynosić

24. Polská TV si bere úvěr na platy

Drastický **propad příjmu koncesionářských poplatků** trápí **veřejnoprávní televizi** v Polsku. Hrozí, že nebude mít na platy zaměstnanců. Polská **veřejnoprávní televize** si bere **úvěr** ve výši 100 milionů zlotých (přes 640 milionů korun), jinak by jí brzy mohly chybět peníze na platy zaměstnanců. Jak včera napsal list Dziennik Gazeta Prawna, je Polská televize (TVP) ve vůbec nejhorší situaci za dobu své **existence**. Kromě jiného za to může drastický **pokles příjmů z koncesionářských poplatků**. Ředitel TVP Romuald Orzel minulý týden varoval **odboráře**, že pokud se nenajde **banka**, jež by byla televizi ochotna **poskytnout půjčku**, budou už v březnu hrozit problémy s vyplácením mezd. **Veřejnoprávní televize** má **úvěr** splatit během tří let. Televize bude **propouštět** - zbavit by se mohla až desetiny svých zaměstnanců, ruší **předplatné** novin tam, kde **denní tisk** není nezbytný pro **vysílání**, a **diváci** se musejí připravit na to, že se bude **vysílat** více komerčních formátů. Některé **pořady**, jimž hrozí zrušení, se rozhodli **zachránit** sami **diváci**. Tak se to stalo s **obdobou** českého Chcete mě? z produkce krakovského studia TVP. Tým, který připravuje tento **pořad**, jehož cílem je najít nový domov opuštěným psům a kočkám, ale pracuje **za poloviční plat**. Od března nebudou muset **koncesionářský poplatek odvádět důchodci**, jejichž **příjmy** nepřesahují určitou hranici, a některé další **sociálně slabé** skupiny obyvatelstva. (lidovky.cz)

propad – spadek

příjem – dochód

koncesionářský poplatek – abonament RTV

veřejnoprávní televize – telewizja publiczna

úvěr – kredyt

existence (f.) – egzystencja, istnienie (n.)

pokles – spadek

odborář – związkowiec

banka (f.) – bank (m.)

poskytnout půjčku – udzielić pożyczki

propouštět – zwalniać

předplatné (n.) – prenumerata (f.)

denní tisk – prasa codzienna

vysílání – emisja

divák – widz

vysílat – nadawać, emitować

pořad – program

zachránit – uratować

obdoba (f.) – tu: odpowiednik (m.)

za poloviční plat – za połowę pensji

odvádět – odprowadzać

důchodce – emeryt

sociálně slabý – eufemizm dla „ubogi”

24. Penta chce dát Žabku na trhy

Vstoupit na burzu, prodat, nebo si ponechat síť obchodů Žabka. Tyto tři možnosti nyní zvažuje vlastník obchodního řetězce Žabka, kterým je slovensko-česká investiční skupina Penta Investments. Podle informací Lidových novin má rozhodnutí padnout ještě před koncem roku. Zatím není jisté, zda by Penta do společnosti vstupující na burzu začlenila také obchody Žabka a Koruna, které vlastní v Česku. Na místním trhu má zatím slabší pozici. Naopak na polském maloobchodním trhu patří Žabka mezi významné hráče.

Penta by ráda zopakovala úspěch, kterého dosáhla letos v říjnu při uvedení akcií sázkové kanceláře Fortuna na pražskou a varšavskou burzu. Prodala pětatřicet procent akcií za téměř dvě miliardy korun, stále vlastní zbývající akcie v tržní hodnotě přes tři miliardy korun. Výhledově by Penta ráda na burzu uvedla také akcie polské společnosti Iglokrak, kterou koupila letos v červenci. Podobně jako v případě Fortuny chce Penta firmu vlastnit zhruba pět let a až poté přijde na řadu veřejná emise akcií. (lidovky.cz)

burza – giełda

vstoupit na burzu – wejść na giełdę

ponechat si – zostawić (sobie), pozostawić (sobie)

síť – sieć

zvažovat – rozważać

obchodní řetězec – sieć handlowa

padnout – zapaść

začlenit – włączyć

maloobchodní trh – rynek detaliczny

významný hráč – liczący się gracz

zopakovat – powtórzyć

sázková kancelář – zakład bukmacherski

tržní hodnota – wartość rynkowa

výhledově – w dalszej perspektywie

společnost – spółka

veřejná emise – emisja publiczna

25. Polsko láká dělníky z východu

Polsko je jedinou zemí EU, která během krize nezaznamenala pokles hospodářství. Její ekonomika proto nasává pracovníky odjinud. Firmy letos chtějí zaměstnat až 200 tisíc lidí ze zemí na východ od polských hranic. Podle listu Dziennik-Gazeta Prawna je jejich zájem rekordní, loni podnikatelé úřadům práce nahlásili, že by měli zájem o 180 tisíc pracovníků. Zájem o práci v Polsku je veliký hlavně na západě Ukrajiny. „Každý den žádost o vízum podává okolo 700 lidí,“ řekl Dzienniku Jerzy Zimny, zástupce polského generálního konzula ve Lvově. Občané Ukrajiny, Běloruska, Ruska a Moldavska, kteří v Polsku neplánují pracovat déle než šest měsíců během jednoho roku a polský zaměstnavatel je chce, nemusejí od února 2008 žádat o pracovní povolení. Nezaměstnanost v Polsku letos v únoru dosáhla 13 procent. Přesto je problém najít lidi, kteří by chtěli pracovat v profesích s nízkou kvalifikací, jako je uklízečka nebo ošetřovatelka, těžko se hledají také dělníci do stavebnictví nebo pro sezonní práce. „Bez Ukrajinců by nám tu shnilo ovoce a jedli bychom dražší norské borůvky a španělské jahody,“ řekla k výhodám zaměstnávání levnější pracovní síly z východu ekonomka Elżbieta Kryśká z univerzity v Lodži. Polské odbory proti zaměstnávání lidí z východu sice nejsou, nechtějí ale, aby snižovali úroveň platů na místním trhu práce. (lidovky.cz)

lákat – kusić

dělník – robotnik

zaznamenat – zanotować

zaměstnat – zatrudnić

rekordní zájem – rekordowe zainteresowanie

podnikatel – przedsiębiorca, biznesmen

nahlásit – zgłosić

vízum (n.) – wiza (f.)

podat žádost – złożyć wniosek

občan – obywatel

zaměstnavatel – pracodawca

pracovní povolení – pozwolenie na pracę

nezaměstnanost (f.) – bezrobocie (n.)

profese (f.) – zawód (m.)

uklízečka – sprzątaczką

ošetřovatelka – opiekunka

jahoda – truskawka

výhoda – korzyść

pracovní síla – siła robocza

univerzita (f.) – uniwersytet (m.)

odbor – związek zawodowy

úroveň (f.) – poziom (m.)

26. ČEZ chce teplotrenské síť v hodnotě 460 milionů na jihu Polska

Společnost ČEZ bude usilovat o distribuční teplotrenské síť v jihopolském městě Ruda Slaska. Hodnota sítí, které dodávají teplo pro 160 tisíc lidí, přesahuje 460 milionů korun. Stejná je i vyvolávací cena. Polské město majetek nabídne 30. března v aukci. ČEZ se se také zajímá o některé místní teplotreny. (lidovky.cz)

teplotrenská síť – sieć ciepłownicza

hodnota – wartość

usilovat – starać się

přesahovat – przekraczać

vyvolávací cena – cena wywoławcza

v aukci – na aukcji

teplotrena – ciepłownia

27. Orco dostaví svůj mrakodrap ve Varšavě

Klíčový projekt developerské firmy Orco v Polsku, stavba 192 metrů vysokého **obytného mrakodrapu** v centru Varšavy, bude pravděpodobně pokračovat. Vojvoda regionu Mazovsko, kam polské **hlavní město spadá**, společnosti neodebere **stavební povolení**. Orco získalo **stavební povolení** na **mrakodrap** Żagiel, který **navrhl** světoznámý architekt Daniel Liebeskind, předloni v květnu. Poté, co **postavil** 17 pater **budovy**, ale byla platnost povolení **pozastavena**, protože několik majitelů okolních bytů se ohradilo proti tomu, že dům jim ubere světla a sníží hodnotu jejich bytů. Stavbu ale podle polských médií zastavily i finanční problémy Orka. Společnost podle čeká na rychlou práci úřadů a očekává **kladné konečné rozhodnutí**. „Pokud by se začátkem září ukázalo, že se můžeme vrátit na **staveniště**, bude Żagel zdobit **panorama** Varšavy na fotbalové Euro 2012,“ řekla Alicja Kociaszová z polské pobočky Orka. Ztráty, které mu **přestávka** ve stavbě způsobila, **vyčíslil** na 600 milionů zlotých (3,76 miliardy korun). Společnost se v této věci už obrátila na polskou vládu. **Zástupci** Orka **ujišťují**, že pokud bude stavba **mrakodrapu** moci pokračovat, **odškodnění** žádat nebudou. (lidovky.cz)

mrakodrap – drapacz chmur

obytný – mieszkalny

hlavní město – stolica, miasto stołeczne

spadat – podlegać

stavební povolení – pozwolenie na budowę

navrhnout – zaprojektować

postavit – wybudować

budova (f.) – budynek (m.)

pozastavit – wstrzymać

kladné rozhodnutí – pozytywna decyzja

konečné rozhodnutí – ostateczna decyzja

staveniště – plac budowy

panorama (n.) – panorama (f.)

přestávka – przerwa

vyčíslit – oszacować

zástupce – przedstawiciel

ujišťovat – zapewniać

odškodnění – odszkodowanie

28. Poláci si mnou ruce. Vykazují lepší čísla

Polsko se stává ekonomickým **premiátem** Evropy. Je jedinou zemí kontinentu, která **nespadla do recese**. Navíc Poláci zjistili, že jejich loňský rozpočtový deficit byl nižší, než sami čekali. **Schodek** polského **rozpočtu** činil loni 23,79 miliardy zlotých (zhruba 155 miliard Kč). Vláda přitom očekávala, že schodek dosáhne 27,2 miliardy zlotých. Vláda čeká, že se letos kvůli **prudkému** ekonomickému **útlumu** v důsledku světové recese rozpočtové příjmy výrazně sníží. Výdaje naopak budou muset **růst** v souvislosti s přípravou země na **pořádání** mistrovství Evropy ve fotbale v roce 2012 společně s Ukrajinou. Polská vláda minulý týden uvedla, že do konce roku 2012 hodlá snížit rozpočtový deficit na tři procenta **HDP** z loňských předpokládaných 7,2 procenta. Evropská komise je přesvědčena, že Polsko plán splní. (lidovky.cz)

mnout si ruce – zacierać ręce

premiant – prymus

spadnout do recese – wpaść w recesję

rozpočtový schodek – deficyt budżetowy

prudký – gwałtowny

útlum (m.) – stagnacja (f.)

růst – wzrost

pořádání (n.) – organizacja (f.)

HDP – PKB

30. Kellner má záslusk na polskou banku

Společnost Home Credit nejbohatšího Čecha Petra Kellnera chce **údajně** koupit malou polskou banku Meritum Bank. Napsal to polský list Puls Biznesu. Meritum Bank, kterou od konce roku 2007 vlastní **fond** Innova Capital, se specializuje na drobné **bankovníctví**. V současnosti v ní pracuje 200 lidí, jde hlavně o bývalé zaměstnance GE Money Bank, kteří jsou odborníky na **spotřebitelské úvěry**, a někdejší pracovníky banky Nordea, již **vytvořili** jeden z nejlepších systémů internetového **bankovníctví** na polském trhu. Meritum Bank má nyní pět vlastních **poboček** a jednu partnerskou, síť se má ale rozrůstat. **Obchodní model** Kellnerovy společnosti Home Credit, jež **se soustřeďuje** na **půjčky** a **spotřebitelské úvěry**, by se podle Pulsu Biznesu dobře **hodil** k činnosti Meritum Banku. (lidovky.cz)

mít záslusk na něco – mieć chrapkę na coś

údajně – rzekomo

fond – fundusz

bankovníctví (n.) – bankowość (f.)

spotřebitelský úvěr – kredyt konsumencki

vytvořit – stworzyć

pobočka – filia, oddział

obchodní model – model handlowy

soustřeďovat se (na co?) – skupiać się (na czym?)

půjčka – pożyczka

hodit se (k čemu?) – pasować (do czego?)

činnost – działalność

31. Polské bači trápí byrokracie EU

Bačové v horách na jihu Polska, kde se tradičně vyrábí ovčí sýr **oštěpek**, si **stěžují** na **byrokracii** a **přísné kontroly**. Ty musejí přetpět, aby sýr mohl nést chráněné označení **původu udělované** Evropskou komisí. O certifikát, jež potřebují pro výrobu unikátního **oštěpku**, proto podle deníku Gazeta Krakowska ztrácejí zájem. Nelíbí se jim časté kontroly a požadavky, které musejí splňovat. Každý **bača**, který chce, aby jeho „oscypek“ nesl ochranné označení EU, musí svoje ovce nechávat prohlédnout **zvěrolékařem** a **objednat** si **rozběr** vody, kterou používá při výrobě sýrů. Psi, kteří **hlídají** stáda, musejí mít potvrzení o **očkování** a bačovi pomocníci zase **zdravotní průkazy**. Kontroly má na starosti potravinářská inspekce. (lidovky.cz)

bača – baca

byrokracie – biurokracja

oštěpek – oscypek

přísná kontrola – drobiazgowa kontrola

původ (m.) – pochodzenie (n.)

udělit – przyznać

zvěrolékař – weterynarz

objednat si – zamówić

rozběr (m.) – analiza (f.)

hlídat – pilnować

očkování – szczepienie

zdravotní průkaz – tu: książeczka zdrowia

32. Sikorski sice vystudoval Oxford, za tlumočení ale platí ministerskou dceru

Neobvykle rychlou kariéru v polských státních službách udělala dcera ministra financí Jacka Rostowského. Ve svých 23 letech se stala **poradkyní** ministra zahraničí Radosława Sikorského, pomáhá mu s angličtinou, protože na ministerstvu prý pracují špatní **překladaelé** a **tlumočníci**. **Vzestup** ministryny dcery vyvolal v Polsku řadu **pochybností**. Maya Rostowská se stejně jako její otec narodila v Londýně. Nedávno **s vyznamenáním** ukončila studium na prestižní University College London, žádné **pracovní zkušenosti** doposud neměla. "Ministr Sikorski, který velmi dbá o **kvalitu** svých **projevů** v tomto jazyce, potřeboval **odborníci** pro kontrolu textů," vysvětlil v listu Dziennik-Gazeta Prawna šéf kanceláře Sikorského Piotr Paszkowski. Dodal, že Rostowská nemusela projít přes **výběrové řízení** a že si myslí, že u lidí zaměstnaných v kanceláři ministra to není potřebné.

Je to velmi divné," myslí si o celé **záležitosti** bývalý polský ministr zahraničí Dariusz Rosati. "Nikdy bych na takovém postu nezaměstnal dítě jiného ministra," dodal. Podobného **názoru** je i Władysław Bartoszewski, další **předchůdce** Sikorského ve funkci šéfa polské diplomacie. Vzpomíná, že se na něho obraceli vysoce postavení politici s prosbou, aby jim pomohl najít místo pro děti. "Nestalo se ani jednou, že bych přijal někoho bez zkoušek," říká Bartoszewski. Cesta na polské ministerstvo zahraničí bývá obvykle mnohem delší než v případě dcery ministra financí Rostowského. **Uchazeči** musejí **složit přijímací zkoušky** na diplomatickou akademii a po jejím absolvování na ministerstvu začínají od nejnižšího stupínku **kariérního žebříčku**. (lidovky.cz)

vystudovat – ukończyć

poradkyně – doradca (kobieta)

překladatel – tłumacz (pisemny)

tlumočník – tłumacz (ustny)

vzestup – awans

pochybnost – wątpliwość

s vyznamenáním – z wyróżnieniem

pracovní zkušenosti – doświadczenie zawodowe

kvalita – jakość

projev (m.) – przemówienie (n.)

odbornice – specjalistka

výběrové řízení – tu: konkurs

záležitost – sprawa

názor (m.) – zdanie (n.)

předchůdce – poprzednik

uchazeč – kandydat

složit zkoušku – zdać egzamin

přijímací zkouška – egzamin wstępny

kariérní žebříček – hierarchia zawodowa

33. Velká polská cestovka Orbis Travel vyhlásila úpadek

Jedna z největších polských **cestovních kancelářů** Orbis Travel **vyhlásila úpadek**. Dnes o tom informovalo **vedení** firmy. V zahraničí je nyní přes tisíc klientů Orbis Travel. **Cestovní kancelář** byla pojištěna na více než šest milionů zlotých (přes 37 milionů korun). Z těchto peněz bude **hrazen** návrat turistů do Polska a **případně** odškodnění pro ty, kteří si **zájezdy** koupili a nyní na ně kvůli úpadku **cestovní kanceláře** nebudou moci **odjet**. Před několika týdny **ukončila činnost cestovní kancelář** Selectours, do té doby významný hráč na polském trhu. (tyden.cz)

cestovka – biuro podróży

vyhlásit úpadek – ogłosić upadek/bankruktwo

cestovní kancelář – biuro podróży

vedení - kierownictwo

hradit – opłacać

případně - ewentualny

zájezd (m.) – wycieczka (f.)(dłuższa)

odjet – wyjechać

ukončit činnost – zakończyć działalność

34. Tusk: Polsko zvýší DPH. Radikální fiskální opatření nepotřebuje

Vláda chce snížit deficit na tři procenta HDP do roku 2013. Polsko podle svého premiéra Donalda Tuska nepotřebuje radikální fiskální opatření, aby dostalo své **veřejné finance** pod kontrolu. **Zvýší** však dočasně **daň z přidané hodnoty** o jeden procentní bod na 23 procent a omezí státní výdaje.

Součástí programu je zvýšení DPH od roku 2011 na tři roky na 23 procent. Vláda také potvrdila **omezení výdajů**, které by mělo příští rok přinést **úspory** 2,8 miliardy zlotých (asi 17,3 miliardy Kč) a o rok později 5,7 miliardy zlotých. Varšava rovněž plánuje prodat do roku 2013 podíly ve státních firmách, včetně banky PKO BP a **pojišťovny** PZU, za které chce získat 55 miliard PLN. Čisté úvěry by se tak měly snížit v příštím roce na 57,5 miliardy PLN z letošních plánovaných 82,4 miliardy PLN. Tusk rovněž uvedl, že země by za současných podmínek měla být schopna **splnit požadavky** pro zavedení eura v roce 2015. "Když mluvíme o výhledu dosažení kritérií požadovaných Maastrichtskou smlouvou, Polsko bude schopné jich dosáhnout v roce 2015," citovala premiéra agentura Reuters. (ihned.cz)

veřejné finance – finanse publiczne
zvýšit daň – podnieść podatek
daň z přidané hodnoty – podatek od wartości dodanej
DPH – VAT

omezení výdajů – ograniczenie wydatków
úspory – oszczędności
pojišťovna – zakład ubezpieczeń
splnit požadavky – spełnić wymagania

35. Bingo pro české investory? Polsko

V Polsku se rozjíždí **mohutná** privatizace a české firmy k ní **vzhlížejí** s velkými ambicemi. Tamní vláda počítá s tím, že prodá přes 800 státních podniků a v první fázi **utrží** okolo 187 miliard korun. "**Příležitost** je zde skutečně **moc**. Podobně zajímavá země z **hlediska** investic teď v Evropské unii neexistuje," říká Jan Sechter, český **velvyslanec** ve Varšavě. Nejaktivnějším českým investorem je zatím skupina Penta. V Polsku má již osm **akvizic**. Nedávno koupila jednoho z největších výrobců mražených potravin Iglotek, o dalšího **obra** ve stejném oboru - společnost Iglotek - intenzivně usiluje. "Všechny naše polské investice jsou úspěšné, obraty rostou. Vnímám velmi živou **snahu** ostatních českých firem o vstup na tento trh," uvádí Martin Danko, mluvčí Penty.

Polsko během následujících let čeká radikální změna **vlastnických vztahů** v **obřích** státních firmách v sektorech energetiky, chemie či **hornictví**. Stát se zbaví i svých podílů v bankách a v dalších finančních společnostech, zároveň zprivatizuje varšavskou **burzu cenných papírů**. Získat podíl či majoritu může být pro české firmy **mimořádně** zajímavé. Právě Penta riskantně koupila velkého výrobce **lan** a **drátů** Drumet. Firma s několika tisíci zaměstnanci už nevyroběla a byla v **konkursu**. Penta jednala rychle, polský **insolvenční zákon** jí to umožnil. Po restrukturalizaci dnes Drumet funguje a Penta nyní chystá jeho prodej.

Privatizace v Polsku **zrychlila** až po nástupu protržně orientované vlády Donalda Tuska. Dříve bylo udržení státních podniků považováno takřka za "**národní zájem**". I dnes se často preferuje privatizace do polských rukou. Nejde jen o privatizaci, problémem může být získat **zakázku** státního podniku, a to i v případě, že zahraniční firma nabídne **výrazně** lepší podmínky. "Náš polský konkurent dlouho nechtěl uvěřit, že na **domácím trhu** prohrál s **cizáky**," uvádí Milan Beněk, šéf **představenstva** ostravské firmy Dalselv Design, která se zabývá výstavbou a renovacemi **koksárenských provozů**. Přes problémy s infrastrukturou je Polsko zjevně v dobré kondici, Evropská komise mu letos předvídá nejvyšší růst v rámci EU. Zemi v období krize pomohla vlastní měna. "**Flexibilní kurz** zlotého vůči euru pomohl udržet **konkurenceschopnost** firem," říká Sechter. Po **zkušenosti** s krizí tak podle **velvyslance** v Polsku pohasla **snaha** o rychlé zavedení eura **za každou cenu**. (hn.ihned.cz)

mohutný – potężny
vzhlížet – spoglądać, patrzeć
utržit – utargować
příležitost – 1. okazja 2. szansa
moc – dużo
hledisko – punkt widzenia
velvyslanec – ambasador
akvizice (f.) – przejęcie (n.)
obr – olbrzym
vlastnické vztahy – stosunki własnościowe
obří – olbrzymi
hornictví – górnictwo
burza cenných papírů – giełda papierów wartościowych
mimořádně – wyjątkowo
lano (n.) – lina (f.)
drát – drut

konkurs – postępowanie upadłościowe
insolvenční zákon – prawo upadłościowe
zrychlit - przyspieszyć
národní zájem – interes narodowy
zakázka (f.) – zamówienie (n.)
výrazně – tu: znacznie
domácí trh – rynek krajowy
cizák – cudzoziemiec, obcy
představenstvo (n.) – zarząd (m.)
koksárenský – koksowniczy
provoz – tu: zakład
flexibilní kurz – elastyczny kurs
konkurenceschopnost – konkurencyjność
zkušenost (f.) – doświadczenie (n.)
snaha (f.) – staranie (n.)
za každou cenu – za wszelką cenę

36. O akcie polské pojišťovny PZU se strhne bitva

Také **drobní** čeští **investoři** se mohou podílet na letos největším evropském primárním **úpisu** akcií (IPO) - vstupu největší polské **pojišťovny** Powszechny Zakład Ubezpieczeń (PZU) na varšavskou burzu. A to prostřednictvím některého z českých **brokerů**. Například Fio nabízí individuálním investorům z Česka možnost **upsat** 3 až 30 akcií. O akcie PZU se však zřejmě strhne velká bitva, a tak je možné, že nakonec nové akcie polského pojišťovacího obra na české investory vůbec nebudou.

"I my si řekneme o svůj **díl**. Pokusit se o to musíme, i když je velká **pravděpodobnost**, že se na nás nedostane," říká jeden z českých **maklérů**, který chce během **úpisu** získat akcie pro své klienty. Například během listopadového vstupu energetické společnosti PGE na varšavskou burzu se na české investory vůbec nedostalo..

"Toto **cenové rozpětí** představuje velmi atraktivní ocenění PZU. Čekáme, že **konečná cena** bude stanovena poblíž horní hranice pásma," říká Ryszard Trepczyński, šéf největších polských **podílových fondů** Pioneer Pekao Investment Management. "Akcie má potenciál **vyrůst** o 15 až 20 procent," odhaduje Trepczyński.

"PZU je postavená na silných **základech**. Polský **pojišťovací trh** není stále dostatečně **nasyčen**. A s tím, jak budou Poláci bohatnout, bude ještě růst," říká Jarosław Antonik, šéf analytického oddělení KBC TFI.

Vstup PZU na burzu má **vynést** celkem 8,1 miliardy zlotých (53 miliard korun) a je součástí vládního privatizačního plánu. (hn.ihned.cz)

drobný investor – drobny inwestor
podílet se (na čem?) – brać udział (w czym?)
úpis – zapis, zapisy
pojišťovna – zakład ubezpieczeń
broker – makler
upsat – zapisac
díl (m.) – część (f.)
pravděpodobnost (f.) – prawdopodobieństwo (n.)
maklér – makler

cenové rozpětí – rozpiętość cen
konečná cena – ostateczna cena
podílový fond – fundusz udziałowy
vyrůst – wzrosnąć
základ – fundament, podstawa
pojišťovací trh – rynek ubezpieczeń
trh není nasyčen – rynek nie jest nasycony
vynést – przynieść dochód

37. Trh realit ve střední Evropě se zotavuje

Nový rok nemohl začít pro **středo-** a východoevropské **trhy s nemovitostmi**, v minulosti tolik zasažené krizí, lépe. O největší **obchod** na místním realitním trhu od roku 2007 se totiž postarala investiční společnost MGPA, dcera australské skupiny Macquarie Group. MGPA v lednu **převzala** dvě polská obchodní centra a zvažuje možnost koupit i třetí, za více než 235 milionů eur. Pro investory je to dobré **znamení**, že se **odvětví** zotavuje. Zlepšení přitom začalo již v druhé polovině loňského roku v návaznosti na oživení západoevropského trhu s komerčními **nemovitostmi** a světových finančních trhů. V polovině roku 2008, kdy vrcholila světová finanční krize, začali investoři **panikařit**. Následoval kolaps cen, vysychání zisků, banky **ztížily přístup** k půjčkám, a ti, kdo předtím zainvestovali, **se dostali do velkých potíží**. (hn.ihned.cz)

trh realit – rynek nieruchomości
středoevropský - środkowoeuropejski
trh s nemovitostmi – rynek nieruchomości
obchod (m.) – transakcja (f.)
převzít – przejąć
znamení (n.) – znak (m.)
odvětví (n.) – branża (f.)

nemovitost – nieruchomość
panikařit – panikować
ztížit – utrudnić
přístup - dostęp
dostat se do velkých potíží – wpaść w poważne kłopoty

38. Česká firma iCom Vision vstupuje na varšavskou burzu

Česká společnost iCom Vision, která se zabývá **vývojem** softwaru pro **mobilní telefony**, včera **zahájila** úpis akcií na varšavské burze. Firma, jejímž většinovým vlastníkem je společnost ANECT, plánuje úpisem akcií získat 20 až 30 milionů korun. Samotné **obchodování s cennými papíry** by mělo začít v průběhu ledna příštího roku.

"iCom Vision působí na velmi perspektivním trhu mobilních aplikací. Prostřednictvím této emise nabízíme investorům možnost podílet se na probíhajícím růstu odvětví," tvrdí Miroslav Řihák, **předseda představenstva** společnosti ANECT, která je majoritním vlastníkem iCom Vision. Společnost iCom Vision chce peníze získané prodejem **cenných papírů** použít na další rozvoj firmy a expanzi na zahraniční trhy. iCom Vision plánuje **využít** rostoucí poptávky po mobilních **řešeních**, podílet se formou akvizic na konsolidaci tuzemského trhu a dále expandovat na ty zahraniční, jako jsou Polsko, Maďarsko nebo Německo. (hn.ihned.cz)

vývoj – tu: tworzenie
mobilní telefon – telefon komórkowy
zahájit – rozpocząć
obchodování (s čím?) – handel (czym?)
cenné papíry – papiery wartościowe

předseda představenstva – przewodniczący zarządu
využít (čeho?) – wykorzystać (co?)
řešení - rozwiązanie

39. Dotace z EU změny polský venkov

Michał Peczak se **rozhledne** od **opravené** asfaltové silnice po vsi. "Ještě před třemi čtyřmi lety se tady všude kolem pásly krávy, ale teď už jezdíme pro mléko do sousední vesnice," popisuje jednu z viditelných změn polského **venkova** čtyřicetiletý hospodář, který na východě Polska, ve vesnici Husynne u města Hrubieszów **obhospodařuje** na 140 hektarů polí. Polští **zemědělci** byli v době vstupu do Evropské unie před šesti lety jednou z největších nátlakových skupin v nových členských zemích. Byli vůči unii **opatrní**, jsouc oporou konzervativní národovecké pravice. Za šest let, kdy dostávají **doplatky** a **podporu** z Bruselu, se polské vesnice proměnily nejvíc za předchozí tři desetiletí let. Příjmy **sedláků** díky unijním dotacím **stouply** v průměru o třetinu, silnice jsou **opravené**, rychle roste **vývoz** polských potravin. Ale ke **spokojenosti** mají rolníci i tak daleko.

"Musím **splácet půjčky**, jsou nejméně **výkupní ceny**, naše předpisy jsou tvrdší než unijní a na trhu je příliš **překupníků**," vypočítává Peczak problémové stránky polských sedláků. "A v životě jsem nebyl na **dovolené**."

Na druhou stranu jeho hospodářství se neustále zvětšuje a nejnovější chloubou rodiny je velký džíp Grand Cherokee. "Koupil jsem ho přímo z Ameriky, když byl dolar nízko, tady bych na to neměl," říká Peczak a **pozoruje** své dva malé syny, jak **si hrají** s kočkami. "Určitě budou muset vystudovat. Už není důležitá jen fyzická práce, ale i u farmaření musíte přemýšlet," **vysvětluje**.

"Když jsem sem začala před deseti lety jezdit, **záchod** v domě byl spíš výjimkou. Jsem z Gdaňska a když jsem sem na východ přijela, tak to bylo jako do jiné země," vzpomíná Michalova žena. Teď je samozřejmostí mobilní telefon a talíř satelitního **přijímače** i na těch nejmenších dřevěných chaloupkách, které pamatují ještě předválečné časy a kterých neustále ubývá. Prase stejně jako krávu už doma téměř nikdo nemá, i **slepice** začínají být spíš **výjimkou**. "Dřív byl rolník každý, dnes je jich tady jen osm. A krav tu bylo sedmdesát, dneska dvě," říká Roman Myśliwiec, **starosta obce**. Soukromé zemědělství v Polsku přetrvávalo i za komunismu, **družstva** se tady vytvořit nepodařilo. (hn.ihned.cz)

venkov (m.) – wieś (f.)

rozhlednout se – rozejrzeć się

opravený – naprawiony

obhospodařovat – uprawiać

zemědělec – rolnik

opatrný – ostrożny

doplatek (m.) – dopłata (f.)

podpora (f.) – wsparcie (n.)

sedlák - chłop

stoupnout – wzrosnąć

v průměru – średnio

vývoz – eksport

spokojenost (s čím) – zadowolenie (z czego?)

splácet půjčky – splacać pożyczki

výkupní ceny – ceny skupu

překupník – tu: pośrednik

dovolená – wczasy

pozorovat – obserwować

hrát si – bawić się

vysvětlovat – wyjaśniać

záchod (m.) – toaleta (f.)

přijímač – odbiornik

slepice – kura

výjimka (f.) – wyjątek (m.)

starosta obce – wójt

družstvo (n.) – spółdzielnia (f.)

40. Žít a pracovat v Polsku? Jedině ve Vratislavi

Když jsem kdysi poprvé projížděl autem přes polskou Wrocław, čili Vratislav, tak jsem se zapřísahal, že do tohoto města už autem nikdy nepojedu. **Vzpomněl** jsem **si na to**, když jsem minulý týden v polské verzi časopisu Newsweek četl nejnovější **žebříček** polských měst, který Vratislav **suverénně** vedla. Ne, není to kvůli tomu, že by Poláci měli v jakési **zvrhlé** oblíbené **drncající dlažbu** děravých ulic. Je to díky tomu, že Vratislav za posledních dvacet let urazila neuvěřitelnou cestu v městském rozvoji, který prozatím vyvrcholí tím, že město za dva roky bude hostit jednu ze skupin fotbalového mistrovství Evropy. Díky tomu získá nejen nový moderní stadion, ale konečně i kompletní silniční **obchvat** města, takže **zoufalci** - jakým jsem byl i já - budou město prostě moci objet. Město na Odře má silné historické vazby s Českem, ale spojení s Prahou je dost **tristní**: šest hodin vlakem (nikoli přímým), nebo čtyři hodiny autem (když nejsou zácpy kamionů). Vratislav po povodních roku 1997 prodělala bouřlivý rozvoj, opravilo se **historické centrum**, ve městě vyrostla řada nových **soukromých** vysokých škol, je tam osm **výzkumných center** zahraničních firem. (hn.ihned.cz)

vzpomnět si (na co?) – przypomnieć sobie (co?)

žebříček – ranking

suverénně – tu: samodzielnie

zvrhlý – tu: perwersyjny

drncat – 1. turkotać 2. trząść

dlažba (f.) – bruk (m.)

obchvat (m.) – obwodnica (f.)

zoufalec – desperat

spojení (n.) – połączenie

tristní – żaloszny

historické centrum – zabytkowe centrum

soukromý – prywatny

výzkumné centrum – centrum badawcze/badań

41. Polské železnice lákají na lukrativní tendry

Stále více českých firem má šanci **uplatnit se** na polském trhu. Ve hře jsou zajímavé **soutěže** o **veřejné zakázky**, jež jsou ohlášeny na příští rok. Mezi ty nejvýznamnější se řadí projekty modernizace zastaralé **železniční** infrastruktury. Letos počítá společnost PKP Polskie Linie Kolejowe, odpovědná za rozvoj a modernizaci **kolejí**, se stovkou **železničních tendrů**. Polsko s modernizací **kolejí spěchá**, protože chce čerpat co nejvíce z **prostředků** Evropské unie vyčleněných pro období 2007 až 2013. Brusel **přislíbil**, že na rozvoj polské **železnice** může dát až 119 miliard korun. Právě to je ale problém. Výše předpokládaných investic je totiž nižší, protože stavební společnosti nabízejí někdy i o polovinu nižší ceny za provedené práce oproti plánu. Jen letos tak firma PKP PLK vyplatila o třetinu méně, než plánovala. **Ušetřené peníze** může rezort dopravy přesunout na jiné **železniční** projekty, podle polských ekonomů je ovšem možné, že se dotace nevyčerpají. Na vině má být špatné finanční plánování v PKP PLK a její vlastní špatná finanční situace. Tu chtěly dráhy řešit půjčkou od Evropské **investiční banky**, narazily ale na **nesouhlas** ministerstva financí. Na příští rok vyhlášené **železniční soutěže** mají být na delší dobu klíčové. Poláci hledají stavitele pro budování **trati** Varšava–Tłuszcz, která má být součástí pobaltské železniční sítě Rail Baltica, Poznań–Wrocław a Varšava–Radom. Média označují jako jednoho z favoritů dílčích **tendrů** brněnskou společnost OHL ŽS, která získala v létě první polský kontrakt, opravu **traťového úseku** Gliwice–Pyskowice. OHL ŽS údajně vyhrálo také projekt modernizace **železniční** infrastruktury v malopolském vojvodství. (e15.cz)

tendr - przetarg

uplatnit se – tu: wykorzystac swoje możliwości

soutěž (f.) – 1. konkurs (m.), 2. przetarg (m.)

veřejná zakázka – zamówienie publiczne

železniční – kolejowy

kolej (f.) – tor (m.)

spěchat – spieszczyć się

prostředek – środek

přislíbit – przyrzec, obiecać

železnice – kolej

ušetřené peníze – zaoszczędzone pieniądze

investiční banka – bank inwestycyjny

nesouhlas – brak zgody

trať – trasa

traťový úsek – odcinek trasy

43. Polákům hrozí v zimě nedostatek zemního plynu

Zanedbání řady otázek souvisejících s **energetickou bezpečností** Polska může mít velmi nepříjemné **následky**. **Smlouvy** garantující dodávky **vyprší** a tok plynu od ruského Gazpromu, který Polákům dodává 7,45 miliardy krychlových metrů, skončí. Domácnosti a obce nedostatkem plynu trpět nebudou, slibuje šéf PGNiG Michał Szubski. Dvacítka velkých firem ale musí s **krácením dodávek** počítat Z vlastních **nalezišť** Polsko získá 4,2 miliardy krychlových metrů. Letošní **spotřeba** se odhaduje na 14 miliard krychlových metrů. Podzemní **zásobníky** jsou sice z 85 procent plné a pojmají 1,3 miliardy kubíků, ale ani ty nejsou schopny **výpadek** ruského plynu nahradit. Nejvíce postiženy budou výrobce **dusíkatých hnojiv** ZAK v Kędzierzyn-Koźle a **chemička** Anwil ve Włocławeku ve středním Polsku. Podle deníku Gazeta Prawna firmy musejí počítat i s **přerušением výroby**. O něco lépe na tom bude výrobce **hnojiv** ZA Tarnów ve východním Polsku, který může využít lokálních **nalezišť**. **Chemička** ZCh Police na severozápadě země si zase může nechat dovážet plyn do **přístavu** Štětín. (e15.cz)

energetická bezpečnost – bezpieczeństwo energetyczne

následky – skutki, konsekwencje

smlouva vyprší – umowa wygaśnie

krácení dodávek – brak dostaw

naleziště – złoże

spotřeba (f.) – zużycie (n.)

zásobník – zbiornik

výpadek – przerwa w dostawie

dusíkatý – azotowy

hnojivo (n.) – nawóz

chemička – zakłady chemiczne

přerušением výroby – przerwanie produkcji

přístav – port

44. Poláci prodali za 720 milionů dolarů část producenta mědi KGHM

Polsko prodalo desetiprocentní podíl ve společnosti KGHM, která je druhým největším producentem **mědi** v Evropě. Cenu za jednu akcii Poláci stanovili na 103 zlotých, takže proti **tržní ceně** poskytli jen minimální slevu. Podle Reuters se nečekalo, že Polsko podíl v KGHM prodá tak **brzy**. Prodej je ale pro vládu **výhodný**, protože jen za loňský rok se kurz akcií KGHM na burze zvýšil asi na čtyřnásobek, a to díky růstu cen mědi a dalších **komodit**. **Výtěžek** z prodeje akcií tak Polákům pomůže **vypořádat se** s vysokým deficitem veřejných financí. (e15.cz)

měď – miedz

tržní cena – cena rynkowa

brzy – tu: szybko

výhodný – korzystny

komodita (f.) – surowiec (m.)

výtěžek – dochód

vypořádat se – poradzić sobie

8. CIEKAWOSTKI

1. Polák nalezl na své půdě dokumenty o Osvětimi

Více než 200 dokumentů týkajících se kromě jiného příslušníků SS, kteří během druhé světové války pracovali v nacistickém vyhlazovacím táboře Osvětimi, našel jistý Polák na **půdě** ve svém domě. O jeho **nálezu** v neděli polské agentuře PAP řekl Adam Cyra z muzea v bývalém koncentračním táboře. Muž dokumenty na **půdě** našel během **opravy** svého domu v Osvětimi, který koupil až **po skončení** druhé světové války. Část dokumentů se týká vedoucího **lékárny** v Osvětimi Victora Capesiuse, který do Osvětimi přišel v únoru roku 1944 z Dachau a na této pozici zůstal až do evakuace osvětimského vyhlazovacího tábora v lednu 1945. **Nadšený** nacist Capesius za druhé světové války vstoupil do SS, v Osvětimi **prováděl** na věznicích **pokusy** s léky. Do roku 1946 byl Capesius vězněn v táboře pro **válečné zajatce**, pak byl ale propuštěn. Mezi **listinami** je například také úředně potvrzený **úmrtní list** Capesiusova předchůdce ve funkci vrchního **lékárníka** v osvětimském vyhlazovacím táboře. Zemřel podle něho v únoru 1944 na **infarkt**, i když Capesius později tvrdil, že byl zastřelen za to, že mezi členy SS v Osvětimi šířil poráženeckou náladu. (novinky.cz)

půda (f.) – tu: strych (m.)

příslušník – członek

nález (m.) – znalezisko (n.)

oprava (f.) – tu: remont (m.)

po skončení – po zakończeniu

lékárna – apteka

nadšený – pełen zapału

provádět pokusy – przeprowadzać eksperymenty

válečný zajatec – jeńiec wojenny

listina (f.) – dokument (m.)

úmrtní list – akt zgonu

lékárník – aptekarz

infarkt – zawał serca

2. V Polsku byly slavnostně pohřbeny ostatky Mikuláše Koperníka

Ve Fromborku na severu Polska byly v sobotu slavnostně pohřbeny **ostatky** slavného polského astronoma Mikuláše Koperníka, které tu byly nalezeny v roce 2005. Koperník je autorem revoluční heliocentrické teorie, jíž narušil **dogma** o **nehybné** Zemi a zásadně změnil moderní astronomii. Při slavnostní mši byla rakev s Koperníkovými ostatky uložena v katedrále postavené ve 14. století, u paty nové **hrobky** z černé **žuly** ozdobené modelem **sluneční soustavy**. Velký astronom, matematik, ekonom, lékař a kanovník byl v katedrále ve Fromborku pohřben již v roce 1543, kdy zemřel, ale přesné místo, kde byly jeho ostatky uloženy, nebylo nijak označeno. Po dvě staletí se polští, němečtí i francouzští vědci snažili jeho hrob identifikovat. To se podařilo až v roce 2005. Díky nalezené **lebce** pak kriminalističtí experti **sestavili portrét**. Počítačovou animaci srovnali s podobiznami namalovanými za Koperníkova života. Odborníci poté **došli k závěru**, že našli **ostatky** slavného astronoma. Mikuláš Koperník se narodil v roce 1473 v Toruni v rodině zámožného **obchodníka** a městského radního. Zprvu se zajímal o filozofii a **lékařství**, ale brzy si ho zcela získala matematika a astronomie. Dokonce i při studiu teologie se stále věnoval **hvězdářství**. Svým nejznámějším dílem *O pohybu nebeských těles* doslova "zastavil" Slunce a "roztočil" Zemi, kterou lidé až do jeho doby považovali za **nehybný** střed **vesmíru**. (novinky.cz)

ostatky – szczątki

dogma (n.) – dogmat (m.)

nehybný – nieruchomy

slavnostní mše – uroczysta msza

hrobka (f.) – grobowiec (m.)

žula (f.) – granit (m.)

Sluneční soustava – Układ Słoneczny

lebka – czaszka

sestavit portrét – sporządzić portret

dojít k závěru – dojść do wniosku

Toruň (f.) – Toruń (m.)

obchodník – kupiec

lékařství (n.) – medycyna

hvězdářství (n.) – astronomia (f.)

pohyb – ruch

vesmír – wszechświat, kosmos

3. Koník ze Slezska s oblibou maluje obrazy na plátno

Různá malující zvířata včetně šimpanze či delfína už tu byla, ale vidět malovat koně je opravdu ojedinělá záležitost. Desetiletá **kobylka** arabského koně jménem Maseba se však tomuto **koničku** věnuje již od srpna minulého roku. Podle své majitelky Boženy Wronkové z polské části Slezska jich Maseba namalovala už přes třicet. „Někdy se vrhne k **plátnu** a maluje nadšeně dlouhou dobu. Asi jako jiní umělci, někdy má a někdy holt nemá tu správnou náladu,“ uvedla Božena Wronková, která zároveň přiznala, že z její **kobylky** zřejmě Picasso nikdy nebude, ale stále se učí. Maseba maluje na **plátno** způsobem, kdy jí majitelka namočí **štětec** do **barvy**, **kobyly** si jej **vezme** do **tlamy** a maluje. **Arabští koně** v sobě mají ukrývat určitou magickou sílu a podle Wronkové nám Maseba možná prostřednictvím svých obrazů chce něco důležitého **sdělit**. (novinky.cz)

plátno – płótno

kobyly, kobylka (f.) – klacz

koniček (m.) – hobby (n.)

štětec – pędzel

barva – farba

tlama (f.) – pysk (m.)

arabský kůň – arab

sdělit – przekazać

4. Ježíši, tak tohle je větší než v Riu!

Katolické Polsko se dme **pýchou**. V sobotu byla dokončena instalace obří **sochy** Ježíše Krista, kterou její autoři označují jako největší na světě. **Postava** Ježíše na 16 metrů vysokém **kopečku** má včetně koruny měřit podle dosavadních informací 36 metrů. Svými rozměry by tak o šest metrů **předčila** sochu Krista Spasitele, která **shlíží** na brazilské Rio de Janeiro. Instalaci **přihlížely** stovky místních. **Jeřáb** nakonec úspěšně posadil na **torzo** hlavu Krista. Świebodzin doufá, že jej **socha** proslaví po celém Polsku i zahraničí. Slavnostní **odhalení** je podle televize TVN 24 plánováno na 21. listopadu. Instalaci provázely problémy. Nejprve bylo třeba vyměnit **jeřáb**, neboť dosavadní nebyl schopen **zvednout** Ježíšovy paže a ramena vážící 30 tun, další **prodlevu** v instalaci si v těchto dnech vynutil silný vítr. Autoři proto zatím odmítali mluvit s **tiskem**, dokud se celou **sochu** nepodaří vztyčit. Obyvatelé dvaadvacetitisícového Świebodzina se těší, že se jejich město stane novým významným **poutním místem** v Polsku a stejně jako legendární Čenstochová bude **přitahovat** davy věřících. (blesk.cz)

pýcha – duma
socha – rzeźba, posąg, statua
postava – figura
kopeček (m.) – górka (f.)
předčit – przewyższyć
shlížet – spoglądać
přihlížet – przyglądać się
jeřáb – dźwig

torzo (n.) – korpus (m.), tors (m.)
odhalení – odsłonięcie
zvednout – podnieść
prodleva – zwłoka
tisk (m.) – prasa (f.)
poutní místo – miejsce pielgrzymek
přitahovat – przyciągać

5. Důchodce pohřbili zaživa! Hrobník mu nahmatal tep!

Ještě než se nad Polákem Józefem Guzym naposledy zavřelo **víko rakve**, požádala jeho rodina, zda si může ponechat **cennosti**, se kterými měl být pohřben. Když se však **hrobník** k 76letému důchodci **sehnul**, **nahmatal** slabý puls. Po bližším prozkoumání se zjistilo, že Guzy stále **dýchá**, informoval dnes na internetu britský deník The Times. Lékař muže prohlásil za mrtvého hned na místě, kde **se zhroutil**. Muž **zkolaboval** nedaleko Katovic na jihu Polska ve stodole, kde **chová včely**. Podle mluvčího regionální služby **rychlé záchranné pomoci** nejevil známky života. "Zkušený lékař s kvalifikací v resuscitaci zjistil, že pacient **nedýchá**, nemá srdeční tep a tělo vychladlo, což jsou vše charakteristiky **úmrtí**," uvedl mluvčí podle The Times. **Hrobník**, bývalý horník Dariusz Wysluchato, který se kdysi naučil **základy první pomoci**, říká, že se **tepny** na **krku** dotkl **náhodou**. "Zkontroloval jsem to znovu a zakřičel 'má puls'. Můj pomocník to zkontroloval také. **Nahnul** jsem se blíž a mohl jsem poznat, že stále **dýchá**," řekl. K **hrobníkovi** přijela stejná **záchranka**, kterou příbuzní zavolali dříve k zhroucenému Polákovi. Muže převezli na **jednotku intenzivní péče**. Po týdnech **léčby** je zpět doma a **hrobníkovi**, který mu zachránil život, už prý poděkoval. "Dal jsem mu **hrnec** medu. Byla to první věc, kterou jsem udělal, když jsem se **dostal z nemocnice**," řekl Guzy. (blesk.cz)

pohřbít zaživa – pochować żywcem
hrobník – grabarz
nahmatal tep – wyczuć tętno/puls
víko (n.) – pokrywa (f.)
rakev – trumna
cennosti – wartościowe rzeczy
sehnout se – schylić się
dýchat – oddychać
zhroutit se – tu: zasłabnąć
zkolabovat – zasłabnąć
chovat včely – hodować pszczoły
rychlá záchranná pomoc – pogotowie ratunkowe
úmrtí (n.) – zgon (m.)

základy první pomoci – podstawy pierwszej pomocy
tepna – tętnica
krk (m.) – tu: szyja (f.)
náhodou – przypadkiem
nahnout se – nachylić się
záchranka (f.) – pogotowie (n.) (ratunkowe)
jednotka intenzivní péče – oddział intensywnej opieki medycznej
léčba (f.) – leczenie (n.)
hrnec – garnek
dostat se z nemocnice – opuścić szpital

6. Poláka někdo před lety střelil do hlavy, on si toho vůbec nevšiml

Pětatřicetiletý Polák žil celých pět let s **kulkou** v hlavě, aniž si byl vědom toho, že ho v minulosti někdo postřelil. Muž, který v současnosti **pobývá** v německé Bochumi, v poslední době trpěl nesnesitelnými **bolestmi** hlavy. Až po chirurgickém zákroku, při němž mu lékaři projektil z hlavy vyňali a ukázali mu ho, si pacient vzpomněl, během silvestrovské noci před pěti nebo šesti lety **ucítil** silný náraz do hlavy. V kanonádě všech možných výbuchů nevěnoval úderu větší pozornost. „Navíc jsem byl velmi **opilý**,” řekl Polák po operaci policistům. Doplnil, že měl tenkrát po jistou dobu **oteklou** hlavu, ale nepovažoval to za nic vážného a ani ho nenapadlo, aby vyhledal lékaře. K návštěvě **odborníka** se rozhodl až nyní, kdy jej postihly velké **bolesti**. (novinky.cz)

kulka – kula
pobývat – przebywać
bolest (f.) – ból (m.)
ucítil – poczuć

opilý – pijany
oteklý – opuchnięty
odborník – specjalista

7. Z tvorby počítačových her lze v Polsku získat titul na VŠ

Fanoušci **počítačových her** mohou díky své zábavě získat titul. Lidé, kteří svoji budoucnost vidí v **tvorbě her**, budou v Polsku tento **obor** moci studovat. První studenti se na tento meziuniverzitní program, který připravují **vysoké školy** ve Slezsku, budou moci zapsat už na příští akademický rok. Firmy zabývající se tímto **odvětvím** vznik nového **oboru uvítaly**. Studenti budou **navštěvovat** celkem čtyři **vysoké školy** různého **zaměření**. Na Slezské univerzitě v Katovicích se budou například **zdokonalovat** po jazykové stránce, na Ekonomické akademii absolvují předměty z oblasti marketingu počítačových her, na Slezskou polytechniku budou chodit na programování a na **akademii výtvarných umění** budou pronikat do **tajů** grafiky. Zatím není jasné, kolik studentů bude moci na **obor tvorba počítačových her** chodit. **Vysoké školy**, které ho připravují, ale předpokládají, že o něj bude velký zájem. Chtějí se ucházet o různé granty, aby jednotlivé předměty mohli **přednášet** nejlepší odborníci z oboru počítačových her. **Zakladatelé** nového oboru plánují, že budou úzce spolupracovat z firmami z tohoto **odvětví**. (novinky.cz)

počítačová hra – gra komputerowa

tvorba (f.) – tworzenie (n.)

obor – kierunek

vysoká škola – szkoła wyższa

odvětví (n.) – branża (f.)

uvítat – przyjąć z radością

navštěvovat školu – uczęszczać do szkoły

zaměření (n.) – specjalizacja (f.)

zdokonalovat se – doskonalić się

akademie výtvarných umění – akademie sztuk pięknych

taj – tajemnik

přednášet – wykladać

zakladatel – założyciel

8. Polka se stala ve 48 letech nejmladší prababičkou v zemi

V Polsku je stejně jako v dalších zemích Evropy poměrně **obvyklé** si na svého prvního potomka počkat a pořídit si jej až po třicítce. To však neplatí v případě nyní již jednapadesátileté Polky Teresy Grucové i její dcery a vnučky. Všechny si totiž s dětmi **pospíšily**, a tak se Grucová stala v pouhých 48 letech prababičkou, uvedl v minulých dnech polský deník Fakt. Bylo mi 16 let, když se mi narodila první dcera. Ve dvaatřiceti už jsem byla babičkou a o dalších 16 let později **prababičkou**,“ uvedla Grucová, která přiznala, že ona, její dcera i vnučka Monika byly v podstatě samy ještě děti, když měly své potomky. „Tradice v naší rodině byla taková, že poprvé rodíme jako šestnáctileté,“ sdělila nejmladší **prababička** Polska a i když to nepovažuje za správné, dodává, že se tak prostě stalo a nikdo s tím už nic neudělá. S tradicí však bude zřejmě konec, jelikož jejím pravnukem se stal chlapec jménem Kacper. Matka byla nejlepší **kamarádkou** své dcery „U nás je to tak, že máma se postupně stávala nejlepší **kamarádkou** své dcery, což je kvůli poměrně minimálnímu **věkovému rozdílu pochopitelné**. Ani **generační** problémy u nás nikdy nebyly,“ dodala Monika. (novinky.cz)

prababička – prababcia

obvyklé – zwykle

pospíší si – pospieszyć się

kamarádka – 1. koleżanka 2. przyjaciółka

věkový rozdíl – różnica wieku

pochopitelné – zrozumiałe

generační – pokoleniowy

9. Polští vědci vymysleli, jak zpříjemnit kaprovi cestu na pekáč

Poláci, kteří si o **Vánocích** stejně jako lidé v Česku rádi pochutnávají na **kaprovi**, budou letos moci ke sváteční **tabuli** zasednout s dobrým pocitem, že žijou rybu cestou z obchodu domů netýrali. **Vědci** z Polské akademie věd spolu se **Sdružením** pro propagaci ryb vyvinuli zvláštní **nádobku**, v níž mohou **kapři** dobře **dýchat**. Má nahradit plastové **sáčky**, ve kterých se dusí. **Krabička** má podlouhlý **tvar** a je poměrně nízká, takže **kapr** je v ní schovaný jen z poloviny. Zbigniew Szczepański ze **Sdružení** pro propagaci ryb v internetovém vydání listu Gazeta Wyborcza vysvětlil, že kapr může kromě dýchání přes **žábry dýchat** několik desítek minut také **pokožkou**. Proto vědci vymysleli takovou **přeppravku**, v níž skoro celý povrch těla ryby je v kontaktu se vzduchem. **Krabičky** pro převoz kaprů z obchodů jsou vyrobené ze stejného druhu **plastu** jako například lahve na nápoje. Zákazníci je nebudou muset po **Štědrém dnu** vyhodit, budou si je moci schovat na dalšího kapra. **Vanička** by měla stát kolem jednoho zlotého (6,2 koruny). Loni se před Vánoci prodávaly speciální **kbelíky** na přenos živých kaprů z obchodů. Poláci na **Štědrý večer** jedí například kapra smaženého nebo v **rosolu**. (novinky.cz]

pekáč (m.) – brytfanna (f.)

vědec – naukowiec

kapr – karp

Vánoce – Święta Bożego Narodzenia

tabule (f.) – stół (m.)

sdružení – stowarzyszenie

nádobka (f.) – naczynko (n.)

sáček – woreczek

krabička (f.) – pudełeczko (n.)

tvar – kształt

žábry – skrzela

pokožka – skóra

přeppravka – opakowanie, skrzynka

plast – plastik

Štědrý den – Wigilia

vanička – wianienka

kbelík (m.) – wiadro (n.)

rosol (m.) – galareta (f.)

10. Recesisté: Polsko by se mělo stát součástí Česka. Kvůli marihuaně

Válka proti Česku by podle jistého Poláka vyřešila **leckeré** problémy jeho země. **Ovšem za podmínky**, že by se Polsko **vzdalo** a stalo se **součástí** České republiky. Tento originální **nápad**, který zveřejnil na internetové **sociální síti** Facebook, oslovil několik tisíc lidí, nechybějí mezi nimi ani Češi. "**Vyhlásme válku** Čechům a následně se jim vzdejme, aby si nás přivlastnili," navrhuje svým **krajanům** Jakub Hamczyk, zakladatel neobvyklé skupiny věnující se polsko-českým vztahům. Do dnešního odpoledne s k ní připojilo 4200 uživatelů Facebooku. Kdyby Česko "vyhrálo" Polsko, vyřešila by se prý spousta problémů, které pálí mnoho Poláků. Jde například o legalizaci marihuany. **Držení** sebemenšího množství této drogy je v Polsku **trestným činem**. V Česku lidem nic nehrozí, pokud u sebe mají do 15 gramů marihuany. Od začátku roku, kdy tato norma platí, mnoho polských **milovníků** "trávy" i jiných drog sní o výletě za jižní hranici své země, nebo ho plánuje. Hamczyk ČTK napsal, že jeho skupina ukazuje, jak velké jsou rozdíly mezi Polskem a Českem. Jsou to podle něho země "**zdánlivě** tak sobě blízké a zároveň **v mnoha ohledech** úplně jiné". Nápad, že by Polsko mělo vypovědět Česku válku, je nereálný a nelze ho **brát** nijak **vážně**, ujišťuje ale Hamczyk. (lidovky.cz)

součást – część
leckerý – tu: jakikolwiek, każdy
ovšem – jednak
za podmínky – pod warunkiem
vzdát se – poddać się
nápad – pomysł
sociální síť – portal społecznościowy
vyhlásit válku – wypowiedzieć wojnę

krajan – rodak
skupina – grupa
držení – posiadanie
trestný čin – przestępstwo, czyn karalny
milovník – miłośnik
zdánlivě – pozornie
v mnoha ohledech – pod wieloma względami
brát vážně – brać poważnie

11 . Po hromadné sexuální hře otěhotnělo v Polsku pět školaček

Pět **školaček** ve věku 14 a 15 let v polském městě Ostróda **otěhotnělo** po hromadných sexuálních **hrátkách** se svými spolužáky. Dvě z nich už dokonce **porodily**. Žáci druhého stupně základní školy v severním Polsku se ve volném čase věnují **svérázné** zábavě. Hrají totiž hru, kterou familiárně nazývají sluníčko nebo hvězda. "Dívky leží na podlaze v kruhu s hlavami u sebe se zavřenýma očima. Spolužáci pak s nimi **střídavě souloží**. Kdo **vydrží** nejdéle, vyhrál." vysvětlil jeden z žáků **principy** hry pro server TheNews.pl. Sexuální **hrátky vyústily** v sérii nechtěných **těhotenství**. "Tento rok **otěhotnělo** v naší škole pět **dívek**. Dvě z nich už dokonce **porodily**," vyjádřila se **ředitelka** školy Anna Czarnocka. **Státní zástupci** si také stěžují na to, že učitelé i rodiče odmítají spolupracovat při vyšetřování těchto případů. Hranice, od které mohou mít lidé legálně **pohlavní styk** je podle polského právního systému 15 let. (lidovky.cz)

hra – gra, zabawa
školačka – uczennica
otěhotnět – zajść w ciążę
hrátky – igraszki
porodit – urodzić
svérázný – osobliwy
dívka – dziewczyna
střídavě – na zmianę

souložit – współżyć, uprawiać seks
vydrzet – wytrzymać
princip (m.) – zasada (f.)
vyústit – przekształcić się, rozwinąć się
nechtěné těhotenství – niechciana ciąża
ředitelka – dyrektorka
státní zástupce – prokurator
pohlavní styk – stosunek pćciowy

12. Falešný gynekolog v Polsku 'léčil' pacientky pohlavním stykem

Netradiční způsob léčby gynekologických problémů nabízel dívkám v Polsku jistý muž, který se vydával za ženského lékaře a onkologa. Pacientkám tvrdil, že jim od jejich **zdravotních potíží** pomůže pohlavním stykem. Asi padesátiletý muž, který si říkal hrabě Zdzisław Myszkowski, ženám vyprávěl, že je známý gynekolog a že má vlastní kliniku v Ženevě ve Švýcarsku. Jeho historce uvěřila devatenáctiletá dívka ze Zakopaného, které namluvil, že má nemocné **vaječníky**. Zachránit ji podle něho mohla **nákladná** operace. Myszkowski ale pacientce nabídl i jinou variantu léčby - pohlavní styk. Dívka za tento "zákrok" falešnému lékaři zaplatila 1300 zlotých. Policie ze Zakopaného "hraběte Myszkowského" hledá kvůli podezření z podvodu a **znásilnění**. Vychází z toho, že dívka by s "léčením" nesouhlasila, kdyby jí Myszkowski nenamluvil, že je těžce nemocná. Po "známém sexuologovi" **pátrají** také policisté ze severního Polska kvůli dalším **prohřeškům** se sexuálním pozadím. Oklamal také dívku z vesnice Szaflary nedaleko Nowého Targu na jihu země. "Onkolog" jí tvrdil, že se s ní ožení na krakovském hradě Wawel. Nicméně začátkem roku jí zavolal, že měl cestou do Ženevy **autonehodu**. Podvedená **nevěsta** poté utekla z domova a její rodina od ní od ledna nemá žádné informace. (lidovky.cz)

netradiční – nietypowy
zdravotní potíže – kłopoty zdrowotne
vaječník – jajnik
nákladný – kosztowny
znásilnění (n.) – gwałt (m.)

pátrat (po kom?) – poszukiwać (kogo?)
prohřešek (m.) – występpek, przewinienie (n.)
autonehoda – wypadek samochodowy
nevěsta – panna młoda

13. Milovníci koblíh si v Polsku přijdou na své. Začal Tučný čtvrtek

Na **Tučný čtvrtek**, který připadá na dnešek, Poláci pouštějí z hlavy rady odborníků na zdravou výživu a vydávají se do **cukráren** a **pekáren** pro **koblíhy**. Říká se totiž, že kdo v poslední čtvrtek **masopustu** nesní alespoň jednu, tomu se nepovede dobře. **Tučný čtvrtek** je **předzvěstí** toho, že se blíží Popeleční středa a s ní pro křesťany i **půst**. Každý Polák dnes sní v průměru 2,5 koblíhy. V obchodech se prodávají v různých provedeních. Klasický koblížek je politý cukrovou polevou s **kousky** pomerančové **kůry** nebo posypaný **moučkovým cukrem**, uvnitř má marmeládovou **náplň**. Cukrárny ale nabízejí tuto sladkou **dobrotu** i s čokoládovou polevou nebo plněnou vaječným koňakem či **puđinkem**. Milovníci koblížků za ně nejméně zaplatí v supermarketech, kde kus stojí kolem 60 grošů (asi 3,6 koruny), v cukrárnách stojí většinou dva až tři zloté (12,9 až 19,3 koruny). Záleží na tom, zda se **zákazník** spokojí s "klasikou" nebo je **náročnější**. **Cukráři** a **pekaři** mají už od středy **plné ruce práce**, poptávka po koblížkách se na **Tučný čtvrtek** oproti ostatním dnům **mnohonásobně** zvyšuje. Například **cukrárna** Michalek se sídlem v Krakově v létě prodá 450 kusů tohoto sladkého pečiva denně, v období **masopustu** 900 za den a na **Tučný čtvrtek** si **zákazníci** odnesou 15 tisíc koblížků. Koblížky se v Polsku v poslední čtvrtek **masopustu** začaly smažit teprve v 19. století. Zpočátku ale **chutnaly** jinak než ty současné - vyráběly se z chlebového těsta, smažily se na sádle a **plnily** slatinou. (lidovky.cz)

Tučný čtvrtek – Tłusty Czwartek
cukrárna – cukiernia
pekárna – piekarnia
koblíha (f.) – pączek (m.)
masopust – karnawał
předzvěst – zapowiedź, oznaka
půst – post
sníst – zjeść
kousek – kawałek
kůra – tu: skórka
moučkový cukr – lukier

náplň (f.) – nadzienie (n.)
dobrota (f.) – smakołyk (m.)
puđink - budyń
zákazník – klient
náročnější – bardziej wymagający
cukrář – cukiernik
pekař – piekarz
mít plné ruce práce – mieć pełne ręce roboty
mnohonásobně – wielokrotnie
chutnat – smakować
plnit – nadziewać

14. Nejoblíbenější koníčky Poláků: televize a spaní

Skoro čtvrtina Poláků tvrdí, že nemá žádného **koníčka**. Mezi volnočasovými aktivitami v Polsku vede sledování televize, vysoko se umístilo i spaní, vyplývá z průzkumu agentury Millward Brown SMG/KRC. Jeho výsledky znepokojily psychology, podle kterých v Polsku dorůstá **generace** nešťastných lidí. Jen tři procenta lidí uvedla, že chodí do kina nebo do **divadla**, čtyři procenta ve volném čase **cestuje** a stejná část dotázaných se baví hraním **společenských her**. Nejoblíbenějším „koníčkem“ Poláků je ale **vysedávání** u televize, své volno jich tímto způsobem tráví více než dvě pětiny. Každý čtvrtý zase dobu, kdy nemá žádné **povinnosti**, prospí, 17 procent lidí ji stráví brouzdáním po internetu. Třidvacet procent Poláků přiznává, že nemá vůbec žádného **koníčka**. „Až v důchodu zjistí, že ze života nic neměli“ Sociolog Kuba Antoszewski z Millward Brown SMG/KRC tvrdí, že lidé neumějí využívat volný čas. „Po období transformace, které jsme prožili v běhu, je volno poměrně novým **jevem**,“ řekl deníku Metro. (lidovky.cz)

koníček (m.) – hobby (n.)
generace (f.) – pokolenie (n.)
divadlo (n.) – teatr (m.)
cestovat – podróżować

společenská hra – gra towarzyska
vysedávání – przesiadywanie
povinnost (f.) – obowiązek (m.)
jev (m.) – zjawisko (n.)

15. Polky stále častěji týrají své partnery. Ponižují je, nadávají a vydírají

Ačkoliv většinu případů **domácího násilí** mají v Polsku na svědomí muži, policie upozorňuje, že se rok od roku zvyšuje počet pánů, jež týrají jejich ženy nebo partnerky. Jedna **nevládní organizace** proto organizuje skupinovou i individuální terapii pro muže, kteří se stali obětí **domácího násilí**. Údaj o počtu týraných mužů, který uvádí policie, představuje podle Ireny Pospiszylové z varšavské Vyšší odborné školy pro resocializaci jen **vrcholek ledovce**. Tvrdí, že v jejích průzkumech více než 14 procent respondentů uvedlo, že se stalo obětí násilí ze strany ženy nebo partnerky. Pospiszylová na internetovém portálu www.menstream.pl řekla, že muži jsou častěji než ženy obětmi psychického násilí. Jde o nadávky, **posměšky**, ponižování nebo **citové vydírání**. Nicméně Dziennik-Gazeta Prawna píše o případu jistého Stefana N. ze severního Polska, na kterého útočila jeho **družka** pokaždé, když se opila. Jednou mu rozbila hlavu **popelníkem**. Poté, co svému partnerovi **vrazila nůž** do břicha, skončil v nemocnici. Když se s ní rozešel, začala ho obtěžovat, do dneška mu telefonuje a posílá mu krátké textové zprávy. (lidovky.cz)

nadávat – wyzywać
domácí násilí – przemoc domowa
nevládní organizace – organizacja pozarządowa
vrcholek ledovce – wierzchołek góry lodowej
posměšek (m.) – drwina (f.)
citové vydírání – szantaż emocjonalny

družka – konkubina
popelník (m.) – popielniczka (f.)
vrazit nůž – wbić nóż